

153. Tiistaina 30 päivänä marraskuuta 1993

kello 14

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Vaaleja:

1) Erikoisvaliokuntien täydennysvaalit 4571

Kolmas käsittely:

2) Ehdotukset laeiksi Suomen Hallitusmuodon, valtiopäiväjärjestyksen sekä valtioneuvoston ministeriöiden lukumäärästä ja yleisestä toimialasta annetun lain muuttamisesta 4572

Hallituksen esitys n:o 317/1992 vp
Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 10
Suuren valiokunnan mietintö n:o 2

3) Ehdotus laiksi rikoslain muuttamisesta 4573

Hallituksen esitys n:o 180/1992 vp
Lakivaliokunnan mietintö n:o 17

4) Ehdotus huumausainelaiksi 4574

Hallituksen esitys n:o 216/1992 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 3

5) Ehdotukset laeiksi kehitysalueelle tehtävien investointien korotetuista poistoista, leimaverolain 97 a §:n, kehitysalueiden veronhuojennuksista annetun lain 3 §:n sekä merenkulun veronhuojennuksista annetun lain muuttamisesta „

Hallituksen esitys n:o 199
Lakialoite n:o 45
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 61

S.

6) Ehdotukset laeiksi alueiden kehittämisestä ja saariston kehityksen edistämisestä annetun lain muuttamisesta 4574

Hallituksen esitys n:o 99
Toivomusaloitteet n:ot 170—172, 175, 179, 182, 191, 196, 204, 205, 207, 213, 217, 219, 238, 239, 241, 248, 260, 264 sekä 266—268/1991 vp ja 45, 47, 53, 55, 56, 58 sekä 61/1992 vp
Hallintovaliokunnan mietintö n:o 20
Suuren valiokunnan mietintö n:o 3

7) Ehdotus laiksi yritystuesta 4576

Hallituksen esitys n:o 100
Talousvaliokunnan mietintö n:o 45

8) Ehdotus laiksi Ilmailulaitoksesta annetun lain 11 §:n kumoamisesta „

Hallituksen esitys n:o 258
Liikennevaliokunnan mietintö n:o 11

9) Ehdotus laiksi maataloustuotteiden markkinointirahastosta 4577

Hallituksen esitys n:o 273
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 22

10) Ehdotukset laiksi työttömyysturvain 25 §:n poikkeuksellisesta soveltamisesta sekä työttömyysturvain 25 §:n muuttamisesta „

Hallituksen esitys n:o 233
Lakialoite n:o 35/1992 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 42

S.

	S.		S.
11) Ehdotus laiksi kansaneläkelaisissa säädettyjen eläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin annetun lain poikkeuksellisesta soveltamisesta vuonna 1994	4578	18) Ehdotus laiksi eräistä ajoneuvoista suoritettavasta ajoneuvoverosta	4590
Hallituksen esitys n:o 248 Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö n:o 43		Hallituksen esitys n:o 218 Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 64	
		Ainoa käsittely:	
12) Ehdotukset laeiksi työntekijäin eläkelain 9 §:n poikkeuksellisesta soveltamisesta vuonna 1994 ja työntekijäin työeläkemaksun ja työttömyysvakuutusmaksun huomioon ottamisesta eräissä päivärahoissa	4579	19) Asetus kehityksistä peräisin olevien tavaroiden tulli- ja tuontimaksuista	4592
Hallituksen esitys n:o 247 Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö n:o 44		Asetus n:o 6 Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 20	
Toinen käsittely:		Ensimmäinen käsittely:	
13) Ehdotukset laiksi polttoaineverosta annetun lain muuttamisesta	4580	20) Ehdotus laiksi Kazakstanin kanssa tehdyn sijoitusten edistämistä ja molempuolista suojelua koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ..	„
Hallituksen esitys n:o 89 Lakialoite n:o 35 Toivomusaloitteet n:ot 19 ja 41 Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 62		Hallituksen esitys n:o 120 Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 21	
14) Ehdotus laiksi puolustushallinnon rakennuslaitoksesta	4581	21) Ehdotukset laiksi kalastuslain muuttamisesta	„
Hallituksen esitys n:o 174 Puolustusvaliokunnan mietintö n:o 2		Hallituksen esitys n:o 179 Lakialoitteet n:ot 20 ja 57/1991 vp, 2 ja 16/1992 vp sekä 39 Toivomusaloitteet n:ot 588, 590, 593, 619 ja 638/1991 vp sekä 154/1992 vp Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 26	
15) Ehdotus laiksi tasavallan presidentin palkkiosta	„	22) Ehdotukset aravalaiksi sekä siihen liittyviksi laeiksi	4601
Hallituksen esitys n:o 253 Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 13		Hallituksen esitys n:o 177 Lakialoite n:o 8/1991 vp Toivomusaloitteet n:ot 1610, 1630, 1646, 1648, 1657, 1670, 1671, 1699, 1708, 1712, 1742, 1744, 1752, 1755, 1771, 1776, 1781, 1782 ja 1787/1991 vp, 360, 364, 369, 374 ja 378/1992 vp sekä 249, 253—255, 258 ja 264 Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 13	
16) Ehdotus laiksi tasavallan presidentin eläkeoikeudesta	4589	23) Ehdotukset laeiksi vuokra-asuntolainojen korkotuesta annetun lain muuttamisesta, omistusasuntolainojen ja asumis-	
Hallituksen esitys n:o 254 Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 14			
17) Ehdotus laiksi korkotulon lähdeverosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta	4590		
Hallituksen esitys n:o 132 Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 63			

oikeustalolainojen korkotuesta sekä asu-
misoikeusasunnoista annetun lain muutta-
misesta 4615

Hallituksen esitys n:o 209

Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 14

Puhetta johtaa ensimmäinen varapuhemies
Paakkinen.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi
edustajat Biaudet, Juhantalo, Lamminen, Paa-
sio, Perho-Santala, Puhakka, Suhonen, Turunen,
Ukkola, Viljamaa ja Väyrynen.

Nimenhuudon jälkeen ilmoittautuvat edusta-
jat Ukkola, Viljamaa, Perho-Santala, Juhantalo
ja Suhonen.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päi-
västä virkatehtävien vuoksi edustajat Perho-San-
tala, Ukkola ja Viljamaa, tästä ja huomisesta
päivästä yksityisasioiden vuoksi ed. Väyrynen
sekä ensi joulukuun 2 päivään virkatehtävien
vuoksi ed. Turunen.

Uusi hallituksen esitys

Ensimmäinen varapuhemies:
Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjel-
män ohella kuluvan marraskuun 26 päivästä on
eduskunnalle saapunut hallituksen esitys n:o 288,
joka nyt on edustajille jaettu.

Kirjalliset kysymykset

Ensimmäinen varapuhemies:
Ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehel-
le osoitettuina, saapuneet vastaukset kirjallisiin
kysymyksiin n:ot 570, 571, 573—575, 578—580 ja
583. Nämä kysymykset vastauksineen on nyt
jaettu edustajille.

S. Eduskunnan pankkivaltuuston täydennys

Ensimmäinen varapuhemies:
Luetaan eduskunnan pankkivaltuuston täyden-
nysvaalia koskeva eduskunnan valitsijamiesten
kirjelmä.

Sihteeri lukee:

”Eduskunnan valitsijamiehet
30 päivänä marraskuuta 1993
N:o 9

Eduskunnalle

Eduskunnan valitsijamiehet kunnioittaen il-
moittavat, että he ovat tänään valinneet eduskun-
nan pankkivaltuutetuksi pankkivaltuutettujen
toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi filosofian
maisteri Tellervo Rengon vapautuksen saaneen
kaupunkitarkastaja Kalevi Mattilan sijaan
sekä määränneet varatuomari Anneli Jäät-
teenmäen kuulumaan suppeampaan pankkival-
tuustoon 1. varajäsenenään kauppatieteiden
maisteri Olavi Ala-Nissilä ja 2. varajäsenenään
filosofian maisteri Tellervo Renko.

Valitsijamiesten puolesta:

Kimmo Sasi
Puheenjohtaja

Ritva Bäckström
Sihteeri”

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Erikoisvaliokuntien täydennysvaalit

Ensimmäinen varapuhemies:
Päiväjärjestyksen 1) asiana on erikoisvaliokun-
tien täydennysvaalit.

Kun lakivaliokunnan ja ulkoasiainvaliokun-
nan täydennysvaaleja varten vaalisäännön 7 ja
19 §:n mukaisesti jätetyissä ehdokaslistoissa, jot-
ka puhemies on tänään tarkastanut ja hyväksy-
nyt, on valiokuntien jäseniksi ehdotettu valitta-
viksi yhtä monta kuin vaaleissa on valittavia,
totean vaalisäännön 10 §:n nojalla, että vaalit
ovat yksimieliset ja että valituiksi ovat tulleet
ehdokaslistojen mukaisesti

lakivaliokuntaan jäseneksi ed. Seivästö ja
ulkoasiainvaliokuntaan jäseneksi ed. Mattila.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotukset laeiksi Suomen Hallitusmuodon, valtiopäiväjärjestyksen sekä valtioneuvoston ministeriöiden lukumäärästä ja yleisestä toimialasta annetun lain muuttamisesta

Kolmas käsittely

Hallituksen esitys n:o 317/1992 vp

Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 10

Suuren valiokunnan mietintö n:o 2

Ensimmäinen varapuhemies:
Eilen pidetyssä täysistunnossa keskustelu asiasta julistettiin päättyneeksi.

Keskustelussa on ed. Vistbacka vastustanut ensimmäisen ja toisen lakiehdotuksen julistamista kiireellisiksi.

Lisäksi on ed. Vistbacka ed. Mäkipään kannattamana ehdottanut, että ensimmäinen ja toinen lakiehdotus hylättäisiin.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestykset ja päätökset:

Ensimmäinen varapuhemies:
Ensin on päätettävä ensimmäisen ja toisen lakiehdotuksen julistamisesta kiireellisiksi.

Joka hyväksyy ehdotuksen ensimmäisen ja toisen lakiehdotuksen julistamisesta kiireellisiksi, äänestää "jaa"; joka ei sitä hyväksy, äänestää "ei". Jos vähintään 5/6 annetuista äänistä kannattaa mainittua ehdotusta, on se hyväksytty, mutta muuten on ehdotus hylätty.

"Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

Aho E., Aho R., Ala-Harja, Ala-Nissilä, Alaranta, Alho, Andersson, Anttila S-L., Anttila U., Antvuori, Apukka, Astala, Aula, Backman, Bell von, Björkenheim, Donner, Dromberg, Enestam, Gustafsson, Haavisto, Hacklin, Halonen, Hassi, Hautala, Heikkinen, Helle, Hiltunen, Hurskainen, Huuhtanen, Häkämies, Hämäläinen, Ihmäki, Iivari, Isohookana-Asunmaa, Jaakonsaari, Jokiniemi, Jouppila, Järvilahti, Jääskeläinen, Jätteenmäki, Kaarilahti, Kalli, Kalliomäki, Kallis, Kanerva, Kankaanniemi, Karhunen, Kasurinen, Kauppinen, Kautto, Kekkonen, Kemppainen, Kivelä, Kohijoki, Koistinen, Komi, Korhonen, Korkeaoja, Korva, Koski, Koskinen, Kuittinen, Kuuskoski, Kääriäinen, Laakkonen, Laakso, Laaksonen, Lahikainen, Lahti-Nuuttila, Lahtinen, Laine, Laitinen, Lai-

voranta, Laukkanen M., Laurila, Lax, Lehtinen, Lehtosaari, Leppänen J., Leppänen P., Liikkanen, Lindqvist, Lindroos, Linnainmaa, Lipponen, Louekoski, Louvo, Luttinen, Luukkainen, Malm, Markkula, Mattila, Metsämäki, Moilanen, Morri, Muttilainen, Myller, Mäki-Hakola, Mölsä, Nikula, Nordman, Norrback, Nyby, Näsi, Ojala A., Ojala O., Ollila, Paloheimo, Pekkarinen, Pelttari, Pesälä, Pietikäinen M., Pietikäinen S., Pokka, Polvi, Polvinen, Puhakka, Puisto, Pulliainen, Pura, Pykäläinen, Rajamäki, Ranta, Rask, Rauramo, Rehn E., Rehn O., Renko, Renlund, Rimmi, Rinne, Roos J., Roos T., Rossi, Rusanen, Ryyänen, Rätty, Rönnholm, Röntynen, Saapunki, Saari, Saario, Saastamoinen, Salolainen, Sasi, Savela, Savolainen, Seivästö, Sepänen, Skinnari, Stenius-Kaukonen, Suhola, Taina, Takala, Tennilä, Tiuri, Tuomioja, Tykkyläinen, Törnqvist, Uosukainen, Urpilainen, Vanhanen, Varpasuo, Vehkaoja, Vihriälä, Viinanen, Viljanen, Virrankoski, Vuorensola, Vuoristo, Vähäkangas, Vähänäkki, Väistö, Wahlström, Westerlund ja Zyskowicz.

"Ei" äänestävät edustajat Aittoniemi, Mäkelä, Mäkipää, Riijohjärvi ja Vistbacka.

"Tyhjää" äänestää ed. Laukkanen V.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Biaudet, Jansson, Juhantalo, Jurva, Lamminen, Luhtanen, Niinistö, Paakkinen, Paasio, Perho-Santala, Suhonen, Toivonen, Turunen, Ukkola, Viljamaa ja Väyrynen.

Ensimmäinen varapuhemies:
Äänestyksessä on annettu 177 jaa- ja 5 ei-ääntä, 1 tyhjää; poissa 16. (Ään. 1)

Eduskunta on hyväksynyt ehdotuksen ensimmäisen ja toisen lakiehdotuksen julistamisesta kiireellisiksi.

Ensimmäinen varapuhemies:
Nyt on päätettävä ensimmäisen ja toisen lakiehdotuksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä.

Joka hyväksyy ensimmäisen ja toisen lakiehdotuksen, äänestää "jaa"; joka ei niitä hyväksy, äänestää "ei". Jos vähintään 2/3 annetuista äänistä on jaa-ääniä, on lakiehdotukset hyväksytty, mutta muuten ne on hylätty.

”Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Aho E., Aho R., Ala-Harja, Ala-Nissilä, Alaranta, Alho, Andersson, Anttila S-L., Anttila U., Antvuori, Apukka, Astala, Aula, Backman, Bell von, Björkenheim, Donner, Dromberg, Enestam, Gustafsson, Haavisto, Hacklin, Halonen, Hassi, Hautala, Heikkinen, Helle, Hiltunen, Hurskainen, Huuhtanen, Häkämies, Hämäläinen, Ihmäki, Iivari, Isohookana-Asunmaa, Jaakonsaari, Jokiniemi, Jouppila, Jurva, Järvilahti, Jääskeläinen, Jätteenmäki, Kaarilahti, Kalli, Kalliomäki, Kallis, Kanerva, Kankaanniemi, Karhunen, Kasurinen, Kauppinen, Kautto, Kekkonen, Kempainen, Kivelä, Kohijoki, Koistinen, Komi, Korhonen, Korkea-aho, Korva, Koski, Koskinen, Kuittinen, Kuuskoski, Kääriäinen, Laakkonen, Laakso, Laaksonen, Lahikainen, Lahti-Nuuttila, Lahtinen, Laine, Laitinen, Laivoranta, Laukkanen M., Laurila, Lax, Lehtinen, Lehtosaari, Leppänen J., Leppänen P., Liikkanen, Lindqvist, Lindroos, Linnainmaa, Lipponen, Louekoski, Louvo, Luttinen, Luukkainen, Malm, Markkula, Mattila, Metsämäki, Moilanen, Morri, Muttilainen, Myller, Mäki-Hakola, Mölsä, Nikula, Nordman, Norrback, Nyby, Näsi, Ojala A., Ojala O., Ollila, Paloheimo, Pekkarinen, Peltari, Pesälä, Pietikäinen M., Pietikäinen S., Pokka, Polvi, Polvinen, Puhakka, Puisto, Pulliainen, Pura, Rajamäki, Ranta, Rask, Rauramo, Rehn E., Rehn O., Renko, Renlund, Rimmi, Rinne, Roos J., Roos T., Rossi, Rusanen, Ryynänen, Rätty, Rönholm, Röntynen, Saapunki, Saari, Saario, Saastamoinen, Salolainen, Sasi, Savela, Savolainen, Seivästö, Seppänen, Skinnari, Stenius-Kaukonen, Suhola, Taina, Takala, Tennilä, Tiuri, Tuomioja, Tykkyläinen, Törnqvist, Uosukainen, Urpilainen, Vanhanen, Varpasuo, Vehkaoja, Vihriälä, Viinanen, Viljanen, Virrankoski, Vuorenola, Vuoristo, Vähäkangas, Vähänäkki, Väistö, Wahlström, Westerlund ja Zyskiewicz.

”Ei” äänestävät edustajat Aittoniemi, Mäkelä, Mäkipää, Riihijärvi ja Vistbacka.

”Tyhjää” äänestää ed. Laukkanen V.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Biaudet, Jansson, Juhantalo, Lamminen, Luchtanen, Niinistö, Paakkinen, Paasio, Perho-Santala, Pykäläinen, Suhonen, Toivonen, Turunen, Ukkola, Viljamaa ja Väyrynen.

Ensimmäinen varapuhemies:
Äänestyksessä on annettu 177 jaa- ja 5 ei-ääntä, 1 tyhjää; poissa 16. (Ään. 2)

Eduskunta on hyväksynyt ensimmäisen ja toisen lakiehdotuksen.

Hyväksytyn menettelytavan mukaisesti katsotaan myös kolmas lakiehdotus hyväksytyksi.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Ehdotus laiksi rikoslain muuttamisesta

Kolmas käsittely

Hallituksen esitys n:o 180/1992 vp

Lakivaliokunnan mietintö n:o 17

Ensimmäinen varapuhemies:
Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä. Eilen pidetyssä täysistunnossa julistettiin keskustelu asiasta päättyneeksi.

Keskustelussa on ed. Kaarilahti ed. Seivästön kannattamana ehdottanut perusteluissa lausuttavaksi: ”Hyväksyessään huumerikoksia koskevan lakiehdotuksen lakivaliokunnan siihen ehdottamien muutosten mukaisena eduskunta ei yhdy hallituksen esityksen perustelujen 7 §:ssä oleviin syytetoimenpiteistä luopumisen perusteluihin siltä osin, missä perustilanteena toimenpiteistä luopumiseksi kuvataan 'tapaus, jossa aikuinen yksin kotonaan käyttää itse hankkimiaan tai valmistamiaan huumeita. Myös muutaman vakiokäyttäjän yhteinen käyttö kotioiloissa olisi usein rinnastettavissa yksinkäyttöön'.”

Ed. Vistbacka on ed. Aittoniemen kannattamana ehdottanut perusteluissa lausuttavaksi: ”Hallituksen tulee erityisesti seurata, ettei lain 7 §:n perusteluissa tarkoitettu toimenpiteistä luopuminen myös muutaman vakiokäyttäjän yhteisestä käytöstä kotioiloissa mahdollista huumeuolien perustamista kotioiloihin rangaistusten välttämiseksi.”

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen varapuhemies:
Lopuksi päätetään perustelulausumaehdotuksista.

Äänestykset ja päätökset:

Äänestys ed. Kaarilahden ehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, ed. Kaarilahden ehdotus ”ei”.

Ensimmäinen varapuhemies:
Äänestyksessä on annettu 135 jaa- ja 49 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 14. (Ään. 3)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Vistbackan ehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, ed. Vistbackan ehdotus ”ei”.

Ensimmäinen varapuhemies:
Äänestyksessä on annettu 156 jaa- ja 26 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 16. (Ään. 4)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Asia on loppuun käsitelty.

4) Ehdotus huumausainelaiksi

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 216/1992 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö n:o 3

Ensimmäinen varapuhemies:
Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä. Eilen pidetyssä täysistunnossa julistettiin keskustelu asiasta päättyneeksi.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

5) Ehdotukset laeiksi kehitysalueelle tehtävien investointien korotetuista poistoista, leimaverolain 97 a §:n, kehitysalueiden veronhuojennuksista annetun lain 3 §:n sekä merenkulun veronhuojennuksista annetun lain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 199
Lakialoite n:o 45
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 61

Ensimmäinen varapuhemies:
Toisessa käsittelyssä päätetty, hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä. Eilen pidetyssä täysistunnossa julistettiin keskustelu asiasta päättyneeksi.

Keskustelussa on ed. Luukkainen ed. Lahti-Nuutilan kannattamana ehdottanut I vastalauseeseen sisältyvää perustelulausumaa.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset hyväksytään.

Eduskunta pysyy toisessa käsittelyssä tekevänsä päätöksessä lakialoitteeseen sisältyvän lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen varapuhemies:
Lopuksi päätetään perustelulausumaehdotuksesta.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Luukkaisen ehdotus ”ei”.

Ensimmäinen varapuhemies:
Äänestyksessä on annettu 125 jaa- ja 57 ei-ääntä, 3 tyhjää; poissa 14. (Ään. 5)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Asia on loppuun käsitelty.

6) Ehdotukset laeiksi alueiden kehittämisestä ja saariston kehityksen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Kolmas käsittely, ainoa käsittely
Hallituksen esitys n:o 99
Toivomusaloitteet n:ot 170—172, 175, 179, 182, 191, 196, 204, 205, 207, 213, 217, 219, 238, 239, 241, 248, 260, 264 ja 266—268/1991 vp sekä 45, 47, 53, 55, 56, 58 ja 61/1992 vp
Hallintovaliokunnan mietintö n:o 20
Suuren valiokunnan mietintö n:o 3

Ensimmäinen varapuhemies:
Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä. Eilen pidetyssä

täysistunnossa julistettiin keskustelu asiasta päättyneeksi.

Keskustelussa on ed. Pulliainen ed. Vistbackan kannattamana ehdottanut, että lakiehdotukset hylättäisiin.

Ed. Urpilainen on ed. Väistön kannattamana ehdottanut perusteluissa lausuttavaksi: "Hyväksyessään alueiden kehittämistä koskevan lakiehdotuksen eduskunta edellyttää, että hallitus antaa kolmen vuoden kuluttua eduskunnalle selonteon siitä, miten laissa asetetut alueiden kehittämistavoitteet ovat toteutuneet."

Ed. Näsi on ed. Järvilahden kannattamana ehdottanut perusteluissa lausuttavaksi: "Hyväksyessään alueiden kehittämistä koskevan lain eduskunta edellyttää hallituksen selvittävän kunnallislain kokonaisuudistuksen jatkovalmistelussa kuntayhtymäsäännösten tarkistamista siten, että lainsäädännöllä annettuja tehtäviä hoitamaan voidaan perustaa kuntayhtymä kuntien suuren enemmistön yhteisen tahdon mukaisesti vaatimatta täydellistä yksimielisyyttä."

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestykset ja päätökset:

Ensimmäinen varapuhemies: Ensín päätetään lakiehdotusten hyväksymisestä tai hylkäämisestä.

Joka hyväksyy lakiehdotukset, äänestää "jaa"; jos "ei" voittaa, on lakiehdotukset hylätty.

Ensimmäinen varapuhemies: Ilmoitan, että pöytäkirjaan merkitään, miten kukin edustaja on äänestänyt.

"Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

Aho E., Aho R., Ala-Harja, Ala-Nissilä, Alaranta, Andersson, Anttila S-L., Antvuori, Apukka, Astala, Aula, Backman, Bell von, Björkenheim, Donner, Dromberg, Enestam, Gustafsson, Hacklin, Halonen, Heikkinen, Hiltunen, Hurskainen, Huuhtanen, Häkämies, Härmäläinen, Iivari, Isohookana-Asunmaa, Jaakonsaari, Jansson, Jokiniemi, Jouppila, Järvi-lahti, Jääskeläinen, Jäätteenmäki, Kaarilahti, Kalli, Kalliomäki, Kallis, Kanerva, Kankaan-niemi, Karhunen, Kauppinen, Kautto, Kekko-nen, Kempainen, Kivelä, Kohijoki, Koistinen,

Komi, Korhonen, Korkea-osa, Koski, Koskinen, Kuittinen, Kuuskoski, Kääriäinen, Laakkonen, Laakso, Laaksonen, Lahikainen, Lahti-Nuut-tila, Lahtinen, Laitinen, Laivoranta, Laukka-nen M., Laurila, Lax, Lehtinen, Lehtosaari, Leppänen J., Leppänen P., Liikkanen, Lindqvist, Lindroos, Linnainmaa, Lipponen, Louvo, Luhtanen, Luttinen, Malm, Markkula, Mattila, Metsämäki, Moilanen, Morri, Muttilainen, Myller, Mäki-Hakola, Mölsä, Niinistö, Nordman, Norrback, Näsi, Ojala A., Ollila, Pekkari-nen, Peltari, Pesälä, Pietikäinen M., Pietikäinen S., Pokka, Polvi, Polvinen, Puhakka, Puisto, Pura, Rajamäki, Ranta, Rauramo, Rehn E., Rehn O., Renko, Renlund, Rimmi, Rinne, Roos J., Rossi, Rusanen, Ryyänen, Rätty, Rönnholm, Röntynen, Saapunki, Saari, Saasta-moinen, Salolainen, Sasi, Savela, Savolainen, Seivästö, Seppänen, Skinnari, Stenius-Kau-konen, Suhola, Taina, Takala, Tennilä, Tiuri, Toivonen, Tuomioja, Törnqvist, Uosukainen, Urpilainen, Vanhanen, Varpasuo, Vihriälä, Viinanen, Viljanen, Virrankoski, Vuorensola, Vuoristo, Vähäkangas, Vähänäkki, Väistö, Westerlund ja Zyskiewicz.

"Ei" äänestävät seuraavat edustajat:

Aittoniemi, Alho, Anttila U., Haavisto, Hassi, Hautala, Helle, Jurva, Kasurinen, Laine, Luuk-kainen, Mäkelä, Nikula, Nyby, Ojala O., Palo-heimo, Pulliainen, Pykäläinen, Rask, Riihijärvi, Tykkyläinen, Vehkaoja, Vistbacka ja Wahlström.

"Tyhjää" äänestävät edustajat Laukkanen V. ja Saario.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edusta-jat:

Biaudet, Ihämäki, Juhantalo, Korva, Lammi-nen, Louekoski, Mäkipää, Paakkinen, Paasio, Perho-Santala, Roos T., Suhonen, Turuner Uk-kola, Viljamaa ja Väyrynen.

Ensimmäinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 157 jaa- ja 24 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 16. (Ään. 6)

Eduskunta on hyväksynyt lakiehdotukset.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen varapuhemies:
Lopuksi on päätettävä perusteluja koskevista ehdotuksista.

Äänestys ed. Urpilaisen ehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, ed. Urpilaisen ehdotus ”ei”.

Ensimmäinen varapuhemies:
Äänestyksessä on annettu 47 jaa- ja 132 ei-ääntä, 8 tyhjää; poissa 12. (Ään. 7)

Eduskunta on hyväksynyt ed. Urpilaisen ehdotuksen.

Äänestys ed. Näsin ehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, ed. Näsin ehdotus ”ei”.

Ensimmäinen varapuhemies:
Äänestyksessä on annettu 131 jaa- ja 46 ei-ääntä, 5 tyhjää; poissa 17. (Ään. 8)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Eduskunta yhtyy hallintovaliokunnan ehdotukseen toivomusaloitteiden hylkäämisestä.

Asia on loppuun käsitelty.

7) Ehdotus laiksi yritystuesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 100
Talousvaliokunnan mietintö n:o 45

Ensimmäinen varapuhemies:
Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä. Eilen pidetyssä istunnossa julistettiin keskustelu asiasta päättyneeksi.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

8) Ehdotus laiksi Ilmailulaitoksesta annetun lain 11 §:n kumoamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 258
Liikennevaliokunnan mietintö n:o 11

Ensimmäinen varapuhemies:
Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä. Eilen pidetyssä istunnossa julistettiin keskustelu asiasta päättyneeksi.

Keskustelussa on ed. Kasurinen ed. Lahikaisen kannattamana ehdottanut, että lakiehdotus hylättäisiin.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy lakiehdotuksen, äänestää ”jaa”; jos ”ei” voittaa, on lakiehdotus hylätty.

Ensimmäinen varapuhemies:
Ilmoitan, että pöytäkirjaan merkitään, miten kukin edustaja on äänestänyt.

”Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Ala-Harja, Ala-Nissilä, Alaranta, Anttila S-L., Anttila U., Antvuori, Aula, Björkenheim, Donner, Dromberg, Enestam, Haavisto, Hassi, Hautala, Heikkinen, Hiltunen, Huuhtanen, Häkämies, Ihämäki, Isohookana-Asunmaa, Jansson, Jokiniemi, Jouppila, Järvilahti, Jääskeläinen, Jätteenmäki, Kaarilahti, Kalli, Kallis, Kanerva, Kankaanniemi, Karhunen, Kauppinen, Kemppainen, Kivelä, Kohijoki, Koistinen, Komi, Korkea-osa, Korva, Koski, Kuittinen, Kuuskoski, Laakkonen, Lahtinen, Laivoranta, Laukkanen M., Laurila, Lax, Lehtinen, Lehtosaari, Leppänen J., Liikkanen, Lindqvist, Linnainmaa, Louvo, Luukkainen, Malm, Markkula, Mattila, Moilanen, Morri, Mäki-Hakola, Mölsä, Niinistö, Nikula, Nordman, Norrback, Näsi, Ollila, Paloheimo, Pekkarinen, Pelttari, Pesälä, Pietikäinen M., Pietikäinen S., Pokka, Puhakka, Pulliainen, Pura, Pykäläinen, Rauramo, Rehn E., Rehn O., Renko, Renlund, Rossi, Rusanen, Ryyänen, Rätty, Röntynen, Saapunki, Saari, Saario, Saastamoinen, Salolainen, Sasi, Savela, Seivästö, Suhola, Taina, Takala, Tiuri, Toivonen, Uosukainen, Vanhanen, Varpasuo, Vihriälä, Viinanen, Viljanen, Virrankoski, Vuorensola, Väistö, Westerlund ja Zyskiewicz.

”Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aho R., Aittoniemi, Alho, Andersson, Apukka, Astala, Backman, Bell von, Gustafsson, Hacklin, Halonen, Helle, Hurskainen, Hämäläi-

nen, Iivari, Jaakonsaari, Jurva, Kalliomäki, Kasurinen, Kautto, Kekkonen, Korhonen, Koskinen, Laakso, Laaksonen, Lahikainen, Lahti-Nuuttila, Laine, Laitinen, Leppänen P., Lindroos, Lipponen, Louekoski, Luhtanen, Luttinen, Metsämäki, Muttillainen, Myller, Mäkipää, Nyby, Ojala A., Ojala O., Polvi, Polvinen, Puisto, Rajamäki, Ranta, Rask, Riihijärvi, Rimmi, Rinne, Roos J., Roos T., Rönholm, Savolainen, Seppänen, Skinnari, Stenius-Kaukonen, Tennilä, Tuomioja, Tykkyläinen, Törnqvist, Urpilainen, Vehkaoja, Vistbacka, Vuoristo, Vähäkangas, Vähänäkki ja Wahlström.

”Tyhjää” äänestää ed. Laukkanen V.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aho E., Biaudet, Juhantalo, Kääriäinen, Lamminen, Mäkelä, Paakkinen, Paasio, Perho-Santala, Suhonen, Turunen, Ukkola, Viljamaa ja Väyrynen.

Ensimmäinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 115 jaa- ja 69 ei-ääntä, 1 tyhjää; poissa 14. (Ään. 9)

Eduskunta on hyväksynyt lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

Poisto päiväjärjestyksestä

Ensimmäinen varapuhemies: Päiväjärjestyksestä poistetaan 9) asia.

10) Ehdotukset laiksi työttömyysturvalain 25 §:n poikkeuksellisesta soveltamisesta sekä työttömyysturvalain 25 §:n muuttamisesta

Kolmas käsittely

Hallituksen esitys n:o 233

Lakialoite n:o 35/1992 vp

Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö n:o 42

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä. Eilen pidetyssä istunnossa julistettiin keskustelu asiasta päättyneeksi.

Keskustelussa on ed. Stenius-Kaukonen ed. Muttillaisen kannattamana ehdottanut, että lakiehdotus hylättäisiin.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy toisessa käsittelyssä päätetyn lakiehdotuksen, äänestää ”jaa”; jos ”ei” voittaa, on lakiehdotus hylätty.

Ensimmäinen varapuhemies: Ilmoitan, että pöytäkirjaan merkitään, miten kukin edustaja on äänestänyt.

”Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Ala-Harja, Ala-Nissilä, Alaranta, Anttila S.-L., Antvuori, Aula, Björkenheim, Donner, Dromberg, Enestam, Heikkinen, Hiltunen, Huuhtanen, Häkämies, Ihämäki, Isohookana-Asunmaa, Jansson, Jokiniemi, Jouppila, Järvi-lahti, Jääskeläinen, Jätteenmäki, Kaarilahti, Kalli, Kallis, Kanerva, Kankaanniemi, Karhunen, Kauppinen, Kemppainen, Kivelä, Kohijoki, Koistinen, Komi, Korkea-osa, Korva, Koski, Kuittinen, Laakkonen, Lahtinen, Laivoranta, Laukkanen M., Laurila, Lax, Lehtinen, Lehtosaari, Leppänen J., Liikkanen, Lindqvist, Linnainmaa, Louvo, Malm, Markkula, Mattila, Moilanen, Morri, Mäki-Hakola, Mölsä, Niinistö, Norrback, Ollila, Pelttari, Pesälä, Pietikäinen M., Pietikäinen S., Pokka, Puhakka, Pura, Rauramo, Rehn E., Rehn O., Renko, Renlund, Rossi, Rusanen, Rynänen, Röntynen, Saapunki, Saari, Saario, Saastamoinen, Salolainen, Sasi, Savola, Seivästö, Suhola, Taina, Takala, Tiuri, Toivonen, Uosukainen, Vanhanen, Varpasuo, Vihriälä, Viinanen, Viljanen, Virrankoski, Vuorensola, Väistö, Westerlund ja Zyskowiec.

”Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aho R., Aittoniemi, Alho, Andersson, Anttila U., Apukka, Astala, Backman, Bell von, Gustafsson, Haavisto, Hacklin, Halonen, Hassi, Hautala, Helle, Hurskainen, Hämäläinen, Iivari, Jaakonsaari, Jurva, Kalliomäki, Kasurinen, Kautto, Kekkonen, Korhonen, Koskinen, Kuuskoski, Laakso, Laaksonen, Lahikainen, Lahti-Nuuttila, Laine, Laitinen, Leppänen P., Lindroos, Lipponen, Louekoski, Luhtanen, Luttinen, Luukkainen, Metsämäki, Muttillainen, Myller, Mäke-

lä, Mäkipää, Nikula, Nyby, Ojala A., Ojala O., Paloheimo, Polvi, Polvinen, Puisto, Pulliainen, Pykäläinen, Rajamäki, Ranta, Rask, Riihijärvi, Rimmi, Rinne, Roos T., Rätty, Rönnholm, Savolainen, Seppänen, Skinnari, Stenius-Kaukonen, Tennilä, Tuomioja, Tykkyläinen, Törnqvist, Urpilainen, Vehkaoja, Vistbacka, Vuoristo, Vähäkangas, Vähänäkki ja Wahlström.

”Tyhjää” äänestää ed. Laukkanen V.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aho E., Biaudet, Juhantalo, Kääriäinen, Lamminen, Nordman, Näsi, Paakkinen, Paasio, Pekkarinen, Perho-Santala, Roos J., Suhonen, Turunen, Ukkola, Viljamaa ja Väyrynen.

Ensimmäinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 101 jaa- ja 80 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 17. (Ään. 10)

Eduskunta on hyväksynyt toisessa käsittelyssä päätetyn lakiehdotuksen.

Eduskunta pysyy toisessa käsittelyssä tekmässään päätöksessä lakialoitteeseen sisältyvän lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

11) Ehdotus laiksi kansaneläkelaisissa säädettyjen eläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin annetun lain poikkeuksellisesta soveltamisesta vuonna 1994

Kolmas käsittely

Hallituksen esitys n:o 248

Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö n:o 43

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä. Eilen pidetyssä istunnossa julistettiin keskustelu asiasta päättyneeksi.

Keskustelussa on ed. Stenius-Kaukonen ed. Puiston kannattamana ehdottanut, että lakiehdotus hylättäisiin.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy lakiehdotuksen, äänestää ”jaa”; jos ”ei” voittaa, on lakiehdotus hylätty.

Ensimmäinen varapuhemies: Ilmoitan, että pöytäkirjaan merkitään, miten kukin edustaja on äänestänyt.

”Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Ala-Harja, Ala-Nissilä, Alaranta, Anttila S-L., Antvuori, Aula, Björkenheim, Donner, Dromberg, Enestam, Heikkinen, Hiltunen, Huuhtanen, Häkämies, Ihamäki, Isohokana-Asunmaa, Jansson, Jokiniemi, Jouppila, Järvelähti, Jääskeläinen, Jäätteenmäki, Kaarilah-ti, Kalli, Kallis, Kanerva, Kankaanniemi, Karhunen, Kauppinen, Kemppainen, Kivelä, Kohi-joki, Koistinen, Komi, Korkea-osa, Korva, Koski, Kuittinen, Laakkonen, Lahtinen, Laivoranta, Laukkanen M., Laurila, Lax, Lehtinen, Lehto-saari, Leppänen J., Liikkanen, Lindqvist, Lin-nainmaa, Louvo, Malm, Markkula, Mattila, Moilanen, Morri, Mäki-Hakola, Mölsä, Niinis-tö, Nordman, Norrback, Ollila, Pekkarinen, Pelttari, Pesälä, Pietikäinen M., Pietikäinen S., Pokka, Puhakka, Pura, Rauramo, Rehn E., Rehn O., Renko, Renlund, Rossi, Rusanen, Ryyänen, Röntynen, Saapunki, Saari, Saario, Saastamoi-nen, Salolainen, Sasi, Savela, Seivästö, Suhola, Taina, Takala, Tiuri, Toivonen, Uosukainen, Vanhanen, Varpasuo, Vihriälä, Viinanen, Vilja-nen, Virrankoski, Vuorensola, Väistö, Wester-lund ja Zyskiewicz.

”Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aho R., Aittoniemi, Alho, Andersson, Anttila U., Apukka, Astala, Backman, Bell von, Gustafs-son, Haavisto, Hacklin, Halonen, Hassi, Hauta-la, Helle, Hurskainen, Hämäläinen, Iivari, Jaa-konsaari, Jurva, Kalliomäki, Kasurinen, Kautto, Kekkonen, Korhonen, Koskinen, Kuuskoski, Laakso, Laaksonen, Lahikainen, Lahti-Nuut-tila, Laine, Laitinen, Leppänen P., Lindroos, Lip-ponen, Louekoski, Luhtanen, Luttinen, Luuk-kainen, Metsämäki, Muttilainen, Myller, Mäke-lä, Mäkipää, Nikula, Nyby, Ojala A., Ojala O., Paloheimo, Polvi, Polvinen, Puisto, Pulliainen, Pykäläinen, Rajamäki, Ranta, Rask, Riihijärvi, Rimmi, Rinne, Roos J., Roos T., Rätty, Rönn-holm, Savolainen, Seppänen, Skinnari, Stenius-Kaukonen, Tennilä, Tuomioja, Tykky-

läinen, Törnqvist, Urpilainen, Vehkaoja, Vistbacka, Vuoristo, Vähäkangas, Vähänäkki ja Wahlström.

”Tyhjää” äänestää ed. Laukkanen V.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aho E., Biaudet, Juhantalo, Kääriäinen, Lammien, Näsi, Paakkinen, Paasio, Perho-Santala, Suhonen, Turunen, Ukkola, Viljamaa ja Väyrynen.

Ensimmäinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 103 jaa- ja 81 ei-ääntä, 1 tyhjää; poissa 14. (Ään. 11)

Eduskunta on hyväksynyt lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

12) Ehdotukset laeiksi työntekijäin eläkelain 9 §:n poikkeuksellisesta soveltamisesta vuonna 1994 ja työntekijäin työeläkemaksun ja työttömyysvakuutusmaksun huomioon ottamisesta eräissä päivärahoissa

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 247
Sosiaali- ja terveystieteiden osaston mietintö n:o 44

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä. Eilen pidetyssä istunnossa julistettiin keskustelu asiasta päättyneeksi.

Keskustelussa on ed. Stenius-Kaukonen ed. Puiston kannattamana ehdottanut, että lakiehdotukset hylättäisiin.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy lakiehdotukset, äänestää ”jaa”; jos ”ei” voittaa, on lakiehdotukset hylätty.

Ensimmäinen varapuhemies: Ilmoitan, että pöytäkirjaan merkitään, miten kukin edustaja on äänestänyt.

”Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Ala-Harja, Ala-Nissilä, Alaranta, Anttila S.-L., Antvuori, Aula, Björkenheim, Donner, Dromberg, Enestam, Heikkinen, Hiltunen, Huuhtanen, Häkämies, Ihamäki, Isohookana-Asunmaa, Jansson, Jokiniemi, Jouppila, Järvi-lahti, Jääskeläinen, Jätteenmäki, Kaarilahti, Kalli, Kallis, Kanerva, Kankaanniemi, Karhunen, Kauppinen, Kempainen, Kivelä, Kohijoki, Koistinen, Komi, Korkea-osa, Korva, Koski, Kuittinen, Laakkonen, Lahtinen, Laivoranta, Laukkanen M., Laurila, Lax, Lehtinen, Lehtosaari, Leppänen J., Liikkanen, Lindqvist, Linnainmaa, Louvo, Malm, Markkula, Mattila, Moilanen, Morri, Mäki-Hakola, Mölsä, Niinistö, Nordman, Norrback, Ollila, Pekkarinen, Pelttari, Pesälä, Pietikäinen M., Pietikäinen S., Pokka, Puhakka, Pura, Rauramo, Rehn E., Rehn O., Renko, Renlund, Rossi, Rusanen, Rynänen, Röntynen, Saapunki, Saari, Saario, Saastamoinen, Salolainen, Sasi, Savela, Seivästö, Suhola, Taina, Takala, Tiuri, Toivonen, Uosukainen, Vanhanen, Varpasuo, Vihriälä, Viinanen, Viljanen, Virrankoski, Vuorensola, Väistö, Westerlund ja Zyskiewicz.

”Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aho R., Aittoniemi, Alho, Andersson, Anttila U., Apukka, Astala, Backman, Bell von, Gustafsson, Haavisto, Hacklin, Halonen, Hassi, Hautala, Helle, Hurskainen, Hämäläinen, Iivari, Jaakonsaari, Jurva, Kalliomäki, Kasurinen, Kautto, Kekkonen, Korhonen, Koskinen, Kuuskoski, Laakso, Laaksonen, Lahikainen, Lahti-Nuutila, Laine, Laitinen, Leppänen P., Lindroos, Lipponen, Louekoski, Luhtanen, Luttinen, Luukkainen, Metsämäki, Muttillainen, Myller, Mäkelä, Mäkipää, Nikula, Nyby, Ojala A., Ojala O., Paloheimo, Polvi, Polvinen, Puisto, Pulliainen, Pykäläinen, Rajamäki, Ranta, Rask, Riihijärvi, Rimmi, Rinne, Roos J., Roos T., Rätty, Rönholm, Savolainen, Seppänen, Skinnari, Stenius-Kaukonen, Tennilä, Tuomioja, Tykkyläinen, Törnqvist, Vehkaoja, Vistbacka, Vuoristo, Vähäkangas, Vähänäkki ja Wahlström.

”Tyhjää” äänestää ed. Laukkanen V.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aho E., Biaudet, Juhantalo, Kääriäinen, Lammien, Näsi, Paakkinen, Paasio, Perho-Santala,

Suhonen, Turunen, Ukkola, Urpilainen, Viljamaa ja Väyrynen.

Ensimmäinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 103 jaa- ja 80 ei-ääntä, 1 tyhjää; poissa 15. (Ään. 12)

Eduskunta on hyväksynyt lakiehdotukset.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

13) Ehdotukset laiksi polttoaineverosta annetun lain muuttamisesta

Toinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 89

Lakialoite n:o 35

Toivomusaloitteet n:ot 19 ja 41

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 62

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 62. Eilen pidetyssä istunnossa julistettiin yleiskeskustelu asiasta päättyneeksi.

Eduskunta ryhtyy hallituksen esitykseen sisältävän lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsitteilyyn.

1 a § hyväksytään keskustelutta.

Lakiehdotuksen liitteenä oleva verotaulukko

Keskustelu:

Ed. Luukkainen: Arvoisa puhemies! Ehdotan, että liitetaulukko hyväksyttäisiin II vastalauseen mukaisena.

Ed. U. Anttila: Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Luukkaisen tekemää hyvää ehdotusta.

Ed. Backman: Arvoisa puhemies! Ehdotan, että verotaulukko hyväksyttäisiin I vastalauseen mukaisessa muodossa.

Ed. Lahti-Nuuttila: Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Backmanin ehdotusta, todella järkevää verotaulukkoa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Keskustelussa on ed. Luukkainen ed. U. Anttilan kannattamana ehdottanut, että verotaulukko hyväksyttäisiin II vastalauseen mukaisena.

Ed. Backman ed. Lahti-Nuuttilan kannattamana on ehdottanut, että verotaulukko hyväksyttäisiin I vastalauseen mukaisena.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Ehdotukset ovat vastakkaisia, joten ensin on äänestettävä niiden välillä ja sitten voittaneesta mietintöä vastaan.

Menettelytapa hyväksytään.

Äänestykset ja päätös:

1) Äänestys ed. Backmanin ja ed. Luukkaisen ehdotusten välillä.

Ed. Backmanin ehdotus "jaa", ed. Luukkaisen ehdotus "ei".

Ensimmäinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 143 jaa- ja 16 ei-ääntä, 22 tyhjää; poissa 18. (Ään. 13)

Eduskunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt ed. Backmanin ehdotuksen.

2) Äänestys ed. Backmanin ehdotuksesta mietintöä vastaan.

Mietintö "jaa", ed. Backmanin ehdotus "ei".

Ensimmäinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 121 jaa- ja 58 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 18. (Ään. 14)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Voimaantulosäännös, johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Eduskunta yhtyy valtiovarainvaliokunnan ehdotukseen lakialoitteeseen sisältävän lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

14) Ehdotus laiksi puolustushallinnon rakennuslaitoksesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 174
Puolustusvaliokunnan mietintö n:o 2

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on puolustusvaliokunnan mietintö n:o 2. Eilen pidetyssä istunnossa julistettiin yleiskeskustelu asiasta päättyneeksi.

Eduskunta ryhtyy lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

1—7 § hyväksytään keskustelutta.

8 §

Keskustelu:

Ed. Kasurinen: Arvoisa puhemies! Ehdotan, että 8 § saa sen muodon kuin on kirjoitettu vastalauseeseen.

Ed. Laakso: Arvoisa puhemies! Kannatan tätä ed. Kasurisen ehdotusta, jolla turvattaisiin puolustusvoimien henkilökunnan edut siirtymävaiheessa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Keskustelussa on ed. Kasurinen ed. Laakson kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksytäisiin vastalauseen mukaisena.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Kasurisen ehdotus ”ei”.

Ensimmäinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 100 jaa- ja 78 ei-ääntä, 1 tyhjää; poissa 20. (Ään. 15)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

**15) Ehdotus laiksi tasavallan presidentin palkkios-
ta**

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 253
Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 13

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 13. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Tämän asian yhteydessä sallitaan keskustelu myös päiväjärjestyksen 16) asiasta.

Yleiskeskustelu:

Ed. Vähänäkki: Arvoisa puhemies! Jo minä ihmettelinkin, ovatko tietokoneet menneet jumiin, kun on näin tärkeä asia. Tuolla kun olin ryhmähuoneessa muutama kymmenen minuuttia sitten, niin siellä oli pöydällä lappu, johon nimi-merkki J. Sarvi oli kirjoittanut runon, jonka otsikko on Pieni runo. En tiedä, kuka tämä herra Sarvi tai rouva Sarvi on, mutta mielestäni runo sopii erinomaisen hyvin tasavallan presidentin palkankorotusesityksen yhteyteen:

”Pieni runo. Katso isänmaa sun poikias. On johto täysin rempallaan, se nostaa omat palkat vaan. Syö kansa pelkkää silakkaa ja henkseleitä paukuttaa. On laki kovin ankara, kun seisot tumput suorina eli olet työttömänä.”

Siinä on oikeastaan hyvä lähestyminen tasavallan presidentin palkankorotukseen. Esityshän on sellainen, että nykyisen 450 000 markan vuosipalkan sijasta ruvettaisiin uuden presidentin astuessa virkaan maksamaan vuosipalkkaa 558 000 markkaa eli kohta yhtä monta markkaa kuin Suomessa on pian työttömiä. Samanaikaisesti Ahon — Viinasen hallitus on kurjistanut eläkeläisten, työttömien, sairaiden ja opiskelijoiden olosuhteita, ja samanaikaisesti korkeimmat palkankorotukset tähän asti neuvotteluissa saaneille on luvattu vientiteollisuuden puolella oliko se nyt runsas 2 prosenttia, kun sen sijaan julkisella sektorilla niin kunnan kuin valtionkin puolella pysyvät palkat entisellään ja eräät edut huononevat, ovat miinuksen puolella.

Palkankorotusesitystä on perusteltu mm. sillä, ettei palkkaa voi muka kuuteen vuoteen korottaa. Meidän on täällä todettava, että kyllä eduskunta voi milloin hyvänsä, koska hyvänsä, perustuslain sääätämisjärjestyksessä korottaa presidentin palkkaa, jos taloudelliset olosuhteet maassa siihen antaisivat mahdollisuuden.

Edelleen on tässä yhteydessä todettava, että nykyinen istuva presidentti oliko se nyt 10 000 markkaa kuukaudessa verottomasta palkastaan palauttaa valtiolle, ja sehän tekee Elon laskuopin mukaan 120 000 markkaa vuodessa. En sano, että tämä olisi osoitus tasavallan presidentiltä siitä, että palkka on liian suuri, vaan se on nimenomaan työttömille kaunis kädenojennus, jota mm. tämä hallituksen esitys ei ole.

Sitä paitsi olen varma, että kaikki yksitoista presidenttiehdokasta varmasti ottavat tasavallan presidentin viran kiljuen vastaan, vaikka palkka pysytettäisiin entisellään. Ehkä täällä läsnä olevat ehdokkaat voivat tästä jopa kantansa lausua. Sitä paitsi siellä on joukossa eläkeläisiäkin. Joku sanoi, että vaikka ei maksettaisi mitään palkkaa, niin runsaalla eläkkeellä saattaisi tulla toimeen, mikäli kansa niin pitkälle menisi, että valitsisi eläkeläisen työnsä virkaan.

Tulen asian yksityiskohtaisessa käsittelyssä tekemään ehdotuksen, että tämä laki saisi sen muodon, mitä III vastalause perustuslakivaliokunnan mietinnössä osoittaa, toisin sanoen että korotusta ei tapahtuisi.

Sen sijaan olen edustuskuluasiassa sitä mieltä, että hallituksen esitys määrärahan korottamisesta 600 000:sta 900 000 markkaan per vuosi on paikallaan. Lähinnä tätä tukee se seikka, että varmasti Mäntyniemen uusi asunto aiheuttaa seuraavalle tasavallan presidentille huomattavia lisäkuluja, koska monet ryhmät haluavat siellä käydä, samoin ulkomaalaisia delegaatioita. Sitä paitsi pian koittava EY:n täysjäsenyys myös varmasti aiheuttaa diplomaattien, valtiomiesten ym. vierailuja Suomessa.

Ed. N i k u l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Vähänäkki aloitti viittaamalla siihen, että maassa on yhtä monta työtöntä kuin presidentillä olisi esityksen mukaan markkoina palkkaa vuodessa. Ed. Vähänäkki tavallaan liitti tasavallan presidentin palkkion korotuksen, joka tapahtuisi ensimmäisen kerran kuuteen vuoteen ja olisi kuusi seuraavaa vuotta voimassa, ellei sitä perustuslain sääntämisjärjestyksessä hyväksyttäisi, sellaiseen väärinkäsitykseen, jonka viimeksi tasavallan presidentti Koivisto, jota tämä korotus ei tulisi koskemaan, on torjunut, että presidentti olisi jotenkin vastuussa maassa harjoitettavasta talouspolitiikasta. Tiedän, että presidenttiehdokkaat eivät ole tähän vielä oikein paneutuneet, mutta he eivät tietenkään tiedä kovin tarkkaan, mihin tehtävään pyrkivät.

Olen perustuslakivaliokunnassa ollut esityk-

sen hyväksymisen kannalla lähinnä kahdesta syystä: Tasavallan presidentti on valtiollinen instituutio, jolle maksetaan palkkio siitä hyvästä, että hänen ei tarvitsisi muualta ryhtyä tuloja hankkimaan. Toisekseen kannatan esitystä siitä syystä, jonka jo toin esille, että palkkiota ei ole kuuteen vuoteen korotettu ja säännönmukaisen menettelyn mukaan sitä ei kuuteen vuoteen voitaisi korottaa, joten kysymyksessä oleva korotus, joka markkamääräisesti tietysti on suuri, on jaettava kahdentoista vuoden ajalle.

Totean vielä esityksen lähetekeskustelusta tähän päivään tapahtuneesta kehityksestä, että meillä on solmittu lähes puolta koko suomalaista työmarkkinakenttää koskevat työehtosopimukset ja siellä on tullut palkankorotuksia, on tosin pysytty paikallaankin, mutta meillä ollaan aika normaalissa työmarkkinatilanteessa tällä hetkellä. Mielestäni tasavallan presidentin palkkion korottaminen on täysin työmarkkinatilanteesta irrallaan oleva asia. On kysymys siitä, miten arvostavasti ja kunnioittavasti suhtaudumme siihen, että meillä tässäkin maassa on valtion päämies.

Ed. L a a k s o (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! En voi yhtyä siihen ed. Nikulan käsitykseen, että presidentin palkkion suuruus olisi peruste sille, miten kansalaiset arvostavat kulloistakin presidenttiä. Luulen, että presidentti saa arvostuksensa kokonaan muista syistä kuin palkan suuruudesta.

Olen sitä mieltä, että nyt ei todellakaan ole sopiva aika korottaa tasavallan presidentin palkkiota, ja torjun sellaisen käsityksen, jota tässä keskustelussa näytetään viljeltävän, ettei muka seuraavaan kuuteen vuoteen tasavallan presidentin palkkiota voitaisi korottaa, ellei korotusta tehtäisi nyt. Totta kai eduskunta viisaudessaan varmasti seuraavan kuuden vuoden aikana, jos palkkiota ei nyt koroteta, on tällaisen korotuksen valmis hyväksymään jos käy ilmi, että tasavallan presidentti ei nykyisellä palkkiolla tule toimeen. Olen aivan varma siitä, että minkäänlaisia ongelmia tulevallakaan tasavallan presidentillä ei ole tulla toimeen sillä tavattoman suurella palkkiolla, jonka presidentti saa. Eli kyllä me voimme korottaa, jos haluamme, myöskin seuraavan kuuden vuoden aikana. Se vain vaatii perustuslain sääntämisjärjestyksen.

Ed. G u s t a f s s o n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pyysin vastauspuheenvuoron ed. Nikulan puheenvuoron johdosta, jossa yhtey-

dessä hän viittasi työmarkkinoilla syntyneisiin palkankorotuksiin. Nyt on kuitenkin syytä todeta, että nimenomaan valtion ja kuntien kohdalla tilanne on mieluummin miinusmerkkinen kuin plusmerkkinen. Siltä osin viittaus tänne puolelle ontuu.

Mielestäni olennaisempi asia kaikinensa on se, että tasavallan presidentin tehtävänsä, jota suuresti arvostan ja jonka arvostus ei myöskään mielestäni ole kiinni siitä maksettavasta palkkiosta, palkkio on veroton. Sen vuoksi se myöskin käyttäytyy ikään kuin palkkiona tai palkkana toisen tyyppisesti. Näen tästä johtuen perusteetomana juuri tässä taloudellisessa tilanteessa presidentin palkkion nostamisen. Aivan kuten täällä on todettu, asiaan voidaan palata sitten, kun suhdanteet muuttuvat.

Ed. N i k u l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan ed. Gustafssonille todeta, että valtiolla on kuuden vuoden aikana kyllä korotettu palkkoja ja tullaan seuraavan kuuden vuoden aikana korottamaan. Se, että sanotaan, että perustuslain säätämisjärjestyksessä voidaan tehdä korotuksia, on mielestäni tosiasioiden peittelemistä ja ilmeisesti myös huonon omantunnon jonkinlaista varjelemista.

Kun ed. Gustafsson lopetti sanoen, että kun suhdanteet paranevat, palkkiota voidaan korottaa, niin kyllä tällainen puhe juuri osoittaa, että tasavallan presidentin palkkio kytketään yleiseen työmarkkinatilanteeseen ja siihen, mikä on palkankorotusvara, sen sijaan että ajateltaisiin, että se on osa presidentti-instituutiota, joka on pidettävä erillään taloudellisesta tilanteesta.

Mielestäni on hyvin asiallista, sinänsä sen verran taloudelliseen tilanteeseen suostun vertaamaan, että tasavallan presidentti saa jotakuinkin samanlaista kuukausipalkkaa kuin valtion pankkituella elätettyjen pankkien johtajat.

Ed. L a i n e: Rouva puhemies! En voi olla kiinnittämättä aluksi huomiota siihen, että eduskunta on hetki sitten päättänyt leikata kansaneläkeläisten indeksin pois, mikä tarkoittaa eläkeläisille vähintään 300 miljoonaa, ehkä lähes 500 miljoonaa, markkaa menetystä lukien mukaan myös ne muut etuudet, jotka kansaneläkeläisissä on edellytetty indeksikorotuksin maksettaviksi. TEL-eläkeläisiä ja TEL-eläkeläisiin sidottuja etuuksia muuttamalla leikattiin äsken tehdyllä päätöksellä noin 2 miljardin markan edestä. Hallitus tarkoitti, että työttömiltä olisi leikattu 520 miljoonaa markkaa sillä lailla, jonka eduskunta

äskén käsitteli. Mikä tulee olemaan tuon leikkauksen lopputulos, sitä en nyt lähde arvioimaan, koska oikeuskanslerikin tutkii asiaan liittyvää kantelua.

Eläkeläisiltä, sairailta, vammaisilta, äitiys- ja sairauspäivärahan saajilta leikataan 2,5 tai lähes 3 miljardia markkaa, ja samanaikaisesti yleisillä työmarkkinoilla työnantajat vaativat palkkoja ja etuja leikattaviksi yhteensä jopa 20 prosentilla. Tätä taustaa vasten katsottuna ehdotus siitä, että presidentin palkkiota pitää korottaa 24 prosentilla, on kohtuuton. Samaa mieltä olivat ne kansanedustajat, jotka 2 päivänä marraskuuta tässä salissa käyttivät puheenvuoroja. Minulla on tässä 20 liuskan nippu niistä puheenvuoroista, jotka tässä salissa käytettiin. En muista kenenkään muun paitsi valtiovarainministeri Viinasen silloin puoltaneen hallituksen esitystä.

Edelleen on syytä ottaa huomioon se, että presidentin palkkio on veroton, kuten täällä jo todettiin. Erityisesti mielestäni on otettava huomioon myös se, että edellisellä kerralla presidentin palkkioon tehtiin 50 prosentin korotus. Se oli siis varsin huima korotus.

Perustuslakivaliokunta ratkaisi hallituksen esitykselle myönteisen kannan äänin 8—7. Se oli siis hyvin tiukka äänestys. Perustuslakivaliokunta pyrki saamaan ulkomaisia esimerkkejä siitä, mikä suuruisia palkkiot ja edustusmäärärahat ovat muissa maissa ja mikä on näiden rahojen verotuksellinen kohtelu. En tässä lähde pidemmälti selvittelemään näitä perustuslakivaliokunnan tietoon saatettuja kertomuksia tai asiatietoja. Totean kuitenkin, että kaikki se, mikä perustuslakivaliokunnan tietoon saatiin, kertoi, että palkkiot ovat verollisia muissa maissa. Tämä johti myös siihen, että perustuslakivaliokunta kehottaa selvittämään kysymyksen palkkion verollisuudesta.

Ehkä vielä totean yhden seikan, ja se on se, että hallitus ei ole edes talousarvioesityksessään eduskunnalle varautunut presidentin palkkion korottamiseen, ei myöskään edustusmäärärahan korottamiseen.

Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä on pitänyt perusteettomina niin palkkion kuin edustusmäärärahan korottamista samoin kuin seuraavassa kohdassa esille tulevaa presidentin eläkkeen korottamista. Tämän lisäksi me olemme kiinnittäneet huomiota erääseen seikkaan, jonka haluan vielä tässä mainita.

Nykyisin Suomessa on mahdollista, että jos presidentiksi on valittu, kuten on tapahtunut, henkilö, joka on aiemmasta työ- tai virkasuhteestaan saanut eläkettä, tätä eläkettä ei mitenkään

soviteta yhteen palkkion kanssa. Se ei yleinen käytäntö ole. Mutta varsin usein tilanne on se, että ei voi saada eläkettä ja palkkaa, normaalistihan on näin. Meillä voi olla tulevaisuudessakin sellainen mahdollisuus, että presidentiksi valitaan henkilö, joka jostakin työsuhteesta voi saada eläkettä ja huomattavankin eläkkeen. Tästä syystä vasemmistoliiton taholta ehdotettiin perustuslakivaliokunnassa esillä olevan asian yhteydessä 1 §:ään lisättäväksi seuraavanlainen momentti: "Presidentille ei makseta eläkettä siltä ajalta, jona hän eläkkeen myöntämisen jälkeen on oikeutettu 1 momentissa tarkoitettuun palkkioon." Me tulemme yksityiskohtaisessa käsittelyssä uusimaan myös tämän ehdotuksen.

Aivan lopuksi en malta olla kiinnittämättä huomiota siihen, miten näitä asioita julkisuuteen uutisoidaan. Kun esimerkiksi perustuslakivaliokunta käsittelee tämän palkka- ja eläkekysymyksen, niin ilmeisesti on valiokunnan piiristä syntynyt uutinen, jonka nyt totean olleen Turun Sanomissa viime viikolla, 26. marraskuuta. Tässä kerrotaan, että hallituspuolueista korotusta vastaan äänestivät Anneli Jäätteenmäki, Marjut Kaari-lahti ja Eeva-Liisa Moilanen, oppositiosta hallituksen esitystä tukivat Paavo Nikula, Raimo Vuoristo ja Arja Alho. Mielenkiintoinen on tämä valinta. Itse olen tottunut siihen, että jos luetellaan esitystä puoltaneet, luetellaan kaikki, olivat mistä ryhmästä tahansa, oppositiosta tai hallituspuolueista, ja jos luetellaan vastustajat, luetellaan kaikki. En ymmärrä tämän tyyppistä uutisointia. Tämä on tietysti lehtien toimitusten asia, vastaavat itse. Voi olla, että tällainen uutisointi on mielenkiintoisempaa kuin absoluuttinen, ehdoton, objektiivinen totuus. Olen nyt kuitenkin halunnut pöytäkirjoihin tavallaan esittää arvioni siitä, miten tällaiseen uutisointiin voi suhtautua.

Herra puhemies! Yksityiskohtaisessa käsittelyssä tulemme tekemään ehdotukset, jotka vastaavat valiokunnan mietintöön liittyvää II vastausta.

Puhetta on ryhtynyt johtamaan toinen varapuhemies Pesälä.

Ed. Stenius-Kaukonen (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ed. Laine sanoi, että hänellä on ainakin 20 sivua puheenvuoroja lähetekeskustelusta, mutta hän ei maininnut niiden edustajien nimiä, jotka käyttivät puheenvuoron tätä korotusta vastaan.

Kun ed. Sirkka-Liisa Anttila on paikalla, niin muistutan, että hän oli sitä mieltä, että ei pidä korottaa. Edustajat Laivoranta, Korkeaoja ja Lindqvist keskustan eduskuntaryhmästä oppositioryhmien edustajien lisäksi esittivät kielteisen kantansa tasavallan presidentin palkkion korotukseen. Voinemme kai odottaa, että edustajat toimivat lähetekeskustelussa ilmaisemansa kannan mukaisesti, jolloin oppositio hallitusrintaman edustajilla täydennettynä voi estää lain ja korotuksen voimaan tulon.

Ed. V. L a u k k a n e n : Arvoisa herra puhemies! Tekisi mieli vastata heti ed. Stenius-Kaukoselle, että en tiedä, auttaisiko siihen hieman pitempi olo eduskunnassa, mutta se, että odotetaan, että hallituspuolueen kansanedustajat äänestäisivät vastoin hallituksen esitystä, on aika huono odotus, koska tunnettuahan toki on, että hallituspuolueiden kansanedustajien ankara ryhmäkurki takaa käytännöllisesti katsoen aina sen, että he äänestävät sen mukaan kuin hallitus esittää.

Herra puhemies! Tarkoitukseni on tarkastella tätä asiaa hieman verotuksen kannalta, koska toisaalta ed. Vähänäkki puhui paljon siitä, kuinka paljon työttömiä meillä on ja miten sen pitäisi vaikuttaa tasavallan presidentin palkkaan. Ed. Laine puolestaan puhui leikkauksista ja haki tästä jotakin argumentaatiota siihen suuntaan, että palkkaa ei pitäisi korottaa.

Ensinnäkin olen tietysti aivan samaa mieltä kuin muutkin, että ed. Vähänäkin perustelutapa on arvoton, koska ei oikeastaan sillä seikalla, että meillä on paljon työttömiä, ja sillä seikalla, että tasavallan presidentti tekee omat työnsä, ole mitään merkitystä. Tämä olisi minusta vastuun paikoilua. Jos tässä suhteessa annettaisiin jotakin merkitystä työttömyydelle, niin kyllä kai eduskunnan ensimmäisenä pitäisi laittaa työttömiksi suunnilleen ehkä viidennes tai lomauttaa viidennes kansanedustajista tai pienentää palkkaa tai jotakin muuta. Ed. Vähänäkki, en mitenkään ymmärrä sitä, että te haluatte työttömyyden jotenkin kohdistaa tasavallan presidenttiin. Kyllä kai eduskunta ennen kuin tasavallan presidentti on vastuussa siitä. On sitten eri asia, jos eduskuntakaan ei ota vastuulleen tätä asiaa. Hyväksyn senkin, ed. Vähänäkki, jos te olette sitä mieltä, mutta silloin vielä vähemmän tasavallan presidentti vastaa tästä.

Mitä tulee leikkauksiin, niin, ed. Laine, siinäkin suhteessa olen hieman eri mieltä. Ei minusta sillä seikalla, että nyt leikataan joitakin etuuksia,

voida samanaikaisesti perustella sitä, että joku taho ei olisi oikeutettu jopa palkankorotukseen. Minusta nimittäin nämä leikkaukset johtuvat siitä realiteetista, että Suomen kansalla ei ole varaa maksaa tiettyjä etuisuuksia, koska budjetista joudutaan rahoittamaan jopa 70 miljardia lainavaroilla. On järkyttävän suuri virhe, että me ylipäänsä niin paljon elämme yli varojemme kuin me elämme. Sen takia nämä leikkaukset ovat yksi asia ja sitten tasavallan presidentin palkka on toinen asia.

Mitä tulee itse palkkaan, ajattelen niin, että työmies on palkkansa ansainnut ja niin myös tasavallan presidentti on palkkansa ansainnut. En epäile edes palkankorotuksen aiheellisuutta, mutta sitä voimakkaasti protestoin, että palkka on todellakin verotonta. Sitä en kerta kaikkiaan ymmärrä enkä ymmärrä myöskään sitä, miksi eduskunta ei säädä sitä veronalaiseksi. Verotuskysymys on tavattoman tärkeä sen takia, että jos ajattelemme Suuren kirjan opetuksia, niin Raamattuhan sanoo yksiselitteisellä tavalla, että ”vähätaiteinen ruhtinas runsaasti kiskoo, mutta väärän voiton vihaaja saa elää kauan”. Siellä sanotaan myös niin, että ”oikeudella kuningas pitää maan pystyssä, mutta verojen kiskoja sen hävittää”.

Nythän Suomessa on menossa vaihe, jolloin ehkä mikään muu ei ole niin vakava virhe kuin hirvittävän ankara verotus. Nyt, kun meillä on 500 000 työtöntä ihmistä, he tietysti ajautuvat taloudelliseen vararikkoon työttömyyden takia, mutta seuraavaksi ajautuvat taloudelliseen vararikkoon ne kaksi miljoonaa ihmistä, jotka ovat vielä töissä, koska hirvittävän ankara verotus romahduttaa heidän taloutensa. Tämä siis johtaa siihen, mitä Suuri kirja sanoo: verojen kiskoja hävittää kansan, ja sitä Suomessa juuri parhailaan tapahtuu.

Sitten voisi kysyä, miten tämä liittyy millään tavalla siihen, maksaako tasavallan presidentti palkastaan veroa. Ajattelen vain sitä, että jos hän voisi tuntea omissa nahoissaan, kuinka hirvittävän ankara verotus on, uskon, että hän puhuisi paljon enemmän sen puolesta, että verotus pitäisi saada jollekulle inhimilliselle tasolle, ennen kuin kansa häviää.

Ed. M o i l a n e n : Herra puhemies! Työntekijä on palkkansa ansainnut ja niin myös tasavallan presidentti. Esityksessä ei ole kysymys suuresta rahasta. Siinä on hyvin pienet summat valtion budjetissa, kuten valtiovarainministeri aiemmin täällä totesi. Mutta nykyisessä taloudellisessa ti-

lanteessa kuitenkin on syytä pidättäyä kaikista mahdollisista palkankorotuksista, etenkin korkeimpien palkkojen ja palkkioiden osalta, näin korostetusti jo senkin vuoksi, että korkeimmissa palkkoissahan ei ole kysymys elatuksen turvaamisesta. Tänä päivänä yhä useammalla ihmisellä palkassa ja eläkkeessä on kysymys nimenomaan jopa perustoimeentulon turvaamisesta.

Korotusesitystä on perusteltu sillä, että tasavallan presidentin palkkiota ei ole korotettu vuoden 1988 jälkeen ja palkat yleisesti ovat kuitenkin olennaisesti nousseet sen jälkeen. Mutta tässä arvioinnissa on se heikkous, että muut palkat ovat kohonneet bruttomääräisesti, mutta vastavasti veron korotukset, erilaiset veronluonteisten maksujen korotukset ja monet muut seikat ovat vaikuttaneet siten, että nettomääräisesti palkat eivät ole nousseet niin merkittävästi.

Lisäksi jos arvioidaan ja tarkastellaan presidentin palkkion määrää muissa maissa, niin reaali-määrältään tai nettomäärältään nykyinen presidentin palkkio vastaa aika pitkälle sitä, mikä on muissakin maissa. Markkamääräisesti muissa maissa ne ovat suurempia, mutta ne ovat verollista palkkiota, ja kun verovaikutus otetaan pois, ne ovat aika lähellä toisiaan.

Lisäksi esitystä on perusteltu sillä, että tasavallan presidentin palkkiota voidaan korottaa vain presidenttikauden alussa. Näinhän se on nykyisin voimassa olevien lakien mukaan. Mutta eduskunnalla on lainsäädäntövalta ja myös mahdollisuus perustuslain säätämisyjärjestyksessä tarkistaa tasavallan presidentin palkkiota myös toimikauden aikana.

Lisäksi on muistettava se, että korotusesitys on huonosti ajoitettu jo senkin vuoksi, että presidentin palkkion korotus antaisi virheellisen signaalin nyt, kun kaikilla yhteiskunnan aloilla pyritään välttämään menolisäyksiä.

Edellä sanotun perusteella vastustan korotusta. Sen vuoksi tulen yksityiskohtaisessa käsittelyssä ehdottamaan, että 1 § hyväksyttäisiin I vastalauseen mukaisessa muodossa.

En vastusta edustusmäärärahan korotusta. Sitä en vastusta siitä syystä, että meillä taas kansainvälinen vuorovaikutus ja monet muut seikat ovat aiheuttaneet sen, että kyseiset kulut ovat kohonneet, ja ne kulujen lisäykset ovat olleet välttämättömiä, väistämättömiä ja perusteltuja.

Presidentin palkkion verollisuuskysymykseen puututtiin. On totta, että meillä Suomessa kaikki muut palkat ja palkkiot ovat verollisia. Mutta on myös muistettava se, että tasavallan presidentin tehtävä on ainutlaatuinen ja hänen asemansa

poikkeaa muiden palkansaaajien asemasta mm. siten, että on nimenomaan paljon kuluja, jotka ovat aivan ilman muuta kuluja eivätkä elatus- ja muita vastaavia menoja. Sitten olisi hyvin vaikea arvioida se, mitkä ovat palkkiosta verotuksessa tehtävät vähennykset ja mikä lopulta olisi se palkkio, josta verotetaan jnp. Minun näkemysni on se, että verotuskysymyksessä joudutaan ojusta allikkoon, mutta tietenkään silti ei mikään estä selvittämästä tätäkin asiaa.

Mutta katsoisin, että tänä päivänä niin palkansaaajien kuin muidenkin verotuksessa olisi paljon tähdellisempääkin selvittävää kuin tämä ja vielä sen vuoksi, että mikäli tasavallan presidentin palkkio olisi verollinen, olisi todennäköistä, että verotuksesta johtuvat kustannukset, työkulut ja muut sekä niistä johtuva byrokratia olisivat niin merkittävät, että verottamisesta ei olisi muuta hyötyä kuin se, että jos asiaa lähdetään ajamaan kateusperusteella, silloinhan tämä peruste tietysti poistuisi.

Ed. R ä t y : Arvoisa puhemies! On varmasti totta, että eduskunnan enemmistö on hallituksen esityksen kannalla, jos valiokunta on äänestänyt 8—7 palkankorotuksen puolesta.

On tullut esille myös se, että suhdanteiden muuttuessa voidaan korottaa presidentin palkkiota. Näin varmasti on. Mutta henkilökohtaisesti sanoisin, että tänään salissa leikattiin todella eläkeläisiltä 300—500 miljoonaa, työttömiltä todennäköisesti noin 250 miljoonaa, maamme on ehkä syvimmissä lamassa, mitä Suomen historia tietää, ja presidentille esitetään 23 prosentin palkankorotusta.

Palkkio on veroton. Miksi? Erittäin suuri kysymys, miksi tämä palkkio on veroton. Edellinen korotus on ollut 50 prosenttia. Palkkiosta nauttii tuleva presidentti, ei presidentti Koivisto. Tämä signaali mielestäni Suomen kansalle on erittäin väärä, erittäin pahaan aikaan ajoitettu. Työttömien keskuudessa koetaan vielä suurempaa katkeruutta niitä hyväosaisia kohtaan, joilla muutenkin jo elämässä on varallisuutta, toimeentuloa ja hyvinvointia.

Täytyy muistaa, että tulevassa budjetissa pääluokkaan 21, Tasavallan presidentti, esitetään 22 650 000. Presidentin palkkioon ja edustusrahoiksi esitetään 1 050 000. Presidentin käyttövarat ovat 125 000 markkaa. Tasavallan presidentin kanslian palkkausten arviomääräraha on 14 320 000 ja muiden kulutusmenojen arviomääräraha 5 910 000 ja kaluston hankintoihin siirtomääräraha kolmelta vuodelta 1 245 000. Kun

budjettikirja aikanaan salissa hyväksytään, on todella mielestäni aiheutonta, että näiden presidentille varattujen yhteisten verovarojen lisäksi vielä korotettaisiin 23 prosentilla palkkaa.

Olen edelleen samaa mieltä eräiden edustajien kanssa, että palkankorotuksessa ei suinkaan ole kysymys siitä, arvostetaanko presidentin työtä vai ei. Arvostus todella tulee aivan muista seikoista.

Mitä tulee siihen, että verrataan presidentin palkkaa siihen, miten muut maat maksavat omille presidenteilleen palkkiota, olen sitä mieltä, että kukin maa katsoo asiaa suhteessa omaan taloudelliseen tilanteeseensa ja Suomen työttömyys, Suomen lama on varmasti ehkä Euroopan syvin.

Näillä saatesanoilla tulen vastustamaan kyseessä olevaa korotusta, arvoisa puhemies.

Ed. A s t a l a : Arvoisa puhemies! Lain lähetekeskustelussa varsin useat kansanedustajat kaivat esitystä, jolla tulevan presidentin verovapaata palkkiota aiotaan nostaa 24 prosentilla ja edustuskuluja 600 000 markasta 900 000 markkaan. Esitystä ei silloin puolustanutkaan kukaan muu kuin ministeri Viinanen. Merkittävää muutten on se, että ministeri Viinanen puolestaan on jatkuvasti vaatinut mm. valtion työntekijöiden palkkatason alentamista, siis alentamista. Hän taitaa jopa päästä vielä tavoitteeseensakin. Koveneva verotus jo sinänsä on laskenut mm. valtion työntekijöiden palkkoja. Presidentin palkka, joka siis on nimeltään palkkio, on puolestaan veroton, joten koveneva verotus ei ole koskenut häntä eikä tule koskettamaan, ellei tätä kohtaa muuteta, ellei eduskunta sitä joskus muuta.

Lähetekeskustelussa esitystä arvostelivat ja vastustivat usean oppositioedustajan lisäksi hallituspuolueiden edustajista mm. edustajat Laivoranta, Lindqvist ja Korkeaoja. Myös ed. S-L. Anttila piti esitystä huonona. Nyt on mielenkiintoista katsoa, miten kyseiset edustajat tulevat äänestämään. Onko jokin musta käsi murtamassa heidän vapaan tahdonilmaisunsa, vai ovatko he kenties muuttaneet käsitystään?

Arvoisa puhemies! Varsin laajasti kansalaiset ovat sitä mieltä, että tällaisia korotuksia ei pidä tänä aikana kerta kaikkiaan tehdä. Se on tai sen ainakin pitäisi olla varsin vahva signaali meille kansanedustajille, siis kansan edustajille. Ottavatko kansanedustajat vastaan tämän signaalin, se näkyy tulevissa äänestyksissä. Minä tulen äänestämään hallituksen esittämiä korotuksia vastaan.

Varsin tuoreessa muistissa ovat minullakin juuri äsken tänään mm. eläkeläisten ja työttömien toimeentuloon tehdyt leikkaukset, jotka olivat todella epäinhimillisiä, täysin epäinhimillisiä ja arvottomia. Siksi sydän ja omatunto eivät mitenkään anna mahdollisuutta äänestää presidentin palkkion 24 prosentilla nostamisen puolesta ja edustuskulujen nostamisen puolesta 600 000 markasta 900 000 markkaan. Kerran vielä on syytä todeta, että nämä tulot ovat siis verottomia.

Ed. Laivoranta: Herra puhemies! Ed. Astala kysyi, onko musta käsi murtamassa aikaisemman mielipiteen. Sanoisin, ettei ainakaan minun kohdallani ole näkynyt mitään mustaa kättä. Käsitäkseni oli ja on edelleen se, että tämä on erittäin huonosti harkittu esitys tähän ajankohtaan, psykologisesti täysin väärä viesti, kun kuitenkin kaikkialla muualla on näkyvissä ja näköpiirissä ainoastaan miinusmerkkistä tulonmuodostusta. En minä ainakaan voi sillä elämäntekemuksella, jota vieläkin siitä huolimatta edustan, että olen eduskunnassa, millään lailla yhtyä tällaiseen päätökseen tällä hetkellä. Tämän näkemyksen mukaisesti myös äänestyksessä tulen menettelemään.

Ed. Pulliainen: Arvoisa puhemies! Tähän on hyvä jatkaa: en minäkään. Asian lähetekeskustelun yhteydessä puheenvuorossani totesin, että esitykseen sisältyy signaali siitä, että meillä on 24 prosentin inflaatio lähitulevina vuosina, ja sellaisenaan tuo signaali on todella kurja. Jo tässä katsannossani tähän päätösehdotukseen ei voi yhtyä.

Edelleen totean saman kuin monet muutkin, että tähän hetkeen ja aikaan ehdotus sopii varsin huonosti. Parhaillaan tehdään pariksi seuraavaksi vuodeksi työ- ja virkaehtosopimuksia jopa reilusti miinusmerkkisinä, eikä parempaa ole odotettavissa. Eivät tämän laatuiset korotukset kuulu tähän aikaan.

Ed. Astala: Arvoisa puhemies! Olisin halunnut vain antaa ed. Laivorannalle oikein lämpimän kädenpuseruksen siitä, että hän on säilyttänyt mielipiteensä eikä ole antanut niihin vaikuttaa. Hän siis tulee käyttäytymään arvokkaasti ja kunniakkaasti.

Ed. Aittoniemi: Herra puhemies! Ei kai pitäisi puhua omassa asiassa. Sehän on vähän hyvän tavan vastaista, mutta haluan keskusteluun myös sanani sanoa.

Mitä tulee ensinnäkin presidentin edustuskuluihin, minä katson, että niiden korottaminen on asiallista. Täytyyhän tasavallan presidentin, on hän aikanaan kuka hyvänsä, pystyä hoitamaan edustustehtävät, koska tasavallan presidentti erityisesti hänen valtaoikeuksiensa leikkaussuunnitelmien vuoksi entistä enemmän tehdään edustavaksi henkilöksi yhteiskunnassa. Minä en näe mitään järkeä siinä, että edustuskuluihin puututaisiin.

Mutta aivan samoista syistä kuin täällä aikaisemmin on esitetty, olen jo lähetekeskustelussa aikaisemmin todennut, että presidentin palkkion korottaminen tällaisena aikana on psykologisesti huonosti harkittu asia. Tulen myös äänestyksissä, niin kuin ed. Vistbacka, joka on vastalauseensa perustuslakivaliokunnassa ottanut tämän kannan, äänestämään esitystä vastaan palkankorotuksen puolelta.

Mutta kun täällä salissa kuuntelee asiaa ja kun parvekkeella varsinkin on enemmän väkeä, niin kyllä keskustelu niin surkean populistista on. Sydäntäsärkevästi vedotaan nyt ihmisiin muutama kymmenen- tai sadantuhannen markan asiassa. Nyt kun televisio on vielä paikalla, tilanne on vähän samanlainen. Tämä eduskunnan tahto on populistinen, mutta tässä tapauksessa ihan perusteltu. Sitä mieltä minäkin asiasta kyllä olen.

Ed. Kohjo: Herra puhemies! Tasavalta ei jää ilman presidenttiä, vaikka minkäänlaisia korotuksia ei tehtäisi. Olen sitä mieltä, että tämä oli huonosti harkittu hallitukselta, kun ollenkaan tällainen esitys annettiin.

Alalle pyrkijöitä nykyisillä eduilla on aivan riittävästi, ylitarjontaan, ja näin myös varmasti vastaisuudessa. Kun otetaan huomioon ne kaikki muut määrärahat, mitä on käytettävissä, niin arvokkaalla tavalla kaikki asiat tulevat hoidetuiksi. Sitä paitsi nykyinen tasavallan presidentti on tyytynyt vielä säädettyäkin alempiin tuloihin eli luovuttanut aina kuukausittain määräsunnan palkkiostaan, ja tällä tavalla on tilanne, että en voi tällaisia esityksiä hyväksyä, vaan olen äänestämässä entisen suuruisia määrärahoja.

Ed. Laakso: Arvoisa puhemies! Ed. Aittoniemi syytti niitä kansanedustajia, jotka vastustavat tasavallan presidentin palkkion korottamista, populistisiksi, mutta sanoi samaan hengenvetoon vastustavansa itsekin palkkion korottamista. Sitä vastoin ed. Aittoniemi ei vastusta tasaval-

lan presidentin edustusmäärärahojen korottamista. Tämä on tietysti hyvin loogista, herra puhemies, siksi, että ed. Aittoniemi on kutsunut kaikki tulevaisuudessa Mäntyniemeen saunaan. Nykyinen tasavallan presidentin edustusmääräraha ei kerta kaikkiaan riitä kaikkien niiden kansalaisten saunottamiseen, juottamiseen ja syöttämiseen, joita ed. Aittoniemi on kutsunut Mäntyniemeen. Tässä mielessä ed. Aittoniemen linja on aivan looginen eikä missään tapauksessa populistinen.

Ed. Laivoranta: Herra puhemies! Ed. Aittoniemelle haluaisin todeta, että tämä ei suinkaan ole populismia, vaan tämä on äärimmäisen keskeinen periaatteellinen kysymys näinä aikoina, kun puhutaan ihmisten toimeentulosta, toimeentuloturvasta ja yleensä tulevasta kehityksestä.

Ed. Seivästö: Arvoisa puhemies! Olisin kiinnittänyt samaan asiaan huomiota, minkä täällä ed. Kohijoki jo mainitsi, että nykyinen tasavallan presidentti on antanut päivastaisen viestin ja ihan konkreettisen esimerkin siitä, mitä muidenkin hyvätuloisten pitäisi meidän aikamme tehdä.

Ed. Rossi: Arvoisa puhemies! Keskustelusta saa sen käsityksen, että presidentille oltaisiin nostamassa hänen palkkiotaan ikään kuin eteenpäin. Kysymyksen on taannehtivasta korotuksesta. Palataan siihen tilanteeseen, missä oltiin kuusi vuotta sitten, eikä niin kuin esimerkiksi ed. Pulliainen täällä totesi, että odotetaan 24 prosentin inflaatiota tulevaisuudessa. Mielestäni on aivan paikallaan, että presidentin palkkio on samalla tasolla, millä on oltu kuusi vuotta sitten, ja korjaus tapahtuu siihen nähden.

On tietysti totta, että aika on sellainen, että asiaa voidaan helposti arvostella, mutta sitten on puhuttava kokonaisuudessaan suomalaisen palkka- ja verotusjärjestelmän täysremontista.

Ed. Pulliainen: Herra puhemies! Ihan lyhyesti totean ed. Rossille, että nykyinen presidentti on jo katsonut, että nykyinen palkkio on liian korkea, ja palauttanut siitä huomattavan osan vuodessa takaisin.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta ryhtyy lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

1 §

Keskustelu:

Ed. Laine: Herra puhemies! Ehdotan, että 1 § tulisi kuulumaan siten kuin perustuslakivaliokunnan mietintöön liitettyssä II vastalauseessa, mikä tarkoittaa sitä, että vuosipalkkiota ei koroteta eikä myöskään edustusmäärärahaa ja että pykälään lisätään uusi 3 momentti. Sen mukaan, jos valittava saa ennestään eläkettä, sitä ei makseta siltä ajalta kuin vuosipalkkiota maksetaan.

Herra puhemies! Toivon, että äänestettäisiin momenteittain ja, kun mukana on kaksi niin erilaista asiaa, että myös vuosipalkkiosta ja edustusmäärärahasta äänestettäisiin erikseen.

Ed. Astala: Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Laineen tekemää ehdotusta ja yhdyn myös hänen toiveeseensa.

Ed. Moilanen: Herra puhemies! Ehdotan, että 1 § hyväksyttäisiin muuten valiokunnan mietinnön mukaisena, mutta vuotuisen palkkion määrä on 450 000 markkaa I vastalauseen mukaisesti.

Ed. Vähänäkki: Herra puhemies! Kannatan ed. Moilasan ehdotusta, koska se on asiasällöltään samankaltainen kuin oma III vastalauseeni. Laman aikana on mielestäni häpeällistä korottaa julkisen sektorin ylimmän huipun palkkaa, kun kaikki muut julkisella sektorilla ovat nollalinjalla.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Toinen varapuhemies: Keskustelussa on ed. Laine ed. Astalan kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin II vastalauseen mukaisena.

Ed. Moilanen on ed. Vähänäkin kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin I vastalauseen mukaisena.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Toinen varapuhemies: Ed. Laineen toivomukseen, että pykälästä äänestettäisiin momenteittain ja että palkkiosta ja edustusmäärärahasta äänestettäisiin erikseen, totean, että pykälä on yksi kokonaisuus ja siitä äänestään yhdellä kertaa.

Ed. Moilasen ja ed. Laineen ehdotukset ovat vastakkaisia, joten ensin äänestetään niiden välillä ja sitten voittaneesta mietintöä vastaan.

Menettelytapa hyväksytään.

Äänestykset ja päätös:

1) Äänestys ed. Moilasen ja ed. Laineen ehdotusten välillä.

Ed. Moilasen ehdotus ”jaa”, ed. Laineen ehdotus ”ei”.

Toinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 106 jaa- ja 29 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 38. (Ään. 16)

Eduskunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt ed. Moilasen ehdotuksen.

2) Äänestys ed. Moilasen ehdotuksesta mietintöä vastaan.

Mietintö ”jaa”, ed. Moilasen ehdotus ”ei”.

Toinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 76 jaa- ja 84 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 37. (Ään. 17)

Eduskunta on hyväksynyt ed. Moilasen ehdotuksen.

2 §, johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Toinen varapuhemies: Koska perustuslakivaliokunnan mietintöä ei ole muuttamattomana hyväksytty, asia lähetetään suureen valiokuntaan.

16) Ehdotus laiksi tasavallan presidentin eläkeoikeudesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 254
Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 14

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 14. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. L a i n e : Herra puhemies! Viitaten äsken edellisen asian yhteydessä käyttämäni puheen-vuoroon ilmoitan, että vasemmistoliiton eduskuntaryhmä vastustaa tätä eläkkeen korottamista, ja tulen tekemään yksityiskohtaisessa käsittelyssä ehdotuksen II vastalauseen mukaisesti.

Ed. M o i l a n e n : Herra puhemies! Tulen ehdottamaan edellisessä asiassa hyväksytyn mukaisesti, että tämän esityksen 1 § hyväksytään siinä muodossa kuin mietintöön liittyvässä I vastalauseessa.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta ryhtyy lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

1 §

Keskustelu:

Ed. L a i n e : Herra puhemies! Ehdotan, että tämä pykälä tulisi kuulumaan siten kuin mietintöön liitetystä II vastalauseesta eli eläke säilyisi entisen suuruisena.

Ed. M o i l a n e n : Herra puhemies! Kannatan ed. Laineen ehdotusta, että eläke on nykyinen 270 000 markkaa.

Ed. A s t a l a : Herra puhemies! Kannatan myös ed. Laineen ehdotusta.

Ed. J ä ä s k e l ä i n e n : Herra puhemies! Kannatan ed. Moilasen ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Toinen varapuhemies: Keskustelussa on ed. Laine ed. Moilasen kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin II vastalauseen mukaisena.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Laineen ehdotus ”ei”.

Toinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 93 jaa- ja 66 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 38. (Ään. 18)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

2 §, johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

17) Ehdotus laiksi korkotulon lähdeverosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Toinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 132

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 63

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 63. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskoh-
taiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 6 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

18) Ehdotus laiksi eräistä ajoneuvoista suoritettava ajoneuvoverosta

Toinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 218

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 64

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 64. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskoh-
taiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. Luukkainen: Arvoisa puhemies! Tätä ajoneuvoveroa on markkinoitu auton käyttömaksuna. Auton käyttömaksu ei kuitenkaan ole maksu auton käytöstä vaan nimenomaan sen omistuksesta, ja näinhän ei pitäisi tehdä. Jos halutaan verottaa auton käytöstä, silloin sen veron täytyy olla polttoaineesta eikä tällaisena käyttömaksumuotoisena. Sitä paitsi ympäristön kan-

nalta on perustellumpaa verottaa käytöstä eikä omistuksesta. Tämän erikoismaksun periminen on erittäin hankalaa ja kallista. Pelkät hallintokulut syövät arviolta vähintään 35 miljoonaa markkaa sen vuosituo-
tosta.

Saman fiskaalisen tavoitteen 650 miljoonaa markkaa, jota tällä verolla tavoitellaan, vaikutus saataisiin kokoon, jos halutaan, joko korottamalla moottoribensiinin polttoaineveroa 25 penniä litralta tai korottamalla sekä moottoribensiiniä että dieselöljyn veroja 15 penniä litralta. Lisäksi tämä kaavailtu auton käyttömaksu on kohtuuton liikuntavammaisille ihmisille, joille auto on ainut mahdollisuus itsenäiseen liikkumiseen, ja yhdessä kaikkien valtion taholta tapahtuvien kiristystoimenpiteiden kanssa tämän tuoma lisärasitus muodostuu kohtuuttomaksi juuri liikuntavammaisille ihmisille.

Arvoisa puhemies! Tulen tämän lain kolmannessa käsittelyssä esittämään, että tämä laki hylättäisiin.

Ed. Backman: Herra puhemies! Tämä verolaki jatkaa hallituksen täysin virheellistä veropoliittista linjaa. Se on sikäli epäjohdonmukainen, että ajoneuvoista meillä peritään jo niiden myyntitapahtuman yhteydessä hyvinkin monenlaisia veroja. Tämä yksittäinen vero kohdistuu tässä tapauksessa auton omistajiin sikäli väärin, että halvasta, vaikka muutaman tuhannen markan hintaisesta autosta vero on täsmälleen sama kuin usean sadantuhannen markan hintaisesta autosta. Tässä mielessä huomattavasti parempi tapa puuttua liikenteen verottamiseen on haaita-
verotus, ja se parhaiten tapahtuu puuttumalla nimenomaan polttoaineiden hintoihin.

Mikäli vastaava summa halutaan valtiontaloudellisista syistä kerätä, olen täsmälleen samaa mieltä kuin ed. Luukkainen, että paras tapa silloin on nostaa polttoaineveroa. Tässä muodossaan tämä esitys on myös hallinnollisesti erittäin vaikea. Sen kustannukset ovat useita kymmeniä miljoonia. Tässä mielessä, jos verotusta halutaan yksinkertaistaa, nämä verot pitäisi periä mahdollisimman selkeällä, hallinnollisesti myös edullisella tavalla. Nyt valittu tapa ei ole tällainen. Kysymys on yksittäisestä pisteverosta samaan tyyliin kuin oli televero, joka täällä on jo äänestyspäätöksellä hyväksytty. Tässä mielessä tulen kannattamaan ed. Luukkaisen aiemmin mainitsemaa kolmannen käsittelyn hylkäysesitystä.

Ed. T. Roos: Arvoisa puhemies! Hyvä hallitus on sellainen, joka tiukassakin tilanteessa tä-

hyää tulevaisuuteen eikä hädän hetkelläkään hylkää yhteiskunnan vähäosaisempia. Käsiteltävänä oleva lakiesitys ei tästä hallituksesta tätä hyvää kuvaa anna. Otan vain yhden esimerkin osoittamaan, mitä tarkoitan.

Hallitus esittää ajoneuvoveroa, joka olisi 300 markkaa ennen tämän vuoden loppua rekisteröidyltä autoilta ja ensi vuoden alun jälkeen rekisteröitäviltä 500 markkaa. Edellisen kerran vastaava maksu perittiin muistaakseni vuonna 1976. Silloin kyseisestä maksusta vapautettiin henkilöautot, joista oli palautettu autovero invaliditeetin perusteella tai myönnetty invaliditeetin perusteella invalidien pysäköintilupa. Nyt ei hallitus tällaista poikkeusta esitä. Tämä hallitus on invalideille yhtä armoton kuin täällä tänään hetki sitten nähtiin sen olevan eläkeläisiä kohtaan. Puheet ja teot ovat kovasti ristiriidassa.

Ed. Luukkainen esittelikin sitä vastalauseita, sitä hylyn perustetta, mikä valtiovarainvaliokunnassa näiltä osin esitettiin, mutta joka siellä äänestyksessä armotta kaadettiin. Asianosaisena voisi pitää tässä kyllä Invalidiliittoa, joka on lähettänyt tästä asiasta ja muistakin sitä kohtaan annetuista iskuista kirjelmän jokaiselle kansanedustajalle. Sen on varmaan jokainen lukenut, mutta luen siitä nyt kuitenkin sen osan, joka koskee tätä asiaa.

”Liikuntavammaisille ihmisille, jotka eivät voi käyttää julkista liikennettä, auto on liikkumisen apuväline. Tällä perusteella heille on myönnetty esimerkiksi autoveron palautus invaliditeetin perusteella tai invalidien pysäköintilupa. Invalidien autoveron palautuksia myönnetään vuosittain noin 2 500 hengelle. Tällä hetkellä liikenteessä on noin 10 000 henkilöautoa, joista on palautettu autovero invaliditeetin perusteella. Oma auto on liikuntavammaiselle ihmiselle käytännössä ainoa mahdollisuus itsenäiseen liikkumiseen. Oman auton käyttö vaikeavammaisen liikkumisen turvaamiseksi on myös yhteiskunnalle edullista, koska se vähentää kuljetuspalvelun käyttöä. Vammaisten ihmisten taloudellinen asema on muuta väestöä heikompi, ja kaikki ylimääräiset elinkustannukset tuntuvat raskailta. Invalidiliitossa tehdyn jäsenkyselyn, tehtiin toissa vuonna, mukaan 30 prosentilla jäsenistä tulot ovat alle 3 000 markkaa kuukaudessa ja 80 prosentilla korkeintaan 6 000 markkaa kuukaudessa. Oman auton hankinta on viime vuosina vaikeutunut mm. invalidien autoveron palautusjärjestelmään liittyvien ongelmien vuoksi. Lisäksi polttoaineen hinnannousun seurauksena myös auton käyttäminen on tullut selvästi kalliimmaksi. Vammai-

sen ihmisen kannalta auton käyttömaksun periminen tuntuu kohtuuttomalta. Invalidiliitto katsoo, että henkilöautot, joista on palautettu autovero tai myönnetty invalidien pysäköintilupa invaliditeetin perusteella, tulee jättää auton käyttömaksun ulkopuolelle, kuten tehtiin vuonna 1976 perityn vastaavanlaisen auton käyttömaksun kohdalla.”

Arvoisa puhemies! Siinä oli Invalidiliiton sanoma meille. Tuntuu merkittävältä, että tällainenkaan viesti ei hallitusta eikä hallituspuolueiden jäseniä näytä läpäisevän, kuten osoitti äänestys valtiovarainvaliokunnassa. Hallitusrintama oli rikkumaton, kovasydäminen rikkumaton.

Olen vuosien varrella kuunnellut ja lukenut nykyisten hallituspuolueiden edustajien kauniita puheita. Näiden puheenvuorojen sydämeenkäyvät sanat olisi nyt mahdollista asian kolmannen käsittelyn yhteydessä muuttaa kauniiksi teoiksi. Tulemme, kuten on jo sanottukin, esittämään asian hylkyä. Kun kysymyksessä on invalidien osalta näin pieni väki, tämän maan talous ei heidän mukanaan voi kaatua, vaikka heille tämä armo annettaisiin.

Ed. Hassi: Arvoisa puhemies! Edellisissä puheenvuoroissa, mm. edustajien Luukkainen, Backman ja T. Roos, onkin tullut esille hyvät perustelut tämän hallituksen esityksen vastustamiseksi.

Lisäisin niihin vain sen, että mielestäni ainoa yhteys, jossa vuotuinen kiinteä maksu auton käytöstä voisi olla perusteltavissa, olisi eräänlainen kunnallinen autonkäyttömaksu, koska kaupunkikunnissahan auton sijainti kunnan alueella aiheuttaa kunnalle kiinteitä kustannuksia, jotka eivät riipu siitä, paljonko autolla ajetaan, koska kunta joutuu järjestämään tietilaa, parkkipaikoja ym. Jos hallitus tällaisen esityksen tekisi, voisin olla sitä kannattamassa, mutta en tätä hallituksen esitystä.

Ed. Apukka: Arvoisa puhemies! Ajoneuvoveron oikean nimen pitäisi olla oikeastaan lisäautovero, koska tähän on tavallaan keväällä annettun autoveron alennuksen korvike. Viime keväänä nimittäin päätettiin autoveron alennuksesta. Hallituksen esityksessä arvioidaan, että se tietää 400—500 miljoonan markan kuoppaa valtion kassaan ensi vuonna. Ajoneuvoverolla on tarkoitus kerätä noin 650 miljoonaa markkaa.

Mutta mikä on hassuinta, 650 miljoonasta markasta 620 miljoonaa markkaa on arvioitu saatavan vanhoilta autoilta, toisin sanoen niiltä

autoilta, joista on maksettu autovero aikanaan kokonaisuudessaan. Tämähän on silloin periaatteessa lisäautovero eikä mikään muu. Aika lailla ihmeellinen silmänkääntötempu, koska uusista autoista tulee ensi vuonna hallituksen arvioiden mukaan vain noin 30 miljoonaa markkaa ajoneuvoveroa.

Toisaalta tämä on, kuten on tullut jo esille, niin kallis ja monimutkainen järjestelmä, että missään tapauksessa tämän laatuista järjestelmää ei pidä luoda. Palauttaisin vain mieliin sen, että asiantuntijat esimerkiksi jaostossa totesivat, että jos he saisivat päättää, millä tavalla autoilijoilta tämä markkamäärä kerättäisiin, he eivät ainakaan missään tapauksessa keräisi sitä tällä tavalla.

Kaikkein inhottavinta tässä on vielä se, että tässä ei mitään erityisryhmiä oteta huomioon, ei invalideja eikä vammaisia, aivan kuten ed. T. Roos edellä sanoi.

Myöskään polttoaineverona kerättynä tällainen ei ole ongelmaton, koska niillä alueilla, missä ei ole joukkoliikennettä, ihmiset helposti maksavat 6—7-kertaisena ajoneuvoveron, mikäli ei toteuteta polttoaineiden hinnoissa tasausjärjestelmää, jota olemme mm. monta kertaa esittäneet. Olemme tällaisen veron hylyn kannalla myös.

Ed. Ukkola merkitään läsnä olevaksi.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1—13 §, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

19) Asetus kehitysmaista peräisin olevien tavaroiden tulli- ja tuontimaksuetuksista

Ainoa käsittely

Asetus n:o 6

Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 20

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 20.

Keskustelua ei synny.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

20) Ehdotus laiksi Kazakstanin kanssa tehdyn si- joitusten edistämistä ja molempinpuolista suojelua koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväk- symisestä

Ensimmäinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 120

Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 21

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 21.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

21) Ehdotukset laiksi kalastuslain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 179

Lakialoitteet n:ot 20 ja 57/1991 vp, 2 ja 16/1992 vp sekä 39

Toivomusaloitteet n:ot 588, 590, 593, 619 ja 638/1991 vp sekä 154/1992 vp

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 26

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 26.

Keskustelu:

Ed. R a j a m ä k i : Herra puhemies! Eduskunta sai käsiteltäväkseen pitkään odotetun kalastuslain muuttamista koskevan hallituksen esityksen, ja aika lailla kansalaiset olettivat ja odottivat, että myöskin maa- ja vesialueiden omistajien asemaa ylikorostanut asenne tässä maassa ja tasavallassa olisi muuttunut niin, että olisi voitu todella todeta se, että Suomessa, vaikka kalastuslakimme perusteella kalat eivät kuulukaan kenellekään ja vaikka kalastusoikeus kuuluu pääsääntöisesti vesialueiden omistajille, niin jälkimmäistäkin asiaa olisi voitu jonkin verran lieventää. Käsittely kuitenkin osoitti, että näin ei ollut.

Onkiminen, pilkkiminen ja muu koukkukalastus vavalla ja vieheellä ovat Suomessa yleisimmät virkistyskalastustavat. Niiden harrastajia on kautta maan ja kaikissa yhteiskuntaryhmissä. Eräiden arvioiden mukaan 1,7 miljoonaa suomalaista harrastaa virkistyskalastusta, näistä 4/5 si-

sävesillä. Taloudellisestikin kyseessä on varsin suurimerkityksellinen asia, koska arvioidaan, että kalastukseen liittyvä liikevaihto on noin 1,4 miljardia markkaa. Kaiken kaikkiaan kuitenkin yhteiskunnan panokset vesiemme kalaston muodostaman luonnonvaran määrälliseen ja laadulliseen ylläpitoon esimerkiksi ympäristönsuojelun, vesiensuojelun, kalavesien kunnostuksen ja hoidon aloilla olisi luultu jo todetun niin huomattaviksi, että niistä hyötyminen ei enää olisi saanut olla vain kalavesien omistajien etuoikeus.

Meillähän on onkiminen ja pilkkiminen ollut maksullista. Nyt hallitus esittää esityksessään käytännössä vain niin, että yhdistetään kalastuksenhoitomaksu ja pilkintämaksu niin, että uudella kalastuksenhoitomaksulla saisi myös oikeuden onkia ja pilkkiä pilkintämaksujärjestelmän mukaisilla tavoilla kautta maan. Kalastuksenhoitomaksu olisi ensi vuonna 80 markkaa, ja valtioneuvosto voisi sitä korottaa peräti 200 markkaan asti.

Myönteistä on se, että soutajan korttipakot häviävät, ja tietysti se, että läänien rajalla asuvat ihmiset käytännössä taloudellisesti hyötymään tästä, kun heidän ei tarvitse hankkia enää jopa kolmea pilkkikorttia jne. Mutta voi sanoa, että perhekohtaista helpotusta todella tuonee tässä maksujärjestelmässä vain ns. soutajan kortin kohdalla ehdotettu lievennys.

Nykyinen kalastuksenhoitomaksutta mahdollinen ongintaoikeus, joka on koskenut periaatteessa vain asuinkunnan kalavesiä, laajenisi hallituksen esityksen mukaan koskemaan koko maata. Kuitenkin Ahon hallitus näyttää olevan sitenkin oikean onkimisen vastustaja, sillä lakiesityksessä puhutaan vain asetuksella määrittelystä mato-onginnasta onginnan sijaan. Valiokunnassa käytettävissä olleesta asetusesityksestä taas näkyy, että sinne sijoitetulla määrittelyllä keltatominen vapoineen, kohoineen, yksihaaraisine koukuineen ja mato-, toukka- tai luonnonsyöteineen halutaan tehdä enemmän kiusaa kansalaisille kuin sallia kalastamista onkimalla. Määrittely viittaa myös siihen, että ministeri Pura tai joku muu hallituksen jäsen on rantaongintakilpailujen asiantuntija tai niiden tuomaritoimintaan vihkiytynyt. Sen verran sekava tämä määrittely on.

Sosialidemokraattien mielestä onkiminen ja pilkkiminen olisi voitu ja olisi pitänyt sallia kansalaisille jokamiehenoikeuksiin verrattavana yleiskalastusoikeutena, kuten nimissäni oleva lakialoite vuoden 1991 valtiopäiviltä esitti, sillä vesistöjemme kalavarat ja kalaveden omistajan

edut eivät onkijoiden ja pilkkijöiden kalastamisesta vaarannu. Päinvastoin, kun tiedetään, mitä kalaa nimenomaan pilkkimällä saadaan, meillä olisi rehevöityneiden vesiemme kalaston hyödyntämiseen ollut todella tätäkin kautta vesiensuojeluperusteitakin jo.

Edelleen sosialidemokraatit ajoivat lakialoitteeni n:o 16/1992 vp mukaisesti kalastuslain muuttamista korttipelikaupan osalta, jota viehekalastajilla on. Kun ei ole saatu muodostettua yhtenäisiä alueita, se on käytännössä johtanut suureen sotkuun, mutta myös vesialueiden omistajilta on jäänyt saamatta maksutuloja. Olisi todella tehty läänikohtainen viehekalastuskortti ja tällä tavalla olisi voitu tätä asiaa niin maa- ja vesialueiden omistajien kuin virkistyskalastajienkin osalta selkiyttää.

Edelleen meidän mielestämme olisi nyt ollut myös mahdollisuus antaa yli 65-vuotiaille eläkeläisille, joiden joukkoon kuuluu pääosa sotiemme veteraaneista, heidän vuosikausia odottamansa mm. monien maa- ja metsätalousministerien, myös ministeri Puran muuten, katteettomasti lupaama alle 18-vuotiaiden oikeuksiin verrattava maksuton viehekalastusoikeus.

Olisi luultu, että Suomessa nyt vihdoinkin vuosituhannen vaiheen lähestyessä olisi kyetty purkamaan vallitsevaa voimakasta metsästyksen ja kalastuksen kytkentää vesi- ja maa-alueiden omistukseen sekä väestöryhmien tarpeetonta vastakainasettelua. Me sosialidemokraatit emme voi ymmärtää sitä, että hallitus ei vieläkään pystynyt laatimaan selkeää lakiesitystä, jonka mukaan nykyinen pilkintämaksujärjestelmän mukainen onginta ja pilkintä olisi jokamiehenoikeutta ja erityistä viehekalastusmaksua vastaan sallittaisiin uistimen ja perhon kaltaisilla vieheillä kalastaminen. Hallitushan pelkästään esittää, että viehekalastuskortti tulisi selvittää. Se on lapsellinen toteamus. Asia ei tarvitse mitään selvittämistä, se tarvitsisi vain toteuttamisen.

Voi todeta, että hyvin kautta linjan asiantuntijat ministeri Pokan liittoa, Kalatalousliittoa, lukuunottamatta olivat sitä mieltä, että läänikohtainen viehekalastuslupa olisi perusteltu lupien saannin vaikeuden takia. Muun muassa viitataan tässä Mikkelin maaseutuelinkeinopiirin kalatalousjohtajan Jorma Tiittisen lausuntoon, jossa viitattiin tilaisuuteen, jossa kaikki kalastusalueiden johtavat luottamushenkilöt lokakuussa olivat Maaseutukeskus Mikkelin järjestämässä neuvontatilaisuudessa yksimielisesti ilmaisseet selvän kannatuksensa läänikohtaiselle vieheluvalle. Näin on monella muullakin alueella.

Mutta yksi ei ollut taipunut, ja se oli maataloustuottajien etujärjestö MTK. MTK antoi tiukat ohjeet keskustan ja kokoomuksen kansanedustajille, ja hallituspuolueiden sisäisellä ryhmäkurilla jokainen heistä nosti kiltisti kättä pystyyn jokamiehenoikeuden laajentamista vastaan pilkintään, ja he vastustivat yhtä lailla myös läänikohtaisen viehekortin tekoa. Tämä on mielenkiintoista siinä mielessä, että puoluekannasta riippumatta laajat virkistyskalastajajoukot ovat olleet sitä mieltä, että Suomessa olisi aika siirtyä jo tältä osin mutkattomaan ja selkeään järjestelmään, jossa maa- ja vesialueiden omistajien ja niitä omistamattomien vastakkainasettelu olisi poistunut, mutta ei. Tältäkin osin hallitus on tiukassa MTK:n ohjauksessa, ja on erittäin valitettavaa, että palkansaajaväestöä edustavat kansanedustajat täällä ovat tämän politiikan nöyriä toteuttajia.

Tulemme tekemään yksityiskohtaisessa käsittelyssä, herra puhemies, muutosehdotukset, joilla nimenomaan pilkintä ulotettaisiin jokamiehenoikeuden piiriin ja läänikohtainen viehekortti toteutettaisiin, kuten myös eräitä muita vastalauseemme mukaisia pykälämuutosesityksiä, mm. maaseutuelinkeinopiiriin ja eräiden kieltoasioiden järkevämmäksi järjestämiseksi. Toivomme, että tulevaisuuden äänestyksissä jokainen kansanedustaja tosiaan itse harkitsee, äänestääkö todella kannattajiensa ja ihmisten kentältä tulleiden tarpeiden pohjalta vai sokeasti ryhmäkurin mukaan.

Edustajat Viljamaa ja Perho-Santala merkitään läsnä oleviksi.

Ed. S a a r i o : Herra puhemies! Kyllä on todettava, että tämän lain valmistelussa epäilemättä olivat keskeisimpinä näkyvissä muut intressit ja muut tavoitteet kuin ns. virkistyskalastuksen pyrkimykset. Lakiehdotus on ratkaisevasti lähtenyt edistämään toisaalta kalastuskuntien ja kalastusalueiden roolia, toisin sanoen se painottuu vahvasti maa- ja vesialueiden omistuksen suuntaan. Sitä vastoin on valitettavaa se, että lakiehdotusta rakennettaessa ei ole riittävästi huomioitu ajan muutoksia ja tarpeita, joilla tarkoitan sitä, että Suomessa on noin kaksi miljoonaa ihmistä, jotka harjoittavat sen laatuista kalastusta, että heidän tarpeensa olisi ollut välttämättä otettava huomioon. Tällä tarkoitan sitä, että laki on rakennettu lähtökohdasta, joka ei pidä sisällensä

läänikohtaista viehekorttia. Tämä johtaa siihen, että tahto tämän kaltaisen toiminnan sijoittamiseen toisesta lähtökohdasta valmistetun ja valmistellun lain sisälle on erittäin vaikeata toteuttaa.

Näin ollen tietysti vaihtoehdoksi jäi joko lain hylkääminen, joka olisi merkinnyt budjettilain kyseessä ollen varsin hankalan ja ei-toivottavan tilanteen syntymistä, tahi sitten ponnen kautta lähestyä asiaa. Toki osaan myös skeptisen suhtautumisen ja tiedän, että ponsien kohtalo ei välttämättä aina ole hyvä, mutta ponnella tietysti on tässä tapauksessa varsin selkä ilmaisuarvo, sillä se kannanotto, joka valiokunnassa otettiin läänikohtaisen viehekortin valmistelun puolesta, aivan väistämättä viittaa siihen, että valiokunnan yleinen tahto oli tämä eikä se ollut mikään erityisen ehdollinen ponsi.

Valitettavaksi tämän asian tekee se, että minä tiedän, että ministeriössä oli valmisteltu sellainen lakiehdotus, jossa läänikohtainen viehekorttijaatus oli viety varsin pitkälle. Jossakin valmisteluvaiheessa marssijärjestys muuttui täydelleen. Siinä mielessä me joudumme tarjoamaan suomalaisille kalastuksen harjoittajille sellaista lainsäädännöllistä puitteistoa, joka ei ihan tähän aikaan parhaimmalla mahdollisella tavalla istu. Jos ajatellaan sitä, että meidän tulisi kehittää kalastusmatkailua, kehittää virkistyskalastusta, niin se parhaalla mahdollisella tavalla toteutettaisiin siten, että läänikohtaisella viehekortilla toisaalta kalastajien valinnan mahdollisuus olisi mahdollisimman suuri. Se olisi moderni tapa. Voidaan nopeasti ja vailla byrokratiaa valita ne paikat, jonne mennään kalastusta harjoittamaan. Toisaalta tätä kautta olisi mahdollisuus myös saada sellaisia varoja, jotka oikein kohdistettuina merkitsisivät sitä, että suomalaisen kalastuksen toimintaedellytyksiä kaiken aikaa voitaisiin parantaa.

Kun tämän lakiehdotuksen mukaan joudutaan menemään, se väistämättä näyttäisi johtavan siihen, että eräät hallinnolliset organisaatiot saattavat saada lisärahoitusta, epäilemättä myös sellaiset organisaatiot, joiden taloudenpidossa on siinä määrin ollut heikkouksia, että ne sitä suoraan tarvitsevat. Mutta se, että joku Kalatalouden Keskusliitto esimerkiksi näyttäisi olevan erään informaation mukaan varsin suurena edunsaajana, ei tarkoita sitä, että se välttämättä koituisi ainakaan virkistyskalastajien hyväksi.

Tässä mielessä on valitettavaa, että me joudumme käsittelemään tässä aikataulussa lainsäädäntöä, joka ei täytä ainakaan niitä odotuksia,

joita itselläni olisi tämän varsin suurta harrastajakuntaa kiinnostavan lain osalta ollut. Tässä mielessä, herra puhemies, minun on pakko sanoa, että vaikken jättänytään vastalausesta valiokunnan mietintöön, varaan itselleni oikeuden vapaaseen äänestyskäyttäytymiseen tämän asian osalta nyt, kun niin sanotusti suomut ovat silmiltä pudonneet.

Ed. R a j a m ä k i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta on erittäin hienoa, että ed. Saario, joka on valiokunnassa ... Täytyy sanoa, että kolmatta kautta olen eduskunnassa ja ensimmäisen kerran tapaan maa- ja metsätalousvaliokunnassa porvaripuolelta kansanedustajan, joka ei ota ohjeita MTK:lta. Tosin pitkään on pitänyt odottaa sitä ihmettä. Minusta olisi erittäin hyvä, että jokainen kansanedustaja tekisi juuri tällä tavalla johtopäätöksen, arvioisi tämän lainsäädännön sisältöä käytännön ja ihmisten kannalta ja ottaisi pykäläkohtaisessa käsittelyssä kantaa.

Yhdyn myös ed. Saarion kommenttiin lain valmistelusta. Se on tehty erittäin huonosti. Muun muassa nyt syntyy se tilanne, että kolme Lapin kuntaa vedetään pois. Asetuksessa on 30 markan maksu. Etelän ihmiset joutuvat maksamaan enemmän, kun he lähtevät Lappiin. He maksavat etelän maksut ja he maksavat vielä Lapin maksut. Eli tässä syntyy vääristymää. Ministeriön valmistelussa, on se sitten Havun johdolla tapahtunut tai muuten, on ollut virheellisyksiä.

Budjettilakikytkentä jälleen tässä tapauksessa osoittautuu aivan älyttömäksi systeemiksi, jossa jonkin kalastuksenhoitomaksun takia lainsäädännön sisältö ja sen varsinainen ajatus on sivujoonne. Maksu on tärkeämpi eli budjettilakikytkentä. Kyllä on uskomatonta, ettei tätä lainsäädäntösystemiä pystytä korjaamaan. Hallitukset ovat tämän suhteen välinpitämättömiä.

Ed. Pulliaisen: Arvoisa puhemies! Ensiksi me odotimme kalastuslain kokonaisuudistusta. Sitten me odotimme sen osittaisuudistusta. Sitten me saimme käsiteltäväksemme kalastusverolain, johon, kuten kalastukseen yleensäkin, oli ujutettu täky, jotta se voitaisiin ylipäätään täällä jollakin tavalla läpi viedä. Tämä täky oli ongintaja pilkintäasioiden lievä yksinkertaistaminen, ja erityisen merkittävänä osana sitä oli se, että nyt voi ottaa muijan soutamaan venettä verkolle lähtiessä, niin että hänellä ei tarvitse olla kalastuskorttia, riittää postikortti tukiasiakirjaksi tähän operaatioon. (Ed. Kempainen: Miksei isäntää?)

— Minä en nyt viitsinyt kertoa, miten Kempaisen huushollissa nämä asiat ovat Kainuun puolella. Siellä ne ovat tietenkin sillä tavalla, että pätevämpi osapuoli hoitaa verkot veteen ja se, joka pystyy ainoastaan soutamaan, hoitaa sitä tehtävää eli ed. Kempainen.

Toisin sanoen, arvoisa puhemies, tässä on kysymys puhtaasti kalastusverojärjestelmästä, jossa on tarkoituksena rahoittaa tiettyjä talousvaikeuksiin joutuneita kalatalousalan järjestöjä. Tämä voi tietysti olla näin. Voihan tällä tavalla kerätä rahaa. Sehän on poliittisen tahdon takana, millä tavoin rahaa kerätään ja kuinka sitä edelleen ohjataan. Mutta silloin tietysti voisi kuvitella, että veronkantojärjestelmä luotaisiin sisällöllisesti sellaiseksi, että se tuottaa todennäköisesti halutun tuloksen. Tässä tapauksessa tällä järjestelyllä nostetaan kalastuksenhoitomaksu 30 markasta 80 markkaan, mikä merkitsee käytännössä sitä, että kun kesämökilläinen haluaa pitää yhtä katiskaa mökin rannassa, siitä joutuukin maksamaan tuon 80 markkaa. Kun sieltä muutaman hauen ja ahvenen kesän aikana saa, niin saattaapi tuntua kohtuuttomalta ja saattaapi johtaa siihen, että epähuomiossa tuo 80 markan maksaminen unohtuu, jolloin siirtyy sinne rikollisten joukkoon, kun on jättänyt tällaisen kansalaisvelvollisuuden hoitamatta tässä tapauksessa. Tästä käytännöllisenä seurauksena on, kun ehkä hyvin useat tekevät näin, todella se, että kertymää sinne valtion kukkaraan ei riittävästi tulekaan eikä jaettavaa kalatalousalan järjestöille tulekaan. Kun oli tavoitteena saada talous elvytettyä ja velat maksettua, eläkevastuut hoidettua, niin tämä merkittävä tavoite ei käytännössä toteudukaan. Siis tässä suhteessa koko järjestely on hyvin torso.

Asia, jonka olisi vähintään voinut kuvitella otettavan tähän mukaan, on läänikohtainen viehelupamenettely. Tätähän edelsi sellainen tilanne, että erään suuren hallituspuolueen, kokoomuksen, taholta tuotiin julki halu ottaa tämä läänikohtainen viehelupa nyt kuvaan mukaan. Sitten se jäi valtioneuvostossa toteamisen varaan. Sitten se johti valiokunnassa ponnen muodossa ilmaistuun tahtoon, mutta ei sitä asiaa missään nimessä tässä yhteydessä näköjään voitu hoitaa. Toisin sanoen tässä suhteessa tästä tuli tavallaan kupla, sielunhoidollinen järjestely. Kun kotitarvekalastajat ja urheilukalastajat odottavat todella uuden ajan alkua, se siirtyy armottomasti tuonemmaksi.

Yksi selvä läpäisyperiaatteella oleva ajatus tässä koko kalastusjärjestelyssä Suomessa on, perustasolta aina tuonne ministeriötasolle saakka:

Biologinen asiantuntemus näissä asioissa on pannaan julistettu. Varatuomarit osaavat nämä asiat nykyisin paremmin kuin biologit, ja se kyllä heijastuu kaikkeen mahdolliseen. Se heijastuu lainsäädännön laadintaan, se heijastuu ratkaisujen valintaan ja kaikkeen mahdolliseen. Se heijastuu tässä tapauksessa myös vallansiirtojärjestelmään, jossa valtaa ollaan siirtävinään alaspäin, mutta toisaalta vastuukysymyksiä ei olla valmiit hoitamaan kuntoon eli tämä operaatio tavallaan menee poskelleen.

Tässä on hyvin selvästi läpäisyperiaatteella ututettu mukaan kaikenlaisia jippoja. Siellä on mm. tällainen kirjolohijippo. Kirjolohihan ei meidän vesistöissämme oikein tahdo lisääntyä. Se on päättänyt pidättäytyä lisääntymisestä suomalaisissa vesistöissä. Mutta tähän lakiin on kuitenkin ututettu kirjolohi täkynä sille, että voitaisiin paikallisen intressin mukaan jokin vesistönosa julistaa lohivedeksi, jolloin sitä kohdellaankin lain mukaan lohivetenä. Tällä tavalla saadaan nämä intressihommat hoidettua tyylikkäästi juuri niin kuin paikalliset kosto- ja muut ajatukset mieleen tullen haluttua.

Arvoisa puhemies! Vielä yksi asia on hyvin merkityksellinen. Lain käsittelyn yhteydessä jouduttiin poistamaan kolme pohjoisinta kuntaa tämän lain piiristä eli saamelaisien kotiseutalueista muut paitsi Sodankylän Vuoston kylä. Siellä siis noudatettaisiin edelleen vuoden 51 kalastuslakia, niin kuin on tähän saakkakin noudatettu vuodesta 51 lähtien. Tämä oli välttämätöntä sen takia, että näiden kuntien mukaan ottaminen näillä ehdoilla olisi merkinnyt perustuslain säätämisyjärjestystä ja sillä tavalla tietysti tämä koko homma olisi torpedoitunut. Mutta tällä mitaililla on toinenkin puolensa eli se, että nyt jos tämä menee läpi täällä eduskunnassa, niin taustalla on vuoden 51 laki, ja kun muu lainsäädäntö on tänä aikana muuttunut, niin hallinnointi tulee aika tavalla toivottomaksi. Siis toisin sanoen nyt kalatalousviranomaisilla läänin ja valtakunnan tasolla on erittäin suuret vaikeudet hoitaa näitä asioita maan kolmen pohjoisimman kunnan osalta.

Eli jos tämä lakiehdotus hyväksyttäisiin, se johtaisi automaattisesti vahvistettuna ja voimaan tullessa lainsäädäntötoimiin, jotka kohdistuvat vain kalatalousasioitten viranomaishoitoon maan kolmen pohjoisimman kunnan — Enontekiön, Inarin ja Utsjoen — alueella. Eli jos saataisiin kalastusverolaki läpi, siitä seuraisi koko joukko uusia lainsäädännöllisiä vaatimuksia, jotta hallinnointi onnistuisi tuolla Perä-Lapissa. Eli tämän torsompaa ei voi ollakaan. Siksiäpä kuten

olen ehdottanut vastalauseessani, tulen olemaan lain hylkäämisen kannalla.

Ed. I i v a r i : Arvoisa puhemies! Ed. Rajamäki selvitteli omassa puheenvuorossaan perusteellisemmin sosialidemokraattisia näkemyksiä kalastuslain suhteen, enkä käy niitä tässä toistamaan. Haluan keskittyä omassa, varmaankin aika lyhyeksi jäävässä puheenvuorossani yksityiskohtaan, joka on monille ihmisille iso ja tärkeä ja johon hyvin monet asiantuntijat kiinnittivät huomiota. Aion käsitellä sitä, millainen tilanne Uudenmaan läänissä virkistyskalastuksen suhteen on.

Mehän kaikki tiedämme, että Uudenmaan läänissä asuu maata ja vettä omistamatonta väestöä enemmän kuin missään muussa läänissä. Tämän läänin merialue lähellä rannikkoa on pirstoutunut hyvin pieniksi omistusalueiksi. Tästä tietysti seuraa se, että kalastuslupien saanti tällä alueella on hyvin hankalaa eikä ainoastaan hankalaa. Kerta toisensa jälkeen ongelmaksi tulee se, kalastaako laillisella paikalla.

Uudenmaan läänissä lunastetaan lähes puolet kaikista maan kalastuskorteista, lähes 300 000 kappaletta. Tämä kertoo, että tällä alueella asuu luontoa rakastavaa väkeä. Näistä kalastuskorteista kertyvä tuotto on 10 miljoonaa markkaa, iso summa siihen rahastukseen, josta täällä on jo edustajien Rajamäki ja Pulliainen puheenvuoroissa kerrottu.

Sisävesillä viime aikoina tilanne on kehittynyt ilahduttavasti siihen suuntaan, että on kyetty muodostamaan suurempia kalastusalueita, yhteinäislupa-alueita. Merialueella tällainen ei ole onnistunut, ei ainakaan Uudenmaan merialueella.

Olen tehnyt lakialoitteen läänikohtaisen viehekortin saamisesta Uudenmaan merialueelle. Tällä lakialoitteellani en suinkaan tarkoita sitä, etteikö minulle niin kuin muillekin sosialidemokraateille ole ensisijaista yleensä äänikohtaisen viehekortin saaminen. Mutta koska Uudenmaan merialueella kalastavat kalastuksen harrastajat ovat itse hyvin raikkaalla tavalla pohtineet kalastusmahdollisuuksiensa lisäämistä ja koska ongelmat täällä todellakin asiantuntijoiden mukaan ovat kaikkein suurimpia, olen aloitteessani ehdottanut, että Uudenmaan merialueelle luotaisiin läänikohtainen viehekortti 200 markan hintaan. Tämä on tietysti aikamoinen avaus vapaa-ajan kalastajilta. He tarjoavat reilua maksua kalastusoikeudesta, reilua maksua siitä, että voivat harrastaa laillisesti harrastustansa, siis tietäen, että nyt ollaan oikealla alueella.

200 markan kalastuksenhoitomaksu on tietysti myös sillä tavalla perusteltu, että se antaisi aikamoisen mahdollisuuden kalakantojen ja kalastusvesien hoitoon. Jos tällaisia 200 markan hintaisia Uudenmaan merialueen viehekortteja lunastettaisiin esimerkiksi 150 000, se tuottaisi jo 30 miljoonaa markkaa. Lupamaksujen tuotto lisääntyisi varmasti vielä tästäkin, jos tälle merialueelle myönnettäisiin myös päivä- tai viikkolupia. Täällähän on alkanut aika ilahduttavalla tavalla tulla myös kalastusmatkailuyrittäjiä, ja tällaisen matkailuyrittäjän menestymisen kannalta ja hänen tuotteidensa kannalta olisi erinomaisen hyvä, jos lupamenettelyä voitaisiin yksinkertaistaa.

Olen muilta osin todellakin yhtynyt oman valiokuntaryhmäni, sosialidemokraattisen valiokuntaryhmän, vastalauseeseen, joka on ed. Kari Rajamäen nimellä liitetty tähän mietintöön II vastalauseena. Mutta siltä varalta, että ed. Kari Rajamäen esittämä ehdotus läänikohtaisesta viehekortista ei mene tässä salissa läpi, tulen lakiesityksen toisessa käsittelyssä tekemään esityksen Uudenmaan läänin merialueiden läänikohtaisesta viehekortista.

Ed. S.-L. Anttila: Herra puhemies! Olen pahoillani, että valiokunnan puheenjohtaja myöhästyi esittelypuheenpuheen pitämisestä, mutta olimme ja olemme edelleen miettimässä, millä tavalla maatalouslainsäädännön keskeneräisiä lakeja tästä eteenpäin vietäisiin, koska aikataulu on tavattoman kireä.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan kalastusalueiden organisaatiota selkeytettäväksi ja niiden toimintaedellytyksiä muutoinkin vahvistettavaksi järjestämällä kalastusalueiden hallinto yleisten yhteisöoikeudellisten periaatteiden mukaisesti sekä järjestämällä niiden toiminnan rahoitus osaksi kalastuksenhoitomaksujen pohjalta. Samalla nykyisten kalastusaluemaksujen perimisestä luovuttaisiin. Kalastuslain mukaista maksujärjestelmää ehdotetaan yksinkertaistettavaksi siten, että kalastuksenhoitomaksu ja pilkintämaksu yhdistetään ja erillisen pilkintämaksun perimisestä luovutaan. Kalastuksenhoitomaksun suorittamista vastaan saisi onginta- ja pilkintäoikeuden koko maassa. Asetuksella säädettävä onkiminen olisi kuitenkin maksutonta. Samalla kalastuksenhoitomaksun jakoperusteita ehdotetaan tarkistettavaksi ja kalastuslain mukaista tehtäväjakoja ehdotetaan uudistettavaksi siten, että ratkaisuvalltaa siirretään eräiltä osin piirihallintoon ja kalastusalueille.

Tässä oli esitys myös siitä, että Inarin, Enontekiön ja Utsjoen kunnissa olisi edelleen voimassa vanha vuodelta 51 oleva kalastuslaki, mutta hallitus ehdottaa, että uusi, vuodelta 82 oleva laki tulisi voimaan myös mainittujen kuntien osalta.

Asiaa käsitellessään valiokunta kuuli 27 asian tuntijaa ja sai lisäksi vastaanottaa kaksi kirjallista asiaan liittyvää lausuntoa. Myönnän avoimesti, että tämän asian käsittely ei ole suinkaan ollut mikään yksinkertainen ja helppo kysymys. Tässä on paljon problematiikkaa, johon kaikkeen valitettavasti ei ajanpuutteenkaan vuoksi ole kyetty löytämään välttämättä parhaita mahdollisia ratkaisuja.

Asiasta antoi myös perustuslakivaliokunta lausuntonsa, ja valiokunnan lausunnon mukaisesti tästä mm. on jätetty pois nämä kolme pohjoista kuntaa ihan siitä yksinkertaisesta syystä, että perustuslakivaliokunnan lausunnossa näin edellytettiin ja tiedossamme lisäksi oli, että läheskään kaikilta osin kalavesien hallinnointi siellä ei ole selvä asia. Valiokunta on liittänytkin mietintöönensä ponnen siitä, että pitäisi näiden kolmen kunnan, Inarin, Enontekiön ja Utsjoen, osalta ryhtyä valmistelemaan uutta lainsäädäntöä, jotta tavoitteena olisi se, että koko maassa olisi voimassa tämä uuden tyyppinen kalastuslainsäädäntö.

Edelleen perustuslakivaliokunnan lausunnossa kiinnitettiin aivan oikein huomiota siihen, että kalastuksenhoitomaksu oli määrätty niin väljäksi, että se jättäisi liian paljon harkintavaltaa, jota ei eduskunta voisi delegoida ilman perustuslain säätämisyjärjestystä tai ilman valtuutuslakijärjestelyä. Tästä johtuen valiokunnan käsittelyssä myös muutettiin asianomaista pykälää niin, että sinne kirjattiin kalastuksenhoitomaksun suuruus tarkkaan ja se sidotaan myös indeksiin.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksen yleisperusteluissa on tuotu esiin ne tavoitteet, jotka kalastuslaille on asetettu. Kalastuslain mukaan kalastusoikeus ja oikeus siitä määräämiseen kuuluu kalaveden omistajalle, joka on jaetun vesialueen osalta asianomaisen kiinteistön omistaja. Yhteisen vesialueen omistajat muodostavat kalastuskunnan, joka hoitaa kalaveden omistajille kuuluvat tehtävät. Valtion kalastusviranomaisina toimivat maa- ja metsätalousministeriö sekä maaseutuelinkeinopiirit.

Kalastusorganisaatioon kuuluvat myös kalastusalueet, joille kalastuslaissa on annettu eräitä tehtäviä. Valiokunta toteaa, että lakiehdotuksessa kalastusalueille annettaisiin merkittävästi lisää sellaisia tehtäviä, jotka mahdollistaisivat puuttumisen yksityisten kansalaisten oikeuksiin

tavalla, jota on pidettävä julkisen vallan käyttämisenä. Jo tällä hetkellä kalastusalueella on tehtäviä, joissa se rinnastuu alueelliseen viranomaiseen. Vastaavanlaisia uusia tehtäviä olisivat mm. ehdotetut 26 §:n 2 momentin mukaiset kiellon määräämistä koskevat asiat sekä saman pykälän 4 momentin mukaiset helpotusten myöntämistä koskevat asiat.

Tästä johtuen valiokunta pitääkin tarpeellisena ja ehdottaa lakiin otettavaksi säännöksiä, joilla kalastusalueet rinnastettaisiin jo olemassa oleviin julkisen hallinnon elimiin, kuten riistanhoitoyhdistyksiin, riistanhoitopiireihin, metsäkeskuksiin, metsälautakuntiin, paliskuntiin jne. Edellä mainituista syistä valiokunta pitää myös tarpeellisena tarkastaa säännöksiä, jotka koskevat muutoksenhakua kalastusalueen päätökseen.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenee, että kalastusalueiden toiminta on ollut vaikeuksissa juuri rahoitukseen liittyvien vaikeuksien vuoksi. Tätä ongelmaa pyritään nimenomaan ratkaisemaan kalastuksenhoitomaksua koskevien säännösten tarkistamisella.

Valiokunnassa käytiin varsin pitkä keskustelu ns. virkistyskalastuksen lupajärjestelmästä ja siihen liittyvästä läänikohtaisesta viehekortista, josta valiokunnan varapuheenjohtaja täällä äsken omassa puheenvuorossaan puhui. Valiokuntahan lähetti perustuslakivaliokuntaan lausunnon myös aloitteet, mutta perustuslakivaliokunnan käytäntö on ilmeisesti kautta linjan se, että aloitteisiin valiokunta ei ota kantaa. Minusta tästä seurasi automaattisesti se, että kun viehekalastusta koskevan lakialoitteen säätämisyjärjestyskysymys jäi ratkaisematta, niin asiaa ei tässä yhteydessä ole voitu viedä eteenpäin.

Olen itse edelleen sitä mieltä, että sitä ei pitäisi voidakaan viedä ennen kuin sen säätämisyjärjestyskysymys selvitetään. Sen verran problemaattinen kysymys se on ainakin kuulemiemme asian tuntijoiden mukaan. Tästä johtuen valiokunta päätyi enemmistöllään ottamaan seuraavan pöytäkirjan: "Valiokunta edellyttääkin, että virkistyskalastuksen lupajärjestelmän edelleen kehittämiseksi käynnistetään välittömästi esityksen mukaisesti selvitystyö, jonka tavoitteena on luoda kalastuskortin yhteyteen läänikohtainen viehekortti eri maksusta. Selvityksessä läänikohtaisesta viehekortista on kalastusmahdollisuuksien lisäämisen ohella otettava huomioon sen vaikutus ammattikalastajien elinkeinonharjoittamiseen, vaikutukset vesien omistajiin sekä erityisesti vaikutukset luonnonsuojelullisiin tekijöihin mukaan luettuna hylykkeet ja harvinaiset vesilinnut."

Toinen ponsi, niin kuin hiljattain totesinkin, koskee pohjoisen kolmen kunnan kalastuslakiesityksen valmistelemista mahdollisimman pikaisesti.

Arvoisa puhemies! Valiokunnan mietintöön liittyy kolme vastalauseetta, joista varmasti ed. Pulliainen on jo omansa esitellyt ja varapuheenjohtaja Iivari äsken esitteli omansa. Myönnän aivan avoimesti lopuksi, että tämän esityksen käsittely oli varsin problemaattista ihan siitä yksinkertaisesta syystä, että sellaisen hyvän konstruktion löytäminen, jolla näitä luonnonvaroja voitaisiin hoitaa ja hallinnoida kestävästi, ei näytä suomalaisessa yhteiskunnassa olevan mikään helppo ratkaisu. Tässä nyt järjestelmäksi on omaksuttu se, että pyritään mahdollisimman joustavasti toimimaan ja tavallaan saman tyyppisellä järjestelmällä, mikä riistanhoitopuolella mm. tällä hetkellä on.

Ed. Juhantalo merkitään läsnä olevaksi.

Ed. R a j a m ä k i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Puheenjohtaja antoi joko tahtomattaan tai tahtoen väärän tiedon perustuslakivaliokunnan roolista tässä asiassa. Perustuslakivaliokunta nimenomaan lausunnossaan toteaa antaen huomautuksen maa- ja metsätalousvaliokunnalle, että sillä ei ole ollut tapana antaa lausuntoja lakialoitteista, joiden sisältöä valiokunta ei aio ottaa lain käsittelyssä myönteisesti huomioon. Siitä oli kysymys. On turhaa puolustella ylikorostunutta maa- ja vesialueiden omistajien ja MTK:n linjaa perustuslakivaliokunnalla. Kyllä se syy on maa- ja metsätalousvaliokunnassa itsessään.

Ed. S-L. Anttilalle on huomautettava, että voimassa olevan kalastuslakimme käsittelyn aikana eduskunnassa perustuslakivaliokunta antoi lausunnon, jonka mukaan laissa yleinen onkimis- ja pilkkimisoikeus ei ole ristiriidassa omistajan normaalin, järkevän omaisuuden käytön kanssa. Niistä voitiin ja voitaisiin nytkin säätää tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä, jos on poliittista tahtoa. Totuus on se, että meillä ui ahvenet edelleenkin omistajamerkki suomussa.

Ed. Pulliainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Rajamäki ehti toisen osan tästä vastauspuheenvuorostani toteamaan. En sitä toista. Toistan toisen puolen:

Se, mikä jäi pohjaksi valiokunnassa tästä perustuslain säätämisyjärjestykseen mahdollisesti viittaavasta osuudesta vieheluvassa oli itse asia-asia ainoastaan oikeusministeri Pokan asiaa koskeva lausunto valiokunnassa. Kalatalouden Keskusliiton puheenjohtajana eli koko prosessin käynnistäjänä hän esitti sellaisen perustelun, että suhteellisen arvo-osuutena tässä olisi sellaisesta arvosta kysymys, että se edellyttäisi perustuslain säätämisyjärjestystä. Mutta keskustelusta jäi kokonaan pois mm. se, että mato-onkeen voivat hauki ja samalla tavalla lohikalat jnp. iskeä ihan siinä kuin tuollaiseen muovilötterövieheeseen tai metallinkappaleeseen jnp. Tässä suhteessa nämä arvo-osuudet olivat vähän tarkoitushakuisia. Eli toive on, että tällainen homma ei mitään perustuslain säätämisyjärjestystä tarvitse.

Ed. L a h i k a i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On toisaalta helppo yhtyä siihen käsitykseen, minkä valiokunnan puheenjohtaja Sirkka-Liisa Anttila totesi, että tässä oli kiire ja tämä jäi heikolle paneutumiselle, koska tähän lakiinhan sisältyi tavaton määrä odotuksia. Nyt sitten kun on päästy mietintövaiheeseen ja olemme jo loppusuoralla, voimme todeta melkein päpettymyksemme, koska tästä laista jäi käteen vain oikeastaan mato-onginta- ja pilkintäoikeus, joka tämän jälkeen on mahdollista kalastushoitomaksun suorittaneille koko maassa, ja tietysti se, että eukko tai ukko voi olla soutamassa ilman kalastuskorttia.

Tässä jäi erityisesti mieltä painamaan se, että läänikohtaista viehelupaa ei voitu ottaa mukaan tässä yhteydessä eikä edes kokeilumielessä Uudellemaalle, mikä on jo aiemmin todettukin. Näin ollen tästä jää helposti mieleen sellainen kuva, että kyse onkin enemmänkin rahastuslaista kuin kalastuslaista.

Ed. V i s t b a c k a : Herra puhemies! Niin kuin täällä jo todettiin, perustuslakivaliokunta on omassa lausunnossaan nimenomaan todennut sen, mitä ed. Rajamäki täällä asken totesi, eli ellei asianomainen valiokunta ole päättänyt ryhtyä lainsäädäntötoimiin aloitteen johdosta, niin perustuslakivaliokunnassa ei myöskään siltä osin ole asiaa käsitelty.

Herra puhemies! Mitä tulee I vastalauseeseen, joka on mietinnön liitteenä, monelta osin voi yhtyä siihen, nimenomaan yli 65-vuotiaiden osalta ja myös läänikohtaisen uisteluluvan tai viehekalastusluvan osalta, miksikä sitä halutaan nimittää. Nykyinen tilanne, kuten täällä varmasti

on jo todettukin, aiheuttaa sen, että luvaton kalastusta tietämättään tullaan harjoittamaan, koska eräillä alueilla kalavesien kalastuskuntaratat ovat niin epäselviä ja alueet pieniä, että vieraspaikkakuntalainen ei pysty noudattamaan lakia ja tahtomattaan monta kertaa syyllistyy nimenomaan sen suuntaiseen rikkomukseen.

Herra puhemies! Minun mielestäni voitaisiin, jos poliittista tahtoa on, nimenomaan tältä pohjalta lähteä äänestämään eli niin, että saataisiin läänikohtaisia viehelupia.

Liikenneministeri N o r r b a c k : Arvoisa puhemies! Tämä laki olisi voinut tulla huomattavasti aikaisemminkin. Tällä lailla turvataan se, että kalakannat pysyvät vahvoina, ja se lähtee myös ammattikalastajien aseman vahvistamisesta. Molemmat ajatukset ovat minusta järkeviä. Minä yhdyin siihen, että tällä lailla kerätään enemmän rahaa, mutta rahat käytetään kuitenkin pääosin istutuksiin eli kalakantojen ylläpitämiseen elinvoimaisina, mikä on minusta erinomainen tavoite. Se on ainoa tapa myös antaa sekä ammattikalastajille että harrastajille mahdollisuuksia ylipäättään kalastaa.

Minä pidän valitettavana, että tämä tulee vasta nyt, koska jos tämä laki olisi ollut voimassa nyt, niin olisimme voineet välttää sitä keskustelua, joka käydään lohenkalastuksesta parastaka, eli olisi ollut tiettyjä kiintiöitä niille ammattikalastajille, jotka saavat kalastuksesta toimeentulonsa. Nyt on jopa niin, että monet, joilla on pääsääntöisesti toimeentulo muualta, kilpailevat samoista kaloista ja pyytävät amatikseen ainkin viikonloppuina kalaa. Sitä minä en pidä hyvänä, kun on kysymys rajoitetusta luonnonvarasta.

Ed. R a j a m ä k i : Herra puhemies! Ministeri Norrback on siinä oikeassa, että laki olisi voinut tulla aikaisemmin. Ei kuutta vuotta tarvitse miettiä sitä, voiko soutajalta poistaa kalastuskortin. Mitään muuta oikeastaan merkittävää isänmaallista tässä kalastajien kannalta ei kyllä synny.

Tämä ammattikalastajien eli RKP:n mielialheen yliallerginen suojelu tässä ihmetyttää. Totuushan on se, että päinvastoin siitä, että Uudellamaalla ei ole läänikohtaista viehekorttia, on seurannut nimenomaan se, että virkistyskalastajat menevät ammattikalastajien alueelle, kun heidän on jonnekin päästävä kalastamaan. Kalakantojen ylivahvuushan meillä ongelmana on nimenomaan ylirehevoitymisen ja muun seurauk-

sena. Siinäkin mielessä onginnan suosiminen olisi hyvin tärkeä asia.

Totuus on se, että huolimatta kansalaisten ajatuksista, oikeustajusta ja vuosikymmenen puheesta on tehty 82:n pilkkilakitunnelmissa uusi laki 10—7 äänin maa- ja metsätalousvaliokunnassa RKP:n kansanedustajien kanssa. Vapaampaa läänikohtaista korttia ja pilkinnän vapauttamista ovat vastustaneet keskustan ja kokoomuksen kansanedustajat. Se on totuus. Minusta pöytäkirjaan on syytä toisessa käsittelyssä pyytää merkittävän, miten kukin kansanedustaja äänestää tässä asiassa, niin että kun pidetään vaalipuheita, voi ottaa sitten kartan siitä, miten äänestystapahtuma todellisuudessa täällä menee, jolloin juhlapuheet voisi pitää ikään kuin realistisesti.

Ed. Louekoski: Herra puhemies! Ministeri Norrback sanoi, että tässä on kalakannan suojelusta kysymys. Ei se pidä paikkaansa. Nämä virkistyskalastajat, joiden etuuksia tämä lainsäädäntö kaltoin kohtelee, käyttävät sellaisia pyydyksiä ja vieheitä, joilla ylipäättensä pyydetään vesistöistä ns. roskakalaa, pieniä petokalajoja, ahvenia, haukia ja muuta pienkalaa. Se on virkistyskalastajien saaliista valtaosa, ja se on oikeastaan kalavesien hoitoa. Sen ministeri Norrback hyvin tietää. Rajankäynnissä etupiirien kesken ovat virkistyskalastajat, joista hyvin monet eivät omista vesiä, ja ammattikalastajat tai sellaiset vesialueiden omistajat, jotka haluavat suojella tätä omaisuuttaan. Tämä on se todellinen rajankäynti, ja sama näyttää olevan poliittinen rajankäynti tässä salissa.

Ed. Pulliainen: Arvoisa puhemies! Ed. Louekoski tässä käytti sen alkuosan puheenvuorostani, eli juuri näin on asianlaita, kuin ed. Louekoski äsken sanoi. Sitten tähän voitaisiin lisätä ministeri Norrbackin äsken lausumaan viitaten, kun hän asetti tavoitteeksi kalastojen hoidon, että niiltä osin, kun tarvitaan sitten asiantuntemusta, se ei ole juridista vaan biologista asiantuntemusta. Siinä suhteessa teidän, siis tarkoitan nyt valtioneuvostoa ja hallitusta, esityksenne on totaalisesti väärään suuntaan menevä kerta kaikkiaan. Eli siis mitään hyvää siinä mielessä, kuin te tarkoittitte, ei tässä esityksessä ole olemassakaan.

Liikenneministeri Norrback: Arvoisa puhemies! Minä yhdyin siihen analyysiin, että täällä on intressiristiriitoja kyllä. Minä lähdän aina siitä, että ne ihmiset, jotka ammatikseen

tekevät jotakin, ovat vähän paremmassa asemassa kuin me, jotka harrastamme jotakin. Näin pitää minusta aina olla. Se on perusfilosofia, ja minä lähetän kyllä mielelläni nämä täällä nyt pidetyt puheenvuorot niille sosialidemokraateille, jotka pitävät ammattikalastajien kokouksissa juhlapuheita, jotta he voivat esittää teidän kantojamme myös niissä kokouksissa. Kiitoksia siitä vain. Kyllä tämä viesti myös menee perille.

Mutta haluan vielä korostaa, että ne rahat, jotka nyt kerätään, käytetään istutuksiin ja muihin kalakantojen ylläpitämiseen liittyviin toimenpiteisiin. Eli tällä tavalla tuetaan todella ympäristöä myös samanaikaisesti. On myös syytä muistaa, että kalavesien omistajalla on vastuu tästä. Näin ollen jos annetaan lisää velvollisuuksia, niin sillon pitää vähentää vastuuta saman tien, ja sillon vastuu siirtyy valtiolle, mikä ei välttämättä ole yhtään sen halvempi eikä parempi ratkaisu.

Ed. Louekoski: Herra puhemies! Jos ministeri Norrback ryhtyy lähetyksi puheenvuorotamme kiikuttelemaan joihinkin juhlatilaisuuksiin, niin minä kyllä varustan omani omistuskirjituksella.

Palaan vielä virkistyskalastajien asemaan tämän lainsäädännön ja äskettäin eduskunnassa hyväksytyn toisen, pyydyksiä koskevan lainsäädännön valossa. Nämä ovat ihan selvästi takaskeleita tämänhetkisessä tilanteessa. Ministeri Norrback tietää hyvin kalastuksesta vastaavana valtioneuvoston jäsenenä, että ammattikalastajat eivät pyydä pikkuahevnia, mutta pilkkimiehet pyytävät. Nämä intressit eivät mene ristiriitaan, päinvastoin. Ammattikalastajien edun mukaista on pyytää se pieni petokalakanta pois. Kyllä tämä nyt pitäisi jo uskoa. Tämän lainsäädännön tavoitteena on rajoittaa kalastusta niiltä, jotka eivät vesiä omista.

Ed. Pulliainen: Arvoisa puhemies! Niin on kuin ed. Louekoski sanoi. Lisäksi on myös niin, kuten ministeri Norrback sanoi, että kerättävät varallisuudet tultaisiin käyttämään istutuksiin. Kyllä varmasti osa käytettäisiinkin, mutta valtaosa käytettäisiin järjestöjen menoihin ja erityisesti eläkevastuuihin. Se ei lisää kalakantaa yhtään, että niitä käytettäisiin eläkevastuitten maksamiseen.

Minä olen tätä mieltä. Olisi mielenkiintoista kuulla ministeri Norrbackin yhtälö, miten kalakannat lisääntyvät, kun eläkkeitä maksetaan virkamiehille.

Ed. V i s t b a c k a : Herra puhemies! Ministeri Norrback totesi, että näillä maksuilla suoritetaan nimenomaan kalastuksen hoitoa vesistöissä. Ihmetyttää nimenomaan se, minkä takia ei voida hyväksyä läänikohtaista viehেলupaa, koska silloin maksuja tulisi enemmän ja pystyttäisiin hoitamaan vesistöjä. Kuten aikaisemmin totesin, nimenomaan nykyisen lainsäädännön johdosta ja koska kalastusalueajat ovat niin epämääräisiä, jää keräämättä hyvin paljon maksuja, joita pystyttäisiin käyttämään kalastuksen hoitoon.

Mitä tulee siihen, mitä ministeri Norrback totesi, että suojellaan kaloja vesistöissä, minun mielestäni uistelussa ei vähennetä kaloja sillä tavoin haitallisesti, että siitä ammattikalastajille olisi vaikeuksia. Mielestäni sisävesistöissä ainakin paunetilla pyytäminen pitäisi lopettaa ja kieltää ehdottomasti.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

22) Ehdotukset aravalaiksi sekä siihen liittyviksi laeiksi

Ensimmäinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 177

Lakialoite n:o 8/1991 vp

Toivomusaloitteet n:ot 1610, 1630, 1646, 1648, 1657, 1670, 1671, 1699, 1708, 1712, 1742, 1744, 1752, 1755, 1771, 1776, 1781, 1782 ja 1787/1991 vp, 360, 364, 369, 374 ja 378/1992 vp sekä 249, 253—255, 258 ja 264

Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 13

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö n:o 13.

Tämän asian yhteydessä sallitaan keskustelu myös päiväjärjestyksen 23) asiasta.

Keskustelu:

Ed. V a n h a n e n : Arvoisa puhemies! Ympäristövaliokunnan mietinnön esittelyksi totean seuraavaa:

Hallitus esittää uutta aravalakia ja sen rinnalle uudistettavaa korkotukilainsäädäntöä. Lakikonaisuuteen kuuluvat myös mm. lait aravavuokra-asuntojen ja aravavuokratalojen käytöstä, luovutuksesta ja omaksi lunastuttamisesta, valtion asuntorahastosta annettu laki sekä asumisoikeusasunnoista annettu laki.

Aravalaki on esityksen mukaan nykyistä yksinkertaisempi, ja ainoana varsinaisena tukimuotona olisivat aravalainat. Lainamuotojen määrä sitä vastoin olisi lukuisa, niitä voisi saada sekä uudisrakentamista, perusparantamista että asuntojen hankintaa vanhasta asuntokannasta varten. Lisäksi laissa esitetään selkeät käsitteet asumisen eri hallintamuotoja varten hankituille lainoille. Näitä ovat omistuseravalainat, vuokraaravalainat ja asumisoikeustalon aravalainat. Hankintalainoituksen mahdollisuuksia laajennettaisiin entiseen nähden. Laki olisi luonteeltaan puitelaki. Voidaan nähdä myös, että esitys liittyy jo aiemmin päätettyyn asuntohallinnon uudistamiseen.

Korkotukilainsäädäntöä esitetään kehitettäväksi siten, että valtion tukemaa sosiaalista asuntotuotantoa voitaisiin rahoittaa tasaveroisesti myös korkotukilainoilla. Tältä osin esitys liittyy selkeästi hallituksen kannanottoon viime maaliskuulta, jolla kannanotolla hallitus ilmoitti lainanottoon periaatteista lähivuosina. Korkotukilainoituksessahan lainoitus hankitaan valtion sijasta muilta rahamarkkinoilta.

Korkotukilainoitukseen uutena tukimuotona esitetään nykyisen 8—10 vuoden korkotukijärjestelmän rinnalle 16—18 vuoden mittaista järjestelmää. Tätä uutta pidempiaikaista korkotukea voitaisiin myöntää kunnille ja muille aravalainan saantiin kelpoisille yhteisöille. Pidempiaikaista korkotukea saavilla asunnoilla olisi 20 vuoden käyttörajoitus aika. Vähintään niin pitkään ne tulee pitää vuokra-asuntokäytössä. Uutena järjestelmänä esitetään omistusasuntojen rakentamista, hankintaa ja perusparannusta koskevaa korkotukijärjestelmää, joka olisi rinnakkainen omistuseravajärjestelmälle. Asuntorahasto hyväksyisi vuokra-asuntolainat ja asumisoikeustalolainat, kunta taas hyväksyisi omistusasuntolainat korkotukilainoiksi. Korkotuki maksettaisiin suoraan lainan myöntäjälle, kuten nykyisessäkin korkotukijärjestelmässä tehdään.

Ympäristövaliokunta esittää muutamia muutoksia esitykseen.

Teknisiuntoisten muutosten lisäksi valiokunta katsoo, että aravalainoituksessa pitää yksiselitteisesti säilyttää tuloihin perustuva sosiaalinen kohdentaminen, ja lakia esitetään tältä osin muutettavaksi.

Valiokunta katsoo myös, että ympäristöministeriön on annettava hinta- ja laatuvalvontaa koskevia ohjeita. Tältäkin osin esityksen hieman lievempää muotoilua esitetään tiukennettavaksi.

Hankintalainoituksen käytön laajentamista valiokunta rajaa siten, että on katsottava, onko asuntojen rakentaminen kyseiselle alueelle perusteltua pitkän aikavälin asunnontarve huomioon ottaen ja onko asunnon hankinta edullisempaa kuin vastaavan uuden asunnon rakentaminen. Tätä rajausta lievennetään siltä osin, että se ei koskisi kunnan tai kunnan tosiasiallisesti omistaman yhtiön hankkiman vuokra-asunnon lainoitusta. Samaa esitetään myös korkotukilainsäädäntöön.

Valiokunta täsmentää omaksilunastamisjärjestelmää siten, että aravalain nojalla erityisten väestöryhmien tarpeisiin hankittua vuokra-asuntoa ei voisi lunastaa.

Lakikokonaisuus antaa valtiolle lähivuosina, jolloin valtion lainanottomahdollisuudet ovat vähäiset, mahdollisuuden turvata kuitenkin sosiaalisen asuntotuotannon jatkuvuus. Toisaalta tämän takaa uusi pitkäaikainen korkotukilainoitus, jolla myös yksityisiltä markkinoilta hankitaan lainarahaa vuokratulojen tuotantoon. Toisaalta tähän tähdätään arvopaperistamalla nykyistä aravalainakantaa, jolla vapautetaan saatavia nyt käytettäviksi. Asuntorahastolla olisi tämän jälkeen käytössään neljä pääasiallista varojen hankintatapaa. Nämä olisivat valtion budjetisiirrot, vanhojen lainojen lyhennys- ja korkotulot, valtion talousarviossa hyväksyttävä lainanotto ja vanhojen lainojen arvopaperistamisella saatavat varat. Näistä ensimmäinen ja kolmas kohta ovat nyt jäissä. Näistä pitimmällä ajalla kuitenkin vain budjetisiirto turvaa aravatuotantoon sisältyvän valtion tuen ja sen, että näin syntyvä asuntokanta olisi asumiskustannuksiltaan pysyvästi vapaarahoitteista edullisempaa. Valiokunta edellyttääkin mietinnössään, että määrärahasiirto, budjetisiirto, on palautettava valtion talousarvioon pikaisesti. Arvopaperistamiseen liittyen valiokunta edellyttää, että järjestelyt eivät muuta lainojen ehtoja eivätkä vaikuta aravavuokratulojen vuokratason nousuun.

Valiokunta kiinnittää erityistä huomiota nyt muutaman vuoden käytössä olleen yhtenäislainajärjestelmän ongelmiin. Nyt uusi aravalaki mahdollistaisi sen, että pääomittamisen sijasta voitaisiin käyttää muunkinlaisia vuosimaksuihin perustuvia lainojen lyhennysehtoja. Tämä esitys on hyvä. Pääomittavassa järjestelmässään ei ole aina ollut arvioitavissa lainan määrän ja lainan hoitokulujen kehittymistä. Toisaalta kuluttajahintaindeksiin sidottu vuosimaksu on nostanut pääomakuluja silloinkin, kun ne muissa vuokra-asunnoissa ovat laskeneet. Tämän vuoksi valio-

kunta edellyttää mietinnössään, että hallitus valmistelee ja antaa eduskunnalle esityksen yhtenäislainajärjestelmän muuttamisesta siten, että lainanottaja tietää vuosimaksuerien kehityksen etukäteen, että indeksisidonnaisuudesta luovutaan ja että pääomittamista ei tapahdu.

Huonosti toimineen yhtenäislainajärjestelmän aikana on rakennettu runsaasti vuokra-asuntoja, joiden pääomavuokrat ovat nyt kohtuuttoman korkeita. Toinen ongelma on se, että tyhjen arava-asuntojen määrä kasvaa ja toisaalta työttömyyden takia aravatalojen vuokrarästien kasvu uhkaa osan kiinteistöyhtiöistä taloutta. Nämä kaksi ongelmaa vaativat selvittelyä.

Myös asuntopoliittinen tukijärjestelmä kokonaisuudessaan vaatisi osakseen kunnollisen linjakeskustelun. Verovähennyksiin, aravalainoihin ja korkotukiin sisältyvä tuki sekä asumistuki muodostavat laajan tukijärjestelmän, ja nyt näihin aravalainoihin ja korkotukiin syntyy tällä lainsäädännöllä kaikkiaan 32 eri lainalajia. Valiokunta katsookin, että asumiseen kohdistuvien tukien asuntopoliittista tarkoituksenmukaisuutta on yhä vaikeampi vertailla. Tästä syystä valiokunta esittää ja edellyttää, että hallitus antaisi eduskunnalle asuntopoliittisen selonteon, jossa erityisesti selvitetään tuen kohdistumisen tarkoituksenmukaisuus, eri tukijärjestelmien vaikutukset asumiseen ja rakentamiseen hintaan sekä mahdollisuudet siirtäjä rakentamisen tukemisesta asumisen tukemiseen.

Arvoisa puhemies! Valiokunnan enemmistö pitää esityksiä oikeina ja tarkoituksenmukaisina. Kaikilta osiltaan valiokunta ei ollut laeista yksimielinen. Vähemmistön jäneet esittivät mm. lyhytaikaista korkotukea poistettavaksi, ja mietinnön vastalauseissa esitetään myös laajempaa kritiikkiä hallituksen esityksen edustamaa asuntopoliittista linjausta vastaan, mutta uskon, että jatkokeskustelussa vastalauseiden tekijät tarkemmin mietteensä esittävät.

Ed. M y l l e r : Arvoisa puhemies! Asuntopoliittikka saadaan verhottua aikamooiseen munkkilatinaan. On selvä, että silloin, kun puhutaan eri järjestelmistä, erilaisista tukimuodoista, niistä on jo aikaisemminkin muodostunut aikamoinen viidakko, saati sitten nyt, kun sekä aravalakia että erityisesti siihen liittyvää korkotukilakia käsitellään. Silloin saadaan vielä tähän päivään mennessä ennennäkemätön viidakko. En lainkaan ihmettele, kun joku sanoi, että puhukaa sillä tavalla, että ymmärretään. Hallitus on todellakin onnistunut tekemään asuntopoliittista sellaisen

viidakon, että tuskin edes ne osaavat käsitellä eri tukilajikkeita, jotka joutuvat sitä työnsä puolesta käytännössä tekemään.

Tärkeintä on ehkä tässä tilanteessa sanoa se, mikä on sanottu jo kahden ja puolen vuoden ajan tätä ennen ehkä konditionaalissa tai futuurissa, että näin tulee tapahtumaan, jos näin jatketaan tai jatkettaisiin. Nyt tiedetään, että sitä asuntopolitiikkaa, joka oli jo nähtävissä heti, kun tämä hallitus ryhtyi toimiin, on johdonmukaisesti jatkettu ja nyt ollaan siinä tilanteessa, että voi sanoa, että Suomessa asuntopolitiikka on ajettu alas. Sosiaalisen asumisen järjestelmästä luovutaan, tukea ohjataan lyhytaikaiseen keinotteeluun, ei asumiseen. Nyt, kun rahaa on vähän käytössä, se ohjataan asumiseen ja rakentamiseen sillä tavalla, että se mahdollisimman vähän kohdentuu sillä tavalla, että se olisi sosiaalisesti tarveharkintaista, eli tukea ohjataan hyvätuloisille ja pois vähätuloisilta.

Nyt, kun aravalaisissa on kysymys väljästä puitelaista, on mahdollonta pykälää muuttamalla saada selvyyttä tähän lakiin. Sen vuoksi olemme joutuneet tekemään koko joukon ponsiesityksiä, joita kolmannessa käsittelyssä tulemme esittämään; niillä pyrimme saamaan lakiin sosiaalista sisältöä.

Täytyy sanoa, että myös hallituspuolueiden edustajilla oli tuskaa hyväksyä näitä lakeja valio-kunnassa. Sen vuoksi ymmärtääkseni haluttiin, mitä pidän hyvänä, asuntopoliittista selontekoa. Sen vuoksi myös hallituspuolueiden edustajat olivat itse esittämissä mietintöön joukon ponsia.

Ehkä kaikkein suurin muutos viime vuosina harjoitettuun asuntopolitiikkaan nähden tapahtuu ensi vuoden aikana siinä, että ensi vuoden talousarviossa ei ole lainkaan määrärahaa Asuntorahastoon. Tätä kautta arvatuotannosta ollaan muutaman vuoden kuluessa luopumassa. Hallituspuolueiden edustajat ehdottivat, että määrärahasiirto palautettaisiin pikaisesti. Tämä ei velvoita mihinkään. Vastalauseessa, jonka käsitteäkseni koko oppositio on hyväksynyt, esitetään, että määrärahasiirto palautetaan jo vuoden 94 talousarvioon, koska ainoastaan sillä tavalla voidaan turvata se, että Asuntorahastosta kytetään ohjaamaan varoja nimenomaan aravatuo-tantoon, joka on ainoa keino toteuttaa Suomessa sosiaalista asuntotuotantoa.

Uudeksi keinoksi asumisen rahoittamiseen ehdotetaan lainojen arvopaperistamista. Tätä emme hyväksy ja esitämme toisessa käsittelyssä niiden pykälien muuttamista tai hylkäämistä, joissa arvopaperistaminen mahdollistetaan. Tuo-

ta esitystä ei ole kyetty riittävästi perustelemaan. Nimittäin valtiontalouden kannalta rahoituksen hankkiminen arvopaperistamisen kautta on kalliimpaa kuin lainoituksen hankkiminen Asuntorahaston kautta eli valtion suora lainanotto Asuntorahastoon tulee edullisemmaksi kuin arvopaperistaminen. Totta kai rahan hinta, millä asuntotuotantoa rakennetaan, vaikuttaa myös niihin kustannuksiin, jotka asukkaalle koituvat.

Kun määrärahapalautusta alikorkoisuuden tukemiseksi ei vuonna 94 Asuntorahastoon tehdä, sitä pyritään korvaamaan korkotuella. Korkotukihan merkitsee sitä, että rahat asuntotuotantoon otetaan vapailta markkinoilta eli siis pankeista. Se, kuinka paljon rahaa on käytettävissä, on tietysti kiinni siitä, miten pankit haluavat rahoittaa asuntotuotantoa, eli menemme täsäkin hyvin epävarmalle pinnalle.

Kun asuntotuotannon siirtämistä Asuntorahastosta tai valtion lainoituksesta korkotukilainoitukseen perustellaan valtiontaloudella, niin on sanottava, että se ei kyllä yksinomaan riitä, koska jo ennen tätä vuottakin on selkeästi ollut nähtävissä se, että halutaan nimenomaan siirtyä pois sosiaalisesta asuntotuotannosta sellaiseen asuntotuotantoon, jossa vuokrat ovat vapaasti määrättävissä ja jossa asukkaat ovat vapaasti valittavissa. Silloin asunnot ovat lyhyen määrärajan jälkeen myytävissä vapailta markkinoilla. Tähän järjestelmään ollaan yhä laajemmin siirty-mässä tämän ja ensi vuoden aikana. Tämän nimittain mahdollistaa se, että lyhyt korkituki 8—10 vuodelle on nyt hallitseva tapa rakentaa asuntoja. Siihen liittyy vielä se, että korkotuki on niin edullinen, että kenen tahansa kannattaa rakennuttaa asuntoja.

Kuntaliiton asiantuntijalausunnossa on laskelma, jossa todetaan, että yhteisö, joka tuottaa tuhat tällaista asuntoa eli kymmenen vuoden korkotukiasuntoa ja perii erittäin alhaista vuokraa, 26,60 markkaa neliöltä kuukaudessa, saa viiden ensimmäisen lainavuoden aikana tuottoa 7,2 miljoonaa markkaa vuodessa. Otetaan vertailuksi ensinnäkin aravatuo-tanto. Vuokrakustannukset ovat huomattavasti korkeammat, ja aravatuo-tannossa tuki tulee aina asukkaalle ja korkotukituotantotapauksissa rakennusyhtiöiden perustamille yhtiöille. Tällä hetkellä kun Suomi on erittäin vaikeassa taloudellisessa tilanteessa ja budjetista leikataan kaikkialta, meillä on Suomessa varaa harjoittaa sellaista asuntopolitiikkaa, jossa se tuki, joka meillä asumiseen on käytettävissä, ohjataan piilopankkitukena ja rakennusyhtiöille tukena.

Vastalauseessamme ehdotamme, että tästä lyhyestä korkotuesta luovutaan kokonaan. Sen sijaan emme esitä tätä korkotukilakia kokonaan hylättäväksi, sen vuoksi että jos tämä hylättäisiin, meillä olisi jäljellä nykyinen korkotukilaki, joka mahdollistaa ainoastaan lyhytaikaisen korkotuen. Nyt voimassa oleva korkotukilaki mahdollistaa myös sen, että rakennusyhtiöt voivat omia asuntojaan yhteiskunnan korkotuella lunastaa itselleen. Kun tämä pykälä tästä ehdotuksesta puuttuu, on kuitenkin parempi, että tämä tulisi voimaan kuitenkin niin muutettuna, että lyhytaikaista korkotukilainoitusta ei hyväksyttäisi. Se on parempi kuin että tämä monia porsaanreikiä sisältävä nykyinen korkotukilaki olisi voimassa.

Ed. K a u t t o : Arvoisa puhemies! Valtakunnassa tuntuu eletävän tällä hetkellä hurmoksellisessa uskossa: asuntoasioissa kaikki hyvin. Todellisuus on kuitenkin toisenlainen, ja asuntoministeri Rusasta voi vain onnitella siitä, että hän on saanut lakaistua ongelmat työttömyyden ja talousongelmien alle niin, etteivät ne hänen aikanaan ole vielä näkyneet. Valitettavasti seuraava asuntoasioita hoitava ministeri tulee saamaan koko sotkun hoidettavakseen. Siksi mielestäni on aiheellista arvioida nykytilannetta ja tulevia seurauksia, jotteivät hallituksen päätöksistä vastuussa olevat voi jatkossa kiistää osallisuuttaan.

Ahon hallituksen asuntopolitiikasta voi todeta, että se on olennainen osa hallituksen talouspolitiikkaa, lyhyesti sanottuna silkkää konkurssipeiliä. Sen sijaan että hallitus olisi toimenpiteillään tukenut ihmisten mahdollisuuksia selviytyä asuntoveloistaan ja työttömyydestä johtuvista lainan- ja vuokranmaksuvaikeuksistaan, se on edistänyt kaikin tavoin perheiden, taloyhtiöiden ja rakennusalan yritysten konkurssreja.

Suomalaista asuntopolitiikkaa on tähän asti arvosteltu lyhytjänteisyydestä. Nyt täytyy todeta, että se on ollut aiemmin hyvinkin pitkäjänteistä verrattuna siihen, mitä nykyhallituksen aikana on toteutettu. Sen sijaan että olisi pyritty kehittämään ja selkeyttämään erilaisia asumisen tukijärjestelmiä, on niitä keksitty lisää, esimerkiksi uudet korkotukilainoitusmuodot, avustukset vaaparahoitteisten talojen kuntokartoituksiin, perusparannuksiin, palkkamenoihin jne. Yhteissummauksena voidaankin todeta, että pelkätään aravalainojen osalta on 18 erilaista lainoitusmuotoa ja korkotukilainojen osalta 14, puhumattakaan kymmenistä muista avustus- ja tukijärjestelmistä. Pelkkä nimikelistaus tuottaa tekstiä reilut pari sivua.

Asuntopolitiikan hämmäntämisessä on kuitenkin nähtävissä myös selkeät tavoitteet. Rusasen sinisenä johtolankana on yhteiskunnan tukeman ns. aravajärjestelmän hautaaminen ja markkinavetoisen omistus- ja vuokra-asuntotuotannon tukeminen. Kun aravalainoitusjärjestelmän pohjana on ollut ns. sosiaalinen, tarveharkintainen, asukkaaseen kohdentuva lähtökohta, on Rusasen mallin mukaista tukea rakennuttajia ja asuntokeinottelijoita. Lisäksi näillä Rusasen ratkaisuilla on se valitettava piirre, että ne tulevat valtiontaloudellisesti kalliimmiksi kuin aravajärjestelmän kehittäminen.

Tässä yhteydessä lienee turha mainita sitä, että asunnontarvitsijoilla ei ole pienintäkään mahdollisuutta laskea eri asumisvaihtoehtojen keskinäisiä edullisuuksia tai epäedullisuuksia, sillä siihen eivät pysty enää asiantuntijatkaan.

Käsiteltävänä olevan aravalakiesityksen suurin puute on, ettei tässä yhteydessä ole selvitetty koko yhtenäislainajärjestelmään liittyvää problematiikkaa. Asian selvittämättömyyttä ei voi puolustella sillä, että se olisi uusi ilmiö. Eduskunnan toinen lakivaliokunta nimittäin edellytti jo neljä vuotta sitten järjestelmän seuranta- ja uudistamista, mikäli siinä ilmenee ongelmia, ja ne ongelmat olivat nähtävissä jo lakia hyväksyttäessä.

Tuhannet vuokra- ja omistusrava-asujat ovatkin tänä päivänä vaikeuksissa, ja sen sijaan että hallitus olisi yrittänyt vähentää vaikeuksia, se on lisännyt niitä nostamalla vuosimaksujen tasoa ja tuomalla markkinoille keinotteluluonteisia korkotukiasuntoja. Aravalta on näin tietoisesti viety pohja pois, jotta olisi mahdollista osoittaa, etteivät aravat enää kiinnosta eivätkä ole toimiva vaihtoehto. Näin pyritään hankkimaan porvarilliselle asuntopolitiikalle kansan siunaus.

Hallitus voikin jo lähitulevaisuudessa lisätä onnen tunnettaan, sillä aravaomistusasuntoja on tulossa yhä kasvavassa määrin yhteiskunnan syliin, kun ihmiset eivät enää selviä lainoistaan. Nämä maksamattomat lainat ja korot osaltaan vähentävät myös koko Asuntorahaston toimintamahdollisuuksia.

Vielä suuremmissa vaikeuksissa ovat kuitenkin yhtenäislainoilla lainoitettut vuokra-asunnot. Niiden vuosimaksutaso on kohonnut 4,25 prosentista jo noin 5 prosenttiin ja asumisoikeusasuntojen kohdalla jo 5,2 prosentin tasolle. Hallitus olisi voinut halutessaan laskea korkotasoa samassa suhteessa kuin yleinen korkotasoo on laskenut, vaan eipä se ole sitä tehnyt, päinvastoin. Se on halunnut lisätä tuskaa korottamalla vuosimaksuja elinkustannusindeksillä eli prosentilla.

Minun on vaikea nähdä, kenen etuja se palvelee, että vuokralatoyhtiöitä alkaa kaatua ja että hoitamattomina niistä alkaa kehittyä slummialueita. Tästä ei tarvitse hakea esimerkkejä Ruotsia kauempaa. Kaipa tämäkin kielteinen kehitys on osa uutta porvarillista asuntopolitiikkaa. Voidaanhan sen väittää osaltaan olevan osoitus sosiaalisen asuntopolitiikan toimimattomuudesta.

Ministeri Rusasta esikuntineen voi myös onnitella luovuudesta. Onhan aravalakiin tuotu mukaan suuri uusi idea: arvopaperistaminen. Sehän sopii hyvin hallituksen sosiaalisen asuntopolitiikan tappoideologiaan. Saadaanhan sen avulla syötyä Asuntorahaston lainoituspääomaa, ja kun tuhoa vielä täydennetään budjetin alikorkoisuustuen lopettamisella, ei koko rahastosta ole ongelmaa parin kolmen vuoden kuluttua, kun siellä ei enää ole rahaa.

Arvopaperistamisen osalta voidaan myös todeta, että se on kallista rahaa valtiolle. Erilaiset arvopaperistamiseen liittyvät transaktiot ja järjestelmän pystyttäminen maksavat huomattavasti enemmän kuin se, että Asuntorahastolla olisi ollut mahdollisuus toimia ns. läpilainajana eli hankkia niin lyhyt- kuin pitkäaikaista rahaa kotimaisilta ja ulkomaisilta markkinoilta.

Lisäksi ei voi kuin ihmetellä koko Asuntorahastoon liitettyä arvopaperistamisen ideologiaa. Valtion Asuntorahasto ei ole pankki, eikä sen tarvitse käyttää lainakantaansa pankin tapaan oman vakavaraisuutensa ja siten reittauskelpoisuutensa osoituksena. Ymmärtäisin sen, että valtiovarainministeriö olisi selvittänyt laajemmin koko arvopaperistamisasian ja valmistellut mahdolliset esitykset sen perusteella, että ne olisivat valtiontaloudellisesti edullisia. Nyt tehty esitys osoittaa sellaista amatöörimäisyyttä, että pieneläkin asiaan paneutumisella voi vain todeta, että asian valmistelijoilla on ollut enemmän intoa kuin taitoa, kyvyistä puhumattakaan. Koko arvopaperistamisidea onkin syytä tässä yhteydessä hylätä.

Hallituksen erityinen lempilapsi, jolla se on epätoivoisesti yrittänyt paikata totaalista asuntopolitiikan tuhoa, on lyhytaikainen korkotuki. Jo nyt Helsingin alueella hallitus onkin onnistunut nykäisemään noin 2 000 markan neliöhintapiikin uuteen asuntotuotantoon vai liekö se ollut oikein tarkoituskkin. Koituisihan siitä mukavat voitot niille, jotka ovat onnistuneet hankkimaan haltuunsa asuntoja toisten onnettomuuksien kustannuksella, jos hintatasoa saataisiin nykäistyä ylemmäksi koko asuntokannan osalta.

Hallituksen asuntopolitiikan lyhyttempoi-

suutta kuvaakin kaikkein parhaiten juuri lyhytaikainen korkotukijärjestelmä. Sen tulevien vuosien korkotasosta ja siten tuottamis- ja asumiskustannuksista ei pystytä antamaan mitään ennustetta, puhumattakaan siitä, mitä asukkaille tapahtuu kymmenen vuoden jälkeen, jolloin tuki lakkaa. Asuntoministeri on kuitenkin ongelman toteamalla, että kukas sitä nyt tietää, mitä elämä on kymmenen vuoden jälkeen. Eipä tietenkään kukaan. Mutta tämän maan päätöksentekijöiden pitäisi kyllä tietää se, että edullisia asuntoja tarvitaan varmasti kymmenen vuodenkin päästä. Mielestäni yhteiskunnan päätöksenteolla ei pitäisi tahallisesti rakentaa kuoppia tulevaisuuteen. Edessä ne ovat kumminkin.

Korkotukijärjestelmää on myös käytetty tahallisesti väärin. Niin kuin julkisuudessa on ollut tietoja, firmat ovat hankkineet valtiolta edullista rahaa ja hyödyntäneet sen sisäisillä kaupoillaan. Lainoitusta on käytetty suorana taloustukena. Näitä varoja on myös myönnetty konkurssikypsilä yhtiöille. Hallitus ei ole mielestäni kantanut täyttä vastuutaan korkotukilainoituksen myöntämisessä. Haluankin tietää, ovatko valtiovarainministeri ja asuntoministeri tietoisia, kuinka suuri luottoriski valtiolla on niissä korkotukikohteissa, joissa korkotuen saajayhtiön perustajana ollut rakennusliike on ollut jo konkurssissa korkotuen saamisajankohtana tai mennyt konkurssiin korkotukipäätöksen saamisen jälkeen. Tästä on esimerkkinä Kuopiossa sijaitseva Lujakiinteistöt Oy. Sen perustajan Lujarakennus Oy:n mentyä konkurssiin syksyllä '93 valtion Lujakiinteistöt Oy:lle myöntämä ja 50 vuokra-asunnon hankintaan osoittama korkotuki on sisällytetty luetteloon konkurssipesän saatavista ja veloista. Arvoisa ministeri, tämäkö on mielestänne oikeaa asuntopolitiikkaa? Minusta se on erittäin vastuutonta valtion varojen käyttöä, ja toivonkin, että asia tutkitaan myös tilintarkastajien toimesta.

Arvoisa puhemies! Yhteenvetona voi todeta, että hallitus pyrkii varmistamaan nyt käsittelyssä olevilla lakiesityksillään sosiaalisen asuntopolitiikan lopullisen kuoliniskun ja valitsemansa porvarillisen asuntopolitiikan jatkumisen. Se on onnen tie niille, joilla on rahaa maksaa ja sijoittaa, mutta kujanjuoksu niille, joilla ei ole työtä eikä rahaa omaan asuntoon. Se on hyöryläispolitiikkaa vanhempien nurkissa niille nuorille, jotka eivät onnistu saamaan hyvää koulutusta ja työpaikkaa. Pari kolme vuotta sitten joku tulevaisuudentutkija ennusti 90-luvun asuntopolitiikaksi uusilmioiksi perijöiden sukupolven. Todellisuudessa meillä on pennittömien sukupolvi. On

todella valitettavaa, että taloudellisen niukkuuden aikana hallitus on lähtenyt seikkailemaan lyhytikäisen asuntopolitiikan tielle. Tämä on valitettavaa myös siksi, että korjaustoimenpiteet tulevat olemaan erittäin hankalasti tehtävissä.

Ed. Suhonen merkitään läsnä olevaksi.

Puhetta on ryhtynyt johtamaan ensimmäinen varapuhemies Paakkinen.

Ministeri R u s a n e n : Arvoisa puhemies! Nyt käsittelyssä olevat esitykset uudeksi aravalaisiksi ja sen rinnalle tulevaksi korkotukilaiksi uudistavat asuntopolitiikan hoidon ja antavat tähän aikaan ja ajankohtaan sopivat välineet. Uuden aravalain tulee puitelakina sallia asuntopolitiikan hoitamista varten monipuoliset keinot valtion talousarviossa hyväksytyjen kehysten puitteissa. Varojen käytöstä päätetään lisäksi valtioneuvoston hyväksymässä käyttösuunnitelmassa.

Aravatuotannon rinnalle valmisteltujen korkotukien perusteena on ollut siirtää asuntotuotannon rahoitusta korkotuen suuntaan lainanannon sijasta.

Valtiontaloudellisista syistä rahastosiirtoon ei ensi vuoden talousarviossa esitetä varoja. Mutta talouden taas kohentuessa rahastosiirron alikorkaisuuden ja korkotuen maksamiseen tulee olla mahdollinen, kuten valiokuntakin on mietinnössään todennut, ja sitä ajatusta lämpimästi varmasti kaikki tässä salissa kannattavat. Siirto valtion Asuntorahastoon on siis jatkossa tarpeen. Rahastoon tulevat lyhennykset ja korot muodostavat aikaa myöten supistuvan mahdollisuuden lainoitukseen. Tämän vuoden tasossa rahaston kulujen jälkeen nettona voidaan käyttää noin 2 miljardia markkaa asuntotuotantoon rahastoon tulevasta rahasta.

Arvopaperistaminen, jota kohtaan täällä on kohdentunut varsin kovaa kritiikkiä, on käyttökelpoinen nimenomaan siirtymäkauden ajan ja antaa rahastolle mahdollisuuden asuntotuotannon ylläpitämiseen ja pitämiseen korkealla tasolla. (Ed. Kekkonen: Kenelle se on käyttökelpoinen, ei vähävaraisille?)

Korkotukilakien valmistelun tavoitteeksi asetettiin se, että korkotuella voidaan rakentaa kaikkien hallintamuotojen mukaisia ja hinnaltaan valtion lainoittamia vastaavia asuntoja.

Arvoisa puhemies! Aravalaki ja uudet korkotukilait muodostavat uuden tulevan asuntopolitiikan perustan. Asuntohallinnon uudistus huomisesta alkaen, asuntohallituksen lakkautuminen, Asuntorahaston käynnistäminen ja asuminen ja rakentamisen asioiden koonti yhteiseen osastoon ministeriössä yhdessä näiden lakien kanssa vaikuttavat haku-, myöntämis- ja hyväksymismenettelyyn. Tässä uudessa järjestelyssä karsitaan tarpeetonta valvontaa ja lupajärjestelmiä sekä siirretään toimivaltaa alemmas, pääsääntöisesti kuntiin. Valtioneuvoston hyväksymä käyttösuunnitelma ja ministeriö yhdessä Asuntorahaston kanssa ohjaavat tarkemmin uustuotannon, peruskorjauksen, lainoituksen ja korkotuen jakautumista kuten myös alueellista jakautumaa.

Korkotuesta on esitetty täällä kovin negatiivisia näkemyksiä. Senhän väitettiin erityisesti tämän vuoden alkuvuodesta käyvän erittäin huonosti kaupaksi. Ehkä näin olikin siitä syystä, että asuntopolitiikassa haluttiin elää muuttumattomuuden aikaa. Nyt tänä päivänä monet rakentajat ja rakennuttajat ovat osoittaneet, että korkotuella voidaan tuottaa asukkaille jopa aravalainaa halvempia asuntoja, ja tuskin on pahaa siinä, että asukkaille saadaan ja riittää asuntoja aiempaa halvempaan hintaan. (Ed. Seppänen: Valtion tuella!) — Valtion tuellahan ne arava-asunnotkin tehdään!

Asumisen eri muotojen edullisuutta asukkaan kannalta voidaan arvioida vain kulloisenkin taloudellisen tilanteen ja korkotason mukaan. Eriytynen ongelma on se, että kalliin rakentamisen aikakaudella myös valtion tuella tuotetut asunnot ovat nyt liian kalliita asua ilman asumistukea. (Ed. Kautto: No, miksei ole laskettu korkoja?) Useat aravavuokratalot ovatkin ongelmissa, joihin ratkaisuja etsitään ministeriön asettamassa, neuvottelevan virkamiehen Hirvosen vetämässä työryhmässä. (Ed. Seppänen: Oliko palkankorotus?)

Arvoisa puhemies! Muutaman vuoden käytössä ollut yhtenäislainajärjestelmä on johtamassa eräissä tapauksissa ongelmiin korkeiksi nousevien vuosikustannusten takia. Järjestelmä luotiin, kun sekä asukkaiden että yhteiskunnan tulot jatkuvasti kasvoivat. Uusi aravalaki sallii myös yhtenäislainajärjestelmästä luopumisen. Siihen näkökohtaan, joka valiokunnan mietinnössä tältä osin on esitetty, on myös syytä paneutua ja hyvin pikaisella aikavälillä selvittää näitä epäkohtia ja tuoda korjaus ehdotukset, jos ne edellyttävät lain-säädäntötarpeita.

Korkotuen myöntämismenettely on aravalain kevyempi. Tämä johtuu markkinaehtoisesta pankkilainoituksen käyttämisestä. Rahoitus onnistuu siellä ja vain siellä, missä on kysyntää ja syntyy rakennuttajan ja rahoittajan yhteinen linja.

Käyttörajoituksia ei ole syytä määrätä pidemmäksi kuin korkotukiajaksi eli 10—20 vuodeksi riippuen todellakin korkotukiajasta. Käyttörajoitukset päättyvät, jos laina päättyy tai maksetaan pois. Erityinen pelonaihe ei ole se, että asunnot menisivät sijoitusasunnoiksi. Asunnot säilynevät vuokrakäytössä varsinkin, jos asuntoja on tarpeeksi.

Myös tulorajoja voidaan mielestäni pitää varsin vanhakantaisina jäänteinä, sillä aravatuotannosta voidaan jo nyt ostaa asuntoja vapaarahoitteisina. Aravaomistusasunnoille ei ole enää myöskään muita hankinnan esteitä kuin tulorajoja.

Arvoisa puhemies! Näillä uusilla laeilla avataan uusi aikakausi valtion rahoittaman asuntotuotannon tuottamisessa ja erityisesti merkittävimmän kansallisvarallisuutemme, noin kahden miljoonan asunnon, ylläpidossa ja hoidossa.

Ed. K a u t t o (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy sanoa, että ministerin puheenvuorossa ei ollut muuta hyvää kuin se, että hän hyvin pitkälle itsekkin myönsi ne epäkohdat, mitä näissä lakiesityksissä ja hänen harjoittamassaan asuntopolitiikassa on. Haluaisin puuttua kahteen kohtaan.

Hän väitti, että lyhytaikaisella korkotuella rakennetut asunnot säilyvät varmasti vuokrakäytössä. Kyllä, jos säilyvät. Niin, miten ministeri aikoo silloin ratkaista sen ongelman, että vuokrat täytyisi vähintään kolminkertaistaa? Ilmeisesti valmistellaan sitä, että siinä vaiheessa myös näitten ihmisten palkat tulevat korottumaan siinä suhteessa, että he pystyvät vastaamaan näistä maksuista.

Sitten toinen kysymys. Haluan edelleenkin perätä vastausta siihen, onko oikein sijoittaa yhteiskunnan asuntotuotantoon tarkoitettuja varoja konkurssikypsiin yrityksiin.

Ed. M y l l e r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä ministeri Rusanen esittelemä uusi uljas asuntopolitiikka on kyllä hyvin mielenkiintoista sen vuoksi, että hänhän itsekkin myönsi sen, että nimenomaan sosiaalisin perustein valikoiva aravatuotanto ollaan ajamassa alas ja sen tilalle valtion erittäin korkeasti subventoimaan

korkotukituotantoon ollaan panostamassa. Näiden kahden ero on nimenomaan se, että tästä lyhyestä korkotuesta ei tule rakennusyhtiölle minkäänlaisia korkokustannuksia, koska yhteiskunta maksaa ne. Kymmenen vuoden aikana nämä asunnot voidaan saada erittäin edullisesti vuokrattua, ja kymmenen vuoden jälkeen omistaja saa niistä koko lailla hyvän voiton myydessään. Aravatuotanto taas pysyy koko ajan vuokrakäytössä ja se tuki, minkä yhteiskunta panostaa siihen, tulee asukkaiden hyväksi. Näillä on aivan selkeä yhteiskuntapoliittinen ero. Minusta oli kyllä tietysti ihan hyvä, että ministeri itse kertoi, että hän kannattaa sitä järjestelmää, jonka lyhytaikainen korkotuki luo, eli sitä, että valtio panostaa erittäin paljon, mutta se ei välttämättä millään tavalla tule asukkaiden eikä ainakaan pienituloisten asukkaiden hyväksi.

Ed. S e p p ä n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on nyt kysymys valtion varojen suuren luokan väärinkäytöstä. Nimittäin me elämme aikaa, jolloin yhteiskuntaa ollaan ajamassa alas. Ne suojaverkot, joita on rakennettu pienituloisille ihmisille, ollaan ottamassa pois. Yksi niistä on arava-asumiseen liittyvä tukijärjestelmä. Hallitus on nyt romuttamassa aravajärjestelmää, jossa on ollut tuelle tietyt ehdot. Tukea asumiseen ovat saaneet vain sellaiset ihmiset, joilla on ollut riittävän pienet tulot, ja sellaisille ei ole tukea annettu, joilla on ollut riittävän isot tulot.

Nyt ministeri Rusanen ja tämä porvarihallitus ovat muuttamassa tuen antamisen perusteita, ovat antamassa tukea rakennusliikkeille. Lyhytaikainen korkotukijärjestelmä on sitä, että rakennusliikkeille annetaan suomalaisessa yhteiskunnassa aikaisemmin pienituloisille varattu asumistuki. Tämä on mielestäni törkeätä ja osoittaa tältä hallitukselta yhtä huonoa moraalialaa kuin se, että ministeri Rusanen johdolla asuntoministeriössä olevien kokoomuslaisten virkamiesten palkkoja on nostettu samassa yhteydessä, kun pienituloisilta eläkeläisiltä viedään pois indeksikorotukset.

Ministeri R u s a n e n : Arvoisa puhemies! Jostain syystä valiokunnan jäsenet ovat käsittäneet tämän aravalain täsmälleen väärin, jos he olettavat, että aravavuokratuotanto ollaan romuttamassa. Sen taso säilyy tänä vuonna ja vielä seuraavana ja sitä seuraavinakin vuosina varsin korkeana, 10 000 asunnon suuruisena tänä vuonna ja ensi vuonna. Riippuu tietysti mahdollisuuksista, päästäänkö niitä alkamaan, mutta rahat-

han ovat varatut ja siirtyvät ja säilyvät siirtomäärärahana budjetissa. Jos katsotaan, että valtion tuottaman asuntotuotannon määrän pitäisi olla 100 prosenttia vuosittain tarvittavasta asuntotuotannosta, niin silloin tietysti voidaan tällaiseenkin olettamukseen mennä. Mutta kun meillä on tarve noin 35 000 asunnosta vuosittain ja valtio ehkä voisi niistä rahoittaa subventoimalla 40 prosenttia, niin tämäkin edellyttäisi vain 14 000:ta asuntoa. Tämän 10 000 aravavuokra-asunnon lisäksi olemme ottaneet käyttöön korkotukijärjestelmät väliaikaisena ratkaisuna, ja sillä mallilla tänä vuonna ja tästä eteenpäin on ideana vajaan 10 000 asunnon tuottaminen, eli tällä subventiotasolla hyvinkin täytetään ne vaatimukset, mitä valtion rahoittamana ja tukemana asuntotuotantona voidaan pitää kohtuullisena.

Mitä tulee kansanedustajien tekemiin kysymyksiin, ed. Kautto kysyi vuokratuotannon mahdollisuutta kymmenen vuoden jälkeen. Todellakin kysymys on tietenkin siitä, että emme pysty sanomaan korko-, hinta- emmekä kustannustasoa kymmenen vuoden päästä, mikä se on, ja muuttuvatko vuokrat kaksin-, kolmin- vai viisin kertaisiksi. Ne ongelmat on sitten sinä aikana tietysti hoidettava tavalla, johon en pysty ennustajana vastausta sanomaan.

Mitä tulee asuntotuotantoon tarkoitettujen varojen antamiseen konkurssiyrityksiin, niin ehdottomasti ei voida antaa. Jos tällaisia virheanalyysyjä on tapahtunut, ratkaisut on selvitettävä ja siitä vastuussa olevat saatettava tietysti vastuuseen.

Kysymykseen korkokustannuksista tapahtuvasta vuokratuotannosta tai yleensä korkotukituotannosta ed. Myllerille toteaisin, että sellaista mallia ei ole olemassa, ettei rakentajalle syntyisi korkokustannuksia. Jos laskelmat, joita täällä esitellään, että se on rakennuttajalle erittäin edullista, perustuvat siihen korkotuen tasoon, mikä on ollut vuonna 93 käytössä, niin silloinhan laskelmat ovat tietysti täysin vääriä. Korkotuki määritellään korkotuen antamisvuotena, ja se säilyy kymmenen vuoden ajan tai korkotuen määrittelyajan, mutta jos korossa tapahtuu muutoksia, niin kuin varmasti ensi vuonna aloitettavissa korkotukihankkeissa, korkotuki ei ole tätä 8:aa prosenttia, mitä se nyt on.

Ed. Seppäsen esittämään näkemykseen aravatuotannon säilymisestä nähdäkseni jo vastasin.

Ed. Seppänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta ministeri Rusanen ei ole

ymmärtänyt, millaista lakia ja millaisia budjettimäärärahoja hän on esittelemässä eduskunnalle. Meille on esitelty ympäristövaliokunnassa, että ensi vuoden budjettiin liittyy aravamäärärahoja vain 5 500:aa uutta vuokra-asuntoa varten, ja nyt te puhutte 10 000:sta. Te ette näy tässä suhteessa olevan edes perusrehellinen.

Mitä tulee ymmärtämiseen liittyviin kysymyksiin, niin kyllähän te olette nyt antamassa rakennusliikkeille mahtavaa korkotukea. 7 500 asuntoa ollaan rakentamassa lyhytaikaisen korkotuen piirissä niin, että viitenä ensimmäisenä vuonna korkotuki on 8 prosenttia, viitenä seuraavana vuonna 6 prosenttia. Se tulee saamaan aikaan rakennusliikkeiden hyväksi tulonsiirron, joka tässä on tapahtumassa silloin, kun rakennusliikkeet rakennuttavat itse asuntoja kaupunkien parhaille liike- ja asumispaikoille, mistä ne voidaan kymmenen vuoden kuluttua myydä vapailla markkinoilla ja vielä saada toinen hyöty rakennusliikkeille. Kymmenen vuoden aikana oletettavasti parhaille paikoille rakennettavat asunnot, jotka rakennetaan riskittömästi sen vuoksi, että valtio takaa rakentamisen kustannukset, tuottavat toisen tulonsiirron rakennusliikkeiden hyväksi.

Te olette romuttamassa aravalainajärjestelmän. Te olette ottamassa käyttöön korkotukijärjestelmän, joka on myös pankkitukea. Siinä mielessähän teidän hallituksenne on täysin tyylipuhdas: pankkitukea kaikissa mahdollisissa muodoissa. Nyt myös pienituloisten asuntorahat ollaan antamassa korkotukena pankeille. Siitä on kysymys. Pankit voivat periä korkeampaa korkoa, ja te maksatte valtion avustuksella pankeille korkean koron ja muussa tapauksessa asukkaille myönnettävän matalamman koron erotuksen. Tässä mielessä te olette siirtämässä köyhäinavun rikkaille.

Ed. Kautto (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä todella sanon, että ministerin olisi ehkä hieman syytä tarkkailla myös sitä, miten hänen organisaationsa toimii, jos sitä nyt yleensä enää asuntopuolella on jäljellä. Tosiaan siinä yhteydessä, kun lyhytaikaisia korkotukilainoja kaupattiin puhelinkampanjoilla kaiken maailman yhtiöille, taisi tapahtua useampi kuin yksi virhe, joten ministerin olisi syytä seurata myös tältä osin käskyjensä tuottamia toimenpiteitä.

Sitten toinen asia. En tiedä onko todella niin vaikea ymmärtää, että ilman muuta tällaisia aravatuotantomääriä ei tule toteutumaan sen vuok-

si, että korkotukilainat ovat yrityksille, rakennuttajille, niin paljon edullisempia, että niillä ei ole minkäännäköistä houkutusta ryhtyä rakentamaan aravatuotantoa. Sitten nämä uudet aravat ovat myös niin paljon kalliimpia tuleville asukkaille, että eihän ihmisten herranjestas kannata tällaiseen mukaan lähteä. Tämä on se yksinkertainen logiikka, että nämä varaukset, joita hallitus on budjetissaan tehnyt tälle ja ensi vuodelle, eivät kerta kaikkiaan tule toteutumaan.

Ed. V a n h a n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mitä tulee korkotukeen, niin ymmärtääkseni eduskunta vuoden alussa tämän vuoden budjettia käsitellessään määritteli korkotuen määrän. Kyllä minä ainakin luotan niihin hallituksen esityksiin, että valtioneuvosto tulee ensi vuonna korkotuen tasoa laskemaan siten, että 8:n tai 7:n prosentin korkotukea yrityksille ei enää ensi vuoden puolella myönnetä, vaan korkotuen määrä asetetaan tietysti korkotason laskua vastaavalle tasolle. Ainakin oma toiveeni on se, että korkotuki olisi subventioasteeltaan verrannollinen aravalainojen kautta saatavaan tukeen. Kun näin tehdään, en usko, että arava- ja korkotukihankkeiden vertailu lopullisen hintatason kannalta olisi sellainen, että aravaa ei kannataisi rakentaa. Olen varma siitä, että aravakiintiöt kyllä pystytään täyttämään.

Peruserohan tässä keskustelussa on arvio siitä, voisiko valtio ottaa aravalainoitukseen nyt lisämiljardeja lainaa ja suorittaa myös sen budjettisiirron, joka aikaisempina vuosina on ollut. Hallituksen arvio on se, että nyt ei valtiontalouden syiden takia siihen ole mahdollisuutta. Siksi laman syvinä vuosina on sekä mentävä syömään ikään kuin aikanaan kerättyä pääomaa arvopaperistamalla osa aravalainoista ja ottamalla nyt käyttöön siihen myöhemmin tulossa olevia saattavia ja toisekseen luomalla ja käyttämällä voimakkaasti korkotukijärjestelmää, jossa saadaan yksityisiä lainavaroja vuokra-asuntotuotantoon. Minusta se on arvokasta, ja kun korkotuki painotettaisiin vielä pitkäaikaisiin korkotukiin, silloin päästäisiin hyvin rinnasteiseen järjestelmään aravavuokra-asuntojen kanssa.

Ed. K o r k e a o j a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielestäni tässä keskustelussa ovat nyt tahallisesti opposition edustajat sekoittaneet sen lyhytaikaisen korkotuen järjestelmän, joka on käytössä tänä vuonna, ja sen, mitä ajatellaan jatkossa. Tämänvuotinen korkotukijärjestelmä, nimenomaan lyhytaikaiset korkotukipää-

tökset ja niillä rakennettava tuotanto, on nähtävä ensisijaisesti suhdannepoliittisena toimenpiteenä, ja myös vasemmiston taholta on täällä voimakkaasti haluttu pitää esillä sitä, että rakentamista olisi erinäisin keinoin edistettävä. Tämä toimenpide tuottaa nyt juuri sen tuloksen, että asuntotuotantoa lähtee liikkeelle.

Mitä tulee siihen kritiikkiin, joka kohdistuu ylipäättänsä korkotukijärjestelmään jatkossa, voi hyvin yhtyä siihen näkemykseen, mitä ed. Vanhanen totesi. Vanha aravajärjestelmä on peräisin niiltä ajoilta, kun yhteiskunnassa oli pääomapula ja pääoman saannin turvaamiseksi tarvittiin aravajärjestelmä. Nyt pankeista on rahaa saatavissa. Ongelma on asunnonhankkijan kannalta se, mikä on korkokustannus. Kun valtio tässä tulee korkokuluja subventoimaan, niin tällä tavalla järjestelmä toimii vähävaraisen asunnonhankkijan hyväksi samalla tavalla kuin aravalainajärjestelmä. Ei tässä ole oleellista eroa, kuten ed. Vanhanen todella myös edellä totesi.

Ed. M y l l e r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos keskustan edustajat ovat todellakin sitä mieltä, mitä he ovat tässä kertoneet olevansa lyhytaikaisesta korkotuesta, miksi me emme sitten päässeet valiokunnassa yksimielisyyteen siitä, että kaikki tuki ohjataan Asuntorahastoon, alikorkoisuuteen, ja sitä kautta voimistetaan rakentamista? Nimittäin tätä kautta valtio saa edullisimmin lainaa ja sitä kautta edullisuus tulee myös asunnonhankkijan osaksi. Tällä tavalla voidaan myös kohdentaa sosiaalisesti oikeudenmukaisesti se tukimarkka, mikä meillä on käytettävissä. Nyt kun meillä on kaksi järjestelmää eikä toisen kautta ole minkäänlaista sosiaalista tarveharkintaa, vuokratuotteet eivät määrydy minkään yleisesti hyväksytyn hinnoittelun perusteella vaan markkinahinnan perusteella, niin korkotukijärjestelmää ei voi verrata aravatuotantoon, siinä on niin suuria eroja. Eikä se sen vuoksi voi olla osa sosiaalista asuntotuotantoa.

Ed. H a u t a l a : Arvoisa puhemies! Tämän hallituksen politiikan ehdoton katvealue on asuntopoliittikka. Siitä keskustellaan täällä keran vuodessa budjetin yhteydessä, ja nyt on tilaisuus yrittää puhua siitä vähän perusteellisemmin, kun hallitus on tuonut eduskunnan hyväksyttäväksi kaksi puitelakia, aravalain ja aravalain rinnalle kehitettävän lain korkotuesta. Mielestäni valiokunta teki hyvin viisaasti, kun se yksimielisesti edellytti, että hallitus tuo asuntopoliittisen selonteon eduskunnalle. Sillä tavalla voidaan

nostaa asuntopolitiikan painoarvoa suomalaisessa yhteiskunnassa. Se on vähintäänkin kohutuullista sen takia, että tuskin mikään muu asia vaikuttaa ihmisten arkielämään niin paljon kuin asumisen puitteet ja tietenkin myös sen rahoitus. Nyt totean, että varmasti tällä hetkellä suurtyötömyys on toinen asia, joka ihmisiä rasittaa erittäin rajusti.

En esitä kumpaakaan näistä laeista hylättäväksi, koska toisaalta ne ovat puitelakeja, joiden toteuttaminen hyvin pitkälle riippuu valtioneuvoston päätöksistä ja budjettipäätöksistä, mutta sen voin sanoa, että, ministeri Rusanen, näitä välineitä, näitä puitelakeja, olisi kyllä osattava käyttää ja teidän esityksenne siitä eivät ole ollenkaan vakuuttavia. Senpä takia olen ollut mukana kirjoittamassa vastalauseita ja esittämässä muutoksia joihinkin pykäliin. Toisaalta näitä lakeja ei myöskään oikein voi esittää hylättäviksi sen takia, että sillä tavalla saataisiin tämä surkea asuntopolitiikka vielä huonompaan jamaan, koska lait kuitenkin tuovat joitakin parannuksia nykytilanteeseen. Tällaiseksi parannukseksi arvioin sen, että nythän korkotukilaissa tulee mahdollisuus pidempiaikaisempaan korkotukeen, mitä pidän ehdottoman järkevänä.

Asuntopolitiikassa on todella tapahtunut selvä siirtymä, josta edelliset puheenvuoron käyttäjät ovat todistaneet, eli aravalainoituksesta ollaan siirtymässä korkotukeen. Tällä tavalla on helppo unohtaa tämänhetkiset aravalainoituksen ongelmat, ja niihin valiokunnan oppositio on suuressa yksimielisyydessä kiinnittänyt huomiota, ja niin kuin ed. Vanhasen esittelypuheenvuorosta kaikki kuulivat, myös valiokunnan hallituspuolueiden edustajat myöntävät, että tilanteessa on paljonkin korjaamisen varaa. Sosiaalinen harkinta jää hyvin pitkälti pois tästä korkotuesta, kun lyhytaikaisessa korkotuessa ei minkäänlaisia vaatimuksia näistä asioista ole.

Yksi esimerkki siitä, miten todella käytännössä aravavuokratuotantoon varatuista tonteista esimerkiksi Helsingissä siirrytään täällä parjatun ja aiheesta parjatun lyhytaikaisen korkotuen käyttöön, on se, että Helsingin kaupunginvaltuusto myi viime keskiviikkona yhden Ruoholahdessa sijaitsevan erittäin hyvän tontin, jonka kaupunki olisi itse rakennuttanut aravavuokratontiksi, mutta nyt se myytiin Merimieseläkekassalle kymmenen vuoden korkotuella maksettavaksi. Näissä asunnoissa on se ongelma, että kukaan ei tietenkään voi taata sitä, että niillä tehdään pysyvää vuokra-asuntokantaa.

Mielestäni vähimmäisvaatimus, johon ministeri ja hallituspuolueiden edustajat olisivat voineet suostua, on se, että mikäli suhdannepoliittisista syistä lyhytaikaista korkotukea halutaan nyt työntää markkinoita ja asuntorakentamista piristämään, tuki olisi pitänyt varata kokonaisuudessaan kunnallisille ja yleishyödyllisille yhteisöille, koska niillä on sentään jokin moraali jäljellä siinä, että ne myös pyrkivät muuhun kuin keinotteluun. Ne pyrkivät varmasti luomaan pysyvää vuokra-asuntokantaa. Ehkä Helsingin esimerkki ei ole pahimmasta päästä sen takia, että voi kuvitella, että Merimieseläkekassalla saattaa tällainen sosiaalinen tarkoituksiperä olla, mutta hyvin monilla muilla yhtiöillä, jotka lyhytaikaista korkotukea tulevat käyttämään, ei sellaista ole.

On mielestäni vastuutonta sanoa, että emmehän me voi tietää, mikä tilanne on kymmenen vuoden päästä. Totuus kuitenkin on se, että tällä hetkellä juuri pumpataan näille onnenpekoille niin paljon valtion korkotukea, että he voivat jopa saada sitä enemmän kuin korko pankista otetulle lainalle. Tällaisiakin esimerkkejä on kuultu. Mielestäni apulaiskaupunginjohtaja Korpinen kaupunginvaltuuston kokouksessa sanoi hyvin viisaasti, että tätä lyhytaikainen korkotuki on syytä rinnastaa omistusasumisen eikä ollenkaan vuokra-asumisen tukemiseen. Siinä ei nimittäin juurikaan ole mitään tunnusmerkkejä sosiaalisesta asuntotuotannosta.

Tällä hetkellä olisi tärkeää hyvin aktiivisesti kehittää Asuntorahastoa. On selvää, että valtiolla ei välttämättä nyt ole samalla tavalla rahaa budjetin kautta kuin joitakin vuosia sitten, mutta tämän ei pitäisi tarkoittaa sitä, ettei aktiivisesti yritettäisi etsiä muita varainhankintatapoja Asuntorahastolle. Haluaisin tietää, minkälaisia keskusteluja on käyty tällaisesta valtion budjetin ulkopuolisesta rahoituksesta esimerkiksi eläkerahastojen suuntaan, koska nykyisissä olosuhteissa olisi hyvinkin mahdollista, että niiltä voitaisiin saada pitkäaikaiseen asuntorahoitukseen rahoja. Niille varmasti riittäisi esimerkiksi 4 prosentin reaalikorko.

Oikeastaan ainoa asia, missä olen muun opposition kanssa ollut hieman eri mieltä, on arvopaperistaminen, koska katson kuitenkin, että se on yksi tapa, jolla valtio yrittää kehittää budjetin ulkopuolista rahoitusta. Tiedän, että siihen sisältyy riskejä, mutta valiokunnan enemmistö on parhaansa tehnyt, että nämä riskit eivät kohdistuisi vuokralaisiin. Sitä paitsi siinä ei ole kysymys pelkästään keinottelusta dollarimarkkinoilla ja dollarikursseilla, vaan kyllä tässä lakiehd-

tuksessa mahdollistetaan myös se, että kotimaisista lähteistä voidaan arvopaperistamalla hankkia rahaa. Eli täytyy sitten tapauskohtaisesti harjoittaa vastuullista politiikkaa, mutta pidän ihan järkevänä, että tällainen varainhankintatapa otetaan käyttöön.

Tässä keskustelussa tuppaa unohtumaan, että tällä hetkellä varmasti kymmenet-, ellei sadattuhannet perheet ovat asuntoloukussa sen takia, että täysin syyttään ostivat asunnon epäedulliseen aikaan, ja kun arvojen romahdus on vienyt heidän omaisuutensa, he ovat suuressa kiipelissä. Mielestäni pitäisi pikaisesti miettiä, voitaisiinko Asuntorahaston toimin näitä lainoja muuttaa erittäin pitkäaikaisiksi, jolloin asuntokiipelissä olevat ihmiset voisivat siirtää tulevaisuuteen niitä maksuja, joista he eivät omaisuuttaan pilkkahintaan menettämättä tällä hetkellä voi selvitä. Tässä yhteydessä nimenomaan olisi syytä ottaa selville, voitaisiinko eläkerahastojen kautta saada tällä tavalla rahaa käyttöön. Tällaisen ajatuksen on esittänyt valtiotieteen lentsiaatti Osmo Soininvaara hiljattain yhdessä kolumnissaan. Pidän sitä erittäin harkitsemisen arvoisena.

Arvoisa puhemies! Kuluttajansuojia Suomen asuntomarkkinoilla on tällä hetkellä täysin olematon sen takia, että tukimuotoja on todellakin lähes astronominen määrä. Kun vielä koron lasku on sekoittanut täydellisesti eri tukimuotojen keskinäisen edullisuuden, on aivan liikaa vaatia, että nuori asunnontarvitsija, joka hankkii ensiasuntoa, ymmärtäisi, mitä hänen juuri nyt kannattaa tehdä. Mielestäni pitäisikin tehdä asuntopolitiikan kuluttajansuojaselvitys. Se varmaanakin osoittaa sen, että ihmiset vieläkin ja taas joutuvat aivan kohtuuttomaan tilanteeseen sen takia, että hallituksen asuntopolitiikka on tempoillevaa ja lyhytnäköistä ja ikään kuin valtiontalouden ongelmien varjolla tehdään myös laadullisesti erittäin keinoa asuntopolitiikkaa. Kyse ei todellakaan ole vain siitä, että valtiontalous asettaa nyt rajat rahoitukselle, vaan siitä, että nämä järjestelmät ovat luvattoman sekavia. Ymmärtäisin, että se asuntopoliittinen selonteko, jota valiokunta hallitukselta nyt edellyttää, olisi oiva tilaisuus tehdä selkoa eri tukimuotojen tarkoituksenmukaisuudesta.

Lamataloudessa pitäisi olla mitä tärkeintä, että ne niukat valtion varat, joita asumiseen osoitetaan, kohdistettaisiin sosiaalisesti oikeudenmukaisesti. Tässä yhteydessä on syytä todeta, että valtiovarainministeriön edustajia myöten valiokunnassa monet asiantuntijat kiinnittivät huomiota siihen, että kohtuuttoman suuri osa suo-

malaisesta asuntorahoituksen tuesta kulkee verovähennysjärjestelmän kautta. Siinähan nimenomaan tuetaan kaikkein ylimpiä tuloluokkia, samaan aikaan kun asumistukea on jouduttu karsimaan aina vain uusilta sosiaalisilta ryhmittymiltä, jolloin alimmat tuloluokat tästä entisestään kärsivät.

Nyt tarvittaisiin kokonaisvaltaista tarkastelua, jolla mielestäni nimenomaan Asuntorahaston puitteissa tehdään selkeä järjestelmä, jolla tuetaan asumista asunnon hallintamuotoon katsomatta. Painopisteen pitäisi olla siinä, että annetaan ihmisille tarpeeksi pitkä aika selviytyä asunnon hankinnan aiheuttamista kuluista. Hallituksen tämänhetkinen pyrkimys kannustaa lyhytaikaista, kymmenvuotista, korkotukea on kerta kaikkiaan sekoittanut tilanteen. Olenkin esittänyt muun opposition mukana, että tästä kymmenvuotisesta korkotuesta luovutaan.

Ministeri R u s a n e n : Arvoisa puhemies! Aivan lyhyesti vastaan muutamiin täällä esitettyihin näkökohtiin, jotka erityisesti korkotuen käytön ympärillä ovat herättäneet mielipiteitä ja kritiikkiä.

Muun muassa ed. Myller oli sitä mieltä, että valtio saisi edullisemmin lainaa ja se olisi asunnon saajan ja asujan kannalta edullisempi vaihtoehto. Näin tietysti olisi, jos valtio saisi lainaa. Korostan sitä, että ensi vuoden budjetissa tulojen loppusumma on 123 miljardia ja menot 188 miljardia. Sen lisäksi on kaikenlaista muutakin jo olemassa olevaa velkaa, niin että kysymys on siitä, että myös asuntopolitiikka on sopeutettava niihin taloudellisiin raameihin, joissa kokonaisuudessaan valtion toiminnat liikkuvat. — (Ed. Seppänen: Paljonko siitä rahoja riittää pankeille?) — Tietenkin on eri kriteereitä, ed. Seppänen, ja voidaan tehdä ties mihin vertailua, mutta en halua siihen nyt mennä.

Toinen kysymys — sitä ed. Kauton puheenvuorossa korostettiin — on, että korkotukea olisi puhelinmyynnein jopa edistetty. Näin varmasti on tapahtunut, ja on asuntoviranomaisten tehtäväkin huolehtia asuntopolitiikan hoitamisesta valtioneuvoston ja eduskunnan lukkoon lyömien suuntaviivojen mukaisesti. Mutta haluan korostaa, että ei ole monta vuotta siitä, kun puhelinmyynnillä myytiin aravavuokratuotantoa, kun se ei muuten olisi mennyt kaupaksi. Eli riippuen suhdanteista aina on näitä erilaisia tilanteita.

Ed. Hautalan kysymykseen eläkevakuutusrahojen käyttämisestä muistan aikaisemminkin vastanneeni tältä paikalta. Sitä on tutkittu ja sel-

vitetty koko tämän hallituksen olemassaolon ajan, ja tällä hetkelläkin on taas alustavia uusia neuvotteluja käynnissä. Mutta erityisesti korostan sitä, että siinä ed. Hautala on väärässä, jos hän kuvittelee, että nämä yhteisöt 4 prosentin tuotolla rahansa liikkeelle pistävät. Kyllä sielläkin on selkeästi todettu, että bisnes on bisnes, ja rahat ohjautuvat niihin kohteisiin, missä tuotto on edullisin. Eli kyllä tällainen sosiaalisuuden ja hyväntekeväisyyden piirre joka tapauksessa näidenkin rahojen ympäriltä puuttuu. Eli siihen en panisi paljon painoa. Mutta jos ne muuten saadaan investointitoimintaan kotimaassa ja kotimarkkinoiden kehittämiseen, niin siihen ratkaisuun olen aina valmis etsimään käyttökelpoisia keinoja.

Ed. V a n h a n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen ed. Hautalan kanssa samaa mieltä siitä, että asuntopoliittinen keskustelu on ollut täällä eduskunnassa eräänlaisessa katveessa ja senkin kannalta selonteko olisi tarpeen. Minusta sitä tarvittaisiin myös sen tähden, että asuntoministeri pääsisi esittämään kerrankin kokonaislinjauksen hallituksen toiminnasta, joka linjaus ja toimenpiteet eivät ole olleet tavattoman epäonnistuneita näinä vaikeina aikoina. Erittäin paljon on myönteistä saatu aikaan.

Lyhytaikainen korkotuki tässä lakinipussa ei itse asiassa ole oikeassa ympäristössään. Se ei ole tarkoitettukaan sosiaalisiksi asuntotuotannon järjestelmäksi, vaan paremminkin sitä ehkä voisi rinnastaa asp-järjestelmään tai verovähennysjärjestelmään. Tämä lyhytaikainen korkotukihan on jo toistakymmentä vuotta vanha järjestelmä, jonka eräänä tavoitteena on ymmärtääkseni vuokra-asuntojen saaminen mm. yhdyskuntarakenteen kannalta keskeisille paikoille.

Ed. Hautalan kanssa olen samaa mieltä siitä, että me tarvitsimme pysyvää vuokra-asuntokantaa. Vuosikymmenten ajan oli systeemi, että kun aravalla saatiin jotain aikaan, niin vähintään sama määrä, ellei enemmän, hävisi yksityisiltä markkinoilta vuokra-asuntoja. Tämän hallituksen aikana yksityisiltä markkinoilta on saatu jo yli 20 000 vuokra-asuntoa markkinoille lisää ja korkotukiasuntoja syntyy. Vuosi sitten oppositio vakuutti ja monet asiantuntijatkin vakuuttivat, että tällä korkotukijärjestelmällä ei lähde liikkeelle kuin muutama kymmenen, korkeintaan muutama sata, vuokra-asuntoa. Nyt nähdään, että niitäkin syntyy tuhansia. On kiinni yleisten asuntomarkkinoiden kehitymisestä se, miten vuokra-asunnot säilyvät tulevina vuosina, ja sii-

hen pitää huomiota kiinnittää. Nytkin meillä on toki pysyviä vuokra-asuntoja aravakannassa tyhjiillään mm. taantuvilla teollisuuspaikkakunnilla. Ei sitäkään aikanaan pystytty ennustamaan.

Ed. S e p p ä n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielestäni ministeri Rusanen kertoi sen, miten asia on, eli nyt virkamiehet ovat markkinoimassa rikkaille valtion tukea myymällä näitä korkotukisopimuksia. Jos on aikaisemmin markkinoitu aravatukea, silloin on tehty oikein. On etsitty kohteita, joilla voidaan tukea pienituloisia ihmisiä. Tämän takia painopisteen vaihtaminen köyhien tukemisesta rikkaiden tukemiseen on väärää asuntopoliittikkaa.

Ministeri Rusanen, näillä toimenpiteillä te syötte resursseja myös tulevilta vuosilta sosiaaliselta asuntotuotannolta eli aravatuotannolta. Kun te nyt myönnätte valtion rahoja, puhelimitse markkinoitte valtion rahaa tueksi 8 prosentin korkotuella viideksi vuodeksi, sen jälkeen 6 prosentin korkotuella, niin ne rahat on syöty koko kymmenen vuoden ajaksi ja niitä ei ole käytettävissä aravatuotantoon myöskään tulevan kymmenen vuoden aikana. Eli tällä tavalla te ette syö vain tämän vuoden resursseja, vaan te syötte kymmenen vuoden resurssit, koska ne rahat joudutaan antamaan korkotuen muodossa tästä eteenkinpäin joka vuosi erikseen. Tämä on kohtuuton hyökkäys sosiaaliperusteista, pienituloisia suosivaa asuntotuotantoa vastaan. Siitä te olette vastuullinen niin kuin koko tämä porvarihallitus. Eli te markkinoitte epäoikeudenmukaista yhteiskuntaa soittelemalla rakentajille, kelpaako valtion köyhäinapu teille, rikkaille.

Ed. H a u t a l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Vanhanen sanoi, että tämä lyhytaikainen kymmenen vuoden korkotuki pitäisi rinnastaa asp- ja korkovähennysjärjestelmiin. Mutta sattuu olemaan niin hauska, että sellainen henkilö, joka kymmenen vuoden kuluttua lunastaa omakseen tällä korkotuella rakennetun asunnon, saa vielä asp-tukea ja korkovähennysjärjestelmän edut, mikäli ne ovat silloin käytettävissä, ja mahdollisesti vielä asumistukea, mutta silloin hän todennäköisesti ei olisi niin valttavan hyvätuloinen.

Joka tapauksessa valiokunnassa on käynyt selville, että tähän asumismuotoon voidaan pumpata nyt neljää kautta valtion tukea: kymmenen-vuotista korkotukea ja mahdollisesti myöhemmin asp-tukea, korkovähennystukea ja asumistu-

kea. Onhan se nyt hieman runsasta, jos näin voisi sanoa. Juuri niille korkotukiasunnoille, jotka tullaan lähiaikoina aloittamaan, vaikka tätä olisi ollut ennenkin olemassa, niin onhan se 8 prosentin korkotuki kyllä melkoinen. Ainakin Helsingissä on laskettu, että rahaa kyllä saa sen allekin. Nyt olisi varmasti ihan senkin takia jo rakennuttajia tarjolla, että valtio suorastaan lapioides- taa rahaa sisään. Mahtaako se olla kovinkaan koh- tuullista?

Ed. K a u t t o (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Vanhaselle haluan todeta, että tätä lyhytaikaista korkotukijärjestelmää käytettiin ennen siten, että kunnat ja yleishyödylliset yhteisöt, seurakunnat esimerkiksi, tekivät näillä lainoilla työsopimussuhdeasuntoja. Minun mielestäni on aivan eri asia se, markkinoidaanko lainoja ja tällaisille yhteisöille ja kuinka luotettavia ne ovat, sen sijaan että niitä markkinoidaan erilaisille rakentamisen yrityksille, jotka käyttävät niitä aivan toiselta pohjalta. Sama idea tulee esiin myös siinä, kun ministeri puolusteli sitä, että kylä aravavuokra- ja -omistusasuntojakin on markkinoitu puhelimitse. Niin pitikin, mutta on aivan eri asia markkinoida kunnille ja sitä kautta asuk- kaille kuin ottaa puhelinluettelosta yrityksiä ja ruveta käymään niitä läpi. Kyllä minä sanon, että vaikka tällä hetkellä kunnat ovat vaikeuksissa ja ilmeisesti yritetään konkurssiin saattaa jopa nii- täkin, niin onhan se kuitenkin aivan eri asia, kun ajatellaan sitten, mitä ovat takuut, saatavuudet ja mikä on tulevien asukkaiden turvallisuus näissä asioissa.

Sitten toinen asia. En vieläkään ymmärrä sitä, miksi näitä varoja ei ole voitu tosiaan käyttää aravajärjestelmää kehittämällä, sitä turvaamalla, sitä tukemalla. Minä uskon, että kaikilta olisi löytynyt ymmärtämystä siihen, että mahdollisesti määrissä olisi voitu tinkiä, mutta sitä on mahdo- tonta ymmärtää, että koko järjestelmä tuhoetaan.

Ed. M y l l e r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On totta, että vielä vuosi sitten näytti, että korkotukirakentaminen on onnistu eli siitä ei olla kiinnostuneita. Nyt kun korot ovat tulleet alas, korkotuki on niin hyvä, että se todella hou- kuttelee jopa keinottelemaan. Mutta tästä kai- kesta päästäisiin sillä, että siirrettäisiin, aivan niin kuin ed. Kautto juuri äsken sanoi, voimavarat yhteen järjestelmään, joka voisi ottaa järjestel- män sisällä huomioon koron vaihtelut, ja tällä tavalla, kun korko laskee, hyöty tulisi asukkaille eikä rakennusyhtiöille. Tästä tässä on kysymys.

Ed. A l a r a n t a : Arvoisa puhemies! Olisin puuttunut tässä keskustelussa vielä erääseen yk- sityiskohtaan, joka ei ole tullut esille. Minun täy- tyy ensiksi lainata, kun tällainen vuodenaika on meneillään, Oulun seudun tiernapoikaperinteen kuningas Herodesta ja sanoa, että minua sangen suuresti harmittaa ja sydämelleni käy, nimittäin se, että kun tätä lakia lähetettiin valiokuntaan 8 päivänä lokakuuta, esitin toivomuksen, että ym- päristövaliokunta olisi mietinnössään ottanut erääseen ongelma-asiaan kantaa. Se oli eräänlai- sen erityisryhmän eli monilapsisten perheiden asuminen. Minulla on täällä eduskunnan pöytä- kirjasta jäljennös, jonka mukaan ministeri Rusa- nen kannatti minun esitystäni. Siinä oli kysymys siitä, että lainsäädäntö olisi tältä osin tullut har- moniseksi erään toisen lain eli asunto-olojen ke- hittämislain pykälän kanssa, jossa todetaan, että perheellä pitäisi olla perheen kokoa vastaava asunto ja koti.

Valiokunta ei ole tähän asiaan kiinnittänyt mitään huomiota, ja siksi vetoan arvoisaan mi- nisteriin, että ministeri voisi korjata tätä epäkoh- taan asetuksenantovaiheessa tai muiden ohjeiden antamisen yhteydessä, niin että kansalaiset olisi- vat todella yhdenvertaisia lain edessä, koska kun- nilla on erittäin kirjavaa käytäntöä tässä asiassa.

Ed. V ä h k a n g a s : Arvoisa puhemies! Minullakin on suhteellisen pitkän ajan kokemus- ta asuntoasioista täällä eduskunnassa, ja aikoi- naan olin näissä vuokraneuvostoissakin, jotka tutkivat asuntoasioita monelta kantilta. Aina sel- keämmäksi on käynyt se asia, että vaikka yhtei- sesti tunnustetaan, että kaikilla pitää olla kohtuu- tasoinen ja kohtuuhintainen asunto saatavissa, niin on menty aina huonompaan suuntaan.

Minäkin haluaisin ministeriltä kysyä sitä asiaa, onko nyt todella niin kuin aivan selkeästi on näkyvissä, että sosiaalinen asuntotuotanto halutaan tästä maasta lopettaa. Eihän muuten mitään järkeä ollut aravalainalainsäädännön ro- muttamisessa. Valtio rahoitti sosiaalista asunto- tuotantoa tarpeessa oleville. Kunnat pistivät jär- jestykseen, että jako oli oikeudenmukainen. Sil- loin kun tuotettiin yli 20 000 arava-asuntoa, alkoi valtiolle kertyä myöskin takaisinmaksuja niin paljon, että niitä ei käytetty kaikkia edes uusien asuntojen rakentamiseen. Mikä antoi aiheen poi- keta keinotteluun valtion varoilla asuntotuotan- nosta, niin kuin nyt tässä tapahtuu? Valtionta- loudellehan on tästä nyt vain kustannuksia, ja tuki kohdistuu ja suuntautuu sinne, mihin sitä yhteiskunnan ei pitäisi osoittaakaan.

Jos ministeri kertoisi, miksi lähdettiin hyvältä, turvatulta, koetulta, oikeudenmukaiselta tuotantolinjalta tällaisten epämääraisten hankkeiden tielle, joista ei ole mitään hyvää tulosta eikä mitään hyvää kerrottavaa.

Ministeri R u s a n e n : Arvoisa puhemies! Tässä yhteydessä tuskin on mahdollista tyhjentävästi vastata ed. Vähäkankaan kysymykseen. Lyhyesti totean, että sosiaalista asuntotuotantoa ei ole tarkoitus romuttaa. Se, miksi on lähdetty muutoksen tielle, on kymmeniä kertoja tullut todetuksi. Valtiontaloudelliset seikat ovat johtaneet siihen, että joudutaan kehittämään muitakin rahoitusmuotoja kuin suoraa subventiota valtion budjetin kautta. Mutta uskon, että kun asuntopoliittinen selonteko saadaan, toivottavasti mahdollisimman pikaisesti lähikoukkausien kuluessa ensi vuoden puolella, eduskuntaan, niin silloin varmaan tarjoutuu tämänkin kysymyksen osalta erinomainen tilaisuus käydä läpi perusteellisesti kaikki asumiseen ja asuntopoliittikkaan liittyvät menneen, lähiajan ja tulevaisuuden kuviot.

Ed. V a n h a n e n : Arvoisa puhemies! Ed. Vähäkankaalle minäkin olisin sanonut, että aravalakiahan tässä ei romuteta. Sitä selkeytetään ja yksinkertaistetaan. Kaikki sen edut ovat edelleen olemassa. Hinta- ja laatuvalvontakin kyetään toteuttamaan.

Kun viittasitte siihen, että kunnat aikanaan asettivat hankkeita järjestykseen eli antoivat lausunnon, itse asiassa tämä laki ja tämän rinnalla oleva asuntohallinnon muutos antaa kunnille tätäkin paremman mahdollisuuden. Kunnat voivat saada jopa asiat ratkaistavaksi itselleen, ei pelkästään lausunnon antamiseksi.

Mutta ydinkysymys on se, että vaikka meillä on hyvä, selkeäsi tehty puitelaki, niin ratkaisevaa on tietysti se, mihin kuntoon valtiontalous saadaan, jotta päästään siihen, mitä valiokuntakin edellytti, että budjettisiirto palautetaan ja aikanaan myös valtio voisi Asuntorahastolle ottaa lainaa ja että aravatuotanto voisi olla se päätuotantomuoto, jossa myös sosiaalinen perusta parhaiten toteutuu.

Ed. V ä h ä k a n g a s : Arvoisa puhemies! Jonkinaikainen kokemus kertoo siitä, että aina kun asetetaan toimikunta, aina kun aletaan selkeyttää asioita, se on hyvästit pitkiksi ajoiksi koko asian kehittämiseksi jatkossa. Se on vanha, koettu keino, jolla ahdinkoasiasta päästään ulos.

Mutta se, millä tavalla nämä kokeilualat nyt todella ovat parempia, ei minulle selvinnyt.

Minä toistan vielä, että kun aravalainoitus toimi sillä periaatteella, kuin se alun perin oli, siinä olivat kunnat mukana katsomassa valtion lisäksi, että kohdentuminen on oikea, ja asioita hoidettiin normaalia korkotasoa alemmalla korollakin, kunnes lähdettiin hivuttautumaan markkinakorkojen mukaan korkeammalle tasolle, mikä oli pankkirintamalla. Ei tämä asia tällä parane, että tammöisiä kokeiluja ja uudistuksen nimellä olevia muutoksia tehdään. Tästä kärsivät nimenomaan asuntoa vailla olevat ihmiset. Ja korostan edelleen, taloudellisestikin valtio keräsi monena vuonna enempi korkoja ja lyhennyksiä kuin antoi sosiaaliseen asuntotuotantoon rahaa.

Ed. S e p p ä n e n : Arvoisa puhemies! Minä kyllä kiinnitän huomiota ed. Vähäkankaan käyttämään puheenvuoroon. Ministeri Rusanen kävi sanomassa, että ei ole aikaa esitellä syitä, minkä takia vaihdetaan aravajärjestelmästä korkotukijärjestelmään. Ihmettelen, mihinkäs ministerillä semmoinen kiire on, ettei ehdi etuja, joita tästä siirtymisestä tulee, esitellä eduskunnalle, jolta toivotaan tässä asiassa avointa valtakirjaa valtioneuvostolle. Ei tässä mitään selontekoja tarvita, että asia olisi selvä. Käydään asuntopoliittista keskustelua silloin, kun se avautuu, ja nyt se on avautunut. En minä usko, että mitkään selonteot ratkaisevat tämän hallituksen konkurssipoliittikkaa.

Luin energiapoliittista selontekoa vai oliko se valtioneuvoston sähkösuunnitelma. Siinä oli perustana se, että Valtion taloudellinen tutkimuslaitos on tehnyt ennusteen, jonka mukaan rakentamisen taso säilyy nykyisellä tasolla vuoteen 2000 saakka. Siis vuoteen 2000 saakka ajetaan tällaisella volyymilla, joka on sodanjälkeisen ajan matalin, eli mennään jopa alle 20 miljoonan kuutiometrin, joka on erittäin vähän ja puolet siitä, mitä sen pitäisi vähintäänkin olla.

Tämän hallituksen politiikan seurauksena on ajautettu sodanjälkeisen ajan huonoimpaan tilanteeseen. Valoa ei ole näköpiirissä vuoteen 2000 mennessä, ja te vain odotatte jotain selontekoja, joissa te yritätte puolustella tällaista järjestelmää. Tekoja tarvitaan eikä mitään selontekoja. Ne teot kohdistukoot aravatuotannon puolelle.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

23) Ehdotukset laeiksi vuokra-asuntolainojen korkotuesta annetun lain muuttamisesta, omistus-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta sekä asumisoikeusasunnoista annetun lain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 209

Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 14

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö n:o 14.

Keskustelu:

Ed. Hautala: Arvoisa puhemies! On laajalti sovittu, että käydään keskustelu edellisessä kohdassa. Kuitenkin vielä käytän hyväkseni tilaisuutta kysyä ministeri Rusalalta: Eikö olisi ollut järkeä rajoittaa kymmenen vuoden lyhytaikainen korkotuki kunnallisille ja yleishyödyllisille yhteisöille? Sillä olisi voitu jollakin tavalla pitää huolta siitä, että rahat eivät valu keinotteluun vaan todennäköisemmin pysyvän vuokra-asuntokannan muodostamiseen.

Ministeri Rusanen: Arvoisa puhemies! Niissä keskusteluissa ja tarkasteluissa, joita asian ympärillä tehtiin, tultiin selkeästi siihen tulokseen, että kymmenen vuoden korkotukea lyhytaikaisena, väliaikaisena keinona ei voida rajata näin suppealle sektorille. Etenkin, kun korkotukea annetaan vain sille alueelle, jolla on todella kysyntää ja tarvetta, kuntakohtaisen kiintiönkin määrittely tai jonkin tasapuolisen ratkaisun löytäminen siinä olisi ollut lähes mahdotonta.

Ed. Myller: Arvoisa puhemies! Haluan minäkin tiedustella, miten perusteellisesti tutkailua ja keskustelua käytiin. Eihän se edellyttä, että kaikille kunnille annetaan korkotukea, jos tämä olisi rajattu vain kuntiin ja yleishyödyllisiin yhteisöihin, vaan totta kai niille kunnille, joissa rakentamista tapahtuu. Minulla on se käsitys, että 7 500 asuntoa olisi hyvinkin upponnut kuntiin. Kyllähän tämä on niin edullinen järjestelmä, että monet kunnat olisivat varmasti sen — sanoisiko nyt, että kiljuen — ottaneet ja sitten tasapainottaneet muuta vuokratuotantoa sen avulla.

Ministeri Rusanen: Arvoisa puhemies! Asiasta käytiin erittäin tiukkaa ja perusteltua keskustelua, ja muistan, että keskustelua käytiin

myös pitkin kevättä eduskunnassa eri yhteyksissä, kun asuntoasioista keskusteltiin. Silloin, mikäli oikein muistan, ed. Myller väitti, että kunnat eivät missään tapauksessa halua lähteä korkotukiratkaisuja käyttämään. Nyt on kuitenkin toinen ääni kellossa kokonaisuudessaan, eli en ymmärrä tällaisia nopeita muutoksia. Kunnat voivat tietysti tätä anoa. Eihän sitä ole kielletty, ja varmaan näin on käynytkin jo niissä hakemuksissa, joita on useita tuhansia, yli 7 500:nkin anomuksia on. Mutta määrärahojen puutteesta johtuen joudumme tietysti pohtimaan vielä markkinatilanteen tarpeellisuutta, minkälaisiin kuntiin ja mille alueille korkotuettua tuotantoa ylipääntänsäkin ohjataan.

Ed. Kautto: Arvoisa puhemies! Minusta ministeri nyt suoritti melkoista asioiden oikomista. Kunnat eivät todella silloin niillä entisillä ehdoilla, joilla korkotukilainoitusta tarjottiin, voineet ottaa sitä vastaan. Niillä oli silloin rajaukset siihen, että ne voivat käyttää sitä vain ns. työsuhteasuntojen tuottamiseen, ja niihin ei ollut tarvetta. Sen jälkeen on muutettu korkotukilainoituksen ehtoja aivan erilaisiksi verrattuna siihen, mitä on aravalainoitus, ja se on muodostanut myös kuntien osalta erilaisen tilanteen. On tullut myös väljyyttä siltä osalta, miten kunnat voisivat käyttää tätä. Uskon, että jos ne samat ehdot, jotka tarjotaan nyt yrityksille korkotukilainoituskohhteisiin, olisi otettu ja tarjottu kunnille ja kunnallisille vuokratilayhtiöille, olisihan se ollut aivan eri asia. Silloin kun keväällä puhuttiin, puhuttiin eri asiasta kuin siitä, mistä puhutaan nyt.

Ed. Myller: Arvoisa puhemies! Minulla ei ole lisättävää siihen, mitä ed. Kautto sanoi.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 18.20.

Täysistunto lopetetaan kello 18.06.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen

